

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวล สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ของประเทศไทย ในรอบเดือนเมษายน 2544 ซึ่งเป็นรายงาน UPDATE ให้กับรายงานหลักของ โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP) ที่จัดทำทุกกรอบระยะ 3 เดือน

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP) ให้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ตามหนังสือสัญญาให้ทุนเลขที่ RDG 01/0004/2543

ท่านที่สนใจดูรายงานทุกฉบับของโครงการฯ ทางอินเทอร์เน็ต ขอเชิญที่เว็บไซต์ของ สกว. ชื่อ <http://www.trf.or.th/ttmp/index.htm>

คณะผู้จัดทำหวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP)

15 พฤษภาคม 2544

สารบัญ

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย	3
ระยะผ่านที่ยากลำบาก: จับตาสถานการณ์พลังงาน.....	3
ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย	6
ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า	6
ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน	14
ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง	23
ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา	27
ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	29
ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข	31
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับหน่วยงานการดำเนินชีวิต.....	41
ภาคผนวก.....	43
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศ	43

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

เมษายน 2544

ระยะผ่านที่ยากลำบาก: จับตาสถานการณ์พลังงาน

เหตุการณ์ในเดือนเมษายน 2544 ส่งสัญญาณว่าประเทศไทยคงต้องเผชิญกับระยะผ่านที่ยาวนานและยากลำบาก ดัชนีความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจในเดือนนี้ลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 4 เช่นเดียวกับตัวเลขทางเศรษฐกิจอื่นไม่ว่าจะเป็นการส่งออก ภาระหนี้สาธารณะ และหนี้เสีย ค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงไป ดุลการชำระเงิน การลงทุนภายในประเทศ สัญญาณความยากลำบากเหล่านี้ลดทอนความตื่นตาในผลงานและการบริหารเชิงรุกของรัฐบาลชุดใหม่อย่างเห็นได้ชัด เช่นเกิดเสียงวิจารณ์ว่าการจัดประชุมปฏิบัติการหรือ “เวิร์กชอป” นั้นมากเกินไปแล้ว บ้างบอกให้เร่งลงมือทำโดยไม่ต้องประชุมมาก

เสียงวิจารณ์ดังกล่าวอาจเป็นการด่วนพูด แต่ก็ชี้ให้เห็นถึงความจำกัดของการบริหารเชิงรุกว่าไม่สามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้ในเวลาอันสั้น การประชุมปฏิบัติการหรือเวิร์กชอปเป็นเรื่องของการนำปัญหามาวางหรือตีแผ่บนโต๊ะต่อหน้าผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียเพื่อหาข้อสรุปในเชิงปฏิบัติและการติดตามผล การปฏิบัติแบบนี้มีข้อดีหลายประการได้แก่ 1) ประหยัดเวลาทั้งในการตีแผ่ ทำความเข้าใจ และกำหนดมาตรการในการแก้ปัญหา และในการแจ้งต่อผู้ปฏิบัติงาน 2) เป็นการข้าม “อาณาจักร” ซึ่งมักเกิดขึ้นในระบบราชการหรือองค์กรขนาดใหญ่ ช่วยสร้างการร่วมมือในการปฏิบัติงานให้ง่ายขึ้น 3) แก้ปัญหาได้ทันกาลขึ้น 4) คว้าโอกาสใหม่ได้ดี 5) แก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้ทันที่ 6) ปรับปรุงการก้าวเดินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ง่ายขึ้น แต่ข้อดีเหล่านี้ก็ไม่ได้หมายความว่าจะทำให้ปัญหาใหญ่ เช่น ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่กล่าวได้ว่าก่อความหายนะแก่ประเทศ หรือปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ความยากจน และยาเสพติดได้รับการแก้ไขในฉับพลัน ข้อดีเหล่านี้อาจคาดหวังได้เพียงว่าจะสามารถจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้เหมาะสมมีประสิทธิภาพขึ้น การทำเวิร์กชอปนั้นในด้านหนึ่งเป็นเรื่องที่ต้องทำต่อเนื่องในปัญหาที่เคยทำมาแล้ว ในอีกด้านหนึ่งก็ยังมีปัญหาของประเทศอีกมากที่ควรมาทำเวิร์กชอป เช่น การปฏิรูปทางกฎหมาย การติดตามประเมินผลการกระจายอำนาจ เช่น การตั้งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมี อดต. เป็นต้น การปฏิรูประบบราชการ การจัดการสิ่งแวดล้อมมีเรื่องป่าไม้ เป็นต้น ปัญหาความยากจนของประเทศ ปัญหาแรงงาน ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ต้องการคำตอบและการแก้ไขอย่างเร่งด่วนทั้งสิ้น

เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 มีความเห็นพ้องกันว่าประเทศจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เพื่อความอยู่รอดในศตวรรษใหม่ และดูจะมีความเห็นพ้องว่าการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหญ่นี้คงต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งที่เรียกว่าระยะผ่าน และโดยทั่วไปที่เรียกว่าระยะผ่านนั้นมักมีความปั่นป่วนผันผวนสูงและเผชิญกับความยากลำบากมากบ้างน้อยบ้างตามสถานการณ์ สำหรับระยะเปลี่ยนผ่านของประเทศไทยนั้น เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์โลกทั่วไปก็เห็นได้ว่าน่าจะเป็นระยะเปลี่ยนผ่านที่ยาวนานและจะต้องเผชิญกับความยากลำบากไม่น้อย

การเปลี่ยนผ่านที่น่าจะยาวนานและมีความยากลำบากเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านจากประชาธิปไตยแบบตัวแทนสู่ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม จากการพึ่งพาทุน เทคโนโลยี และตลาดต่างประเทศมาเป็นพึ่งตนเอง จากการเน้นความเติบโตมาสู่ความยั่งยืน ซึ่งต้องการความเพียรพยายาม ความมั่นคง และการร่วมมืออย่างจริงจัง จึงจะทำให้ระยะผ่านนี้ลุล่วงด้วยดี

การเปลี่ยนผ่านมาสู่ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม มีองค์หรืออิสระตรวจสอบนั้น เมื่อเริ่มปฏิบัติก็มีปัญหาไม่น้อย ในแง่ของความเหมาะสมพอควร เช่น การเลือกตั้งซ้ำหลายครั้งโดยทั่วไปไม่มีผลเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก การตรวจสอบที่ยากจะทั่วถึง ซึ่งก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของการเลือกปฏิบัติ หรือการนำเกณฑ์ใหม่มาใช้อย่างทันทีตาม การตัดสินใจของตน ในสหรัฐอเมริกาเมื่อมีการประกาศรัฐธรรมนูญในพ.ศ.2324 ต้องใช้เวลาหลายสิบปีเพื่อจัดความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมลรัฐ และต้องใช้เวลาเกือบ 100 ปีเพื่อที่จะเลิกทาส ซึ่งทำให้เจตนารมณ์ตาม รัฐธรรมนูญที่ว่าจะต้องส่งเสริมศักดิ์ศรีแห่งปัจเจกบุคคลพอเป็นจริงขึ้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศกำลังพัฒนาที่เดินตาม มาภายหลัง มักไม่มีโชคดีทางเวลาเช่นนั้น

ในด้านการเปลี่ยนผ่านมาสู่การพึ่งตนเองก็ต้องเผชิญกับแรงกดดันอย่างหนักของกลุ่มทุนนิยมโลกที่ต้องการให้ ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายเข้าร่วมตลาดโลกที่พวกตนควบคุมอยู่ รวมทั้งภาวะความเป็นจริงที่การลงทุนและการค้า ระหว่างประเทศของไทยมีอัตราสูงราวร้อยละ 85 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และการผลิตสำคัญส่วนหนึ่งครอบงำโดยทุน ต่างชาติและบางส่วนปรากฏอิทธิพลของกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น

ในด้านการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนนั้นก็ต้องเผชิญกับแรงกดดันที่จะต้องเพิ่มการเติบโตหรือการกระตุ้น เศรษฐกิจเพื่อไม่ให้เกิดภาวะชะลอตัวแรง และเพื่อให้มีเงินเพียงพอสำหรับการชำระหนี้

ในช่วงเวลานี้คาดได้ว่าจะมีความขัดแย้งและความเห็นแตกต่างขึ้นมากมาย ทั้งในจุดมุ่งหมายใหญ่ว่าจะผ่าน จากอะไรไปสู่อะไร จังหวะก้าวของการเดินว่าเร็วไปช้าไป จุดเน้นหนักหรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตัวบุคคล ผู้ปฏิบัติงาน ไปจนถึงว่าแต่ละก้าวเดินผลประโยชน์จะตกอยู่กับใคร แต่ปัญหาใหญ่ก็คือว่าจะผ่านจากอะไรไปสู่อะไร ที่ จะต้องสร้างความเห็นพ้องหรือฉันทามติในระดับหนึ่ง

คาดหมายว่า ในสถานการณ์ดังกล่าว คงจะมีข่าวสารจำนวนมากหลั่งไหลออกมา เป็นหน้าที่โดยตรงของ ปัญญาชน นักวิชาการ นักบริหารและสื่อมวลชนจะวิเคราะห์ สังเคราะห์ข่าวสารเหล่านี้ให้เป็นความรู้และภูมิปัญญาของ สังคม เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับกำหนดทิศทางและย่างก้าวที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คาดหมายว่าสื่อมวลชนจะเพิ่ม ความสามารถและการแข่งขันทางการวิเคราะห์ข่าวและสถานการณ์ที่แหลมคมและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ในเดือนเมษายนนี้มีสัญญาณบ่งชี้ว่าสถานการณ์พลังงานราคาแพงกำลังกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่จะกระทบต่อ การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ดังจะพบว่าน้ำมันเชื้อเพลิงราคาสูงขึ้น มีการเตรียมปรับราคาก๊าซหุงต้มและค่าไฟฟ้า ปัญหานี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากค่าเงินบาทอ่อนตัวเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งการขาดอำนาจต่อรองในตลาดพลังงานของโลก แต่ปัญหาอีกส่วนหนึ่งอยู่ลึกกว่านั้น และปรากฏทั่วโลก โดยเฉพาะในสหรัฐ นั่นคือปัญหาการผลิตพลังงานไม่พอใช้

รายงานของสำนักพลังงานระหว่างประเทศกล่าวว่าในรอบ 3 เดือนแรกของปี 2544 ปริมาณการใช้น้ำมันของโลกน้อยกว่าที่คาดราว 5 แสนบาร์เรลต่อวัน แต่ก็ยังเพิ่มอยู่ในอัตรา 1.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน ขณะที่ยอดการใช้เพิ่มขึ้น ไม่มาก ยอดการผลิตโดยเฉพาะจากกลุ่มโอเปกก็ลดลงด้วย ที่น่าสังเกตคือในเดือนเมษายนนี้ราคาน้ำมันและก๊าซใน สหรัฐพุ่งสูงขึ้น เช่นที่เมืองชิคาโกราคาน้ำมันสูงขึ้นถึงแกลลอนละ 25 เซนต์ (ราว 11 บาท) นอกจากนี้ในที่อื่นๆ ของโลก ราคาก็เพิ่มขึ้น ผลักดันให้ราคาน้ำมันสูงไปทั่วโลก

ที่รัฐแคลิฟอร์เนียของสหรัฐเกิดวิกฤติพลังงานที่ก่อความกังวลอย่างสูง วิกฤตินี้แสดงออกที่ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง สูงขึ้น นอกจากนี้ค่าไฟฟ้าก็ถีบตัวขึ้นด้วย ทั้งยังเกิดไฟฟ้ดับ เช่น ที่ซานฟรานซิสโกในเดือนมีนาคม 2544 และคาดว่าจะ เกิดขึ้นอีกเมื่อหน้าร้อนมาถึง เป็นที่ห่วงเกรงว่าภาวะไฟดับนี้อาจเกิดขึ้นแม้ในกรุงนิวยอร์กเอง ซึ่งจะทำให้เมืองใหญ่ของ สหรัฐแตกต่างจากเมืองใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนาน้อยลงในด้านนี้

วิกฤติพลังงานที่รัฐแคลิฟอร์เนียนี้วิจารณ์กันว่าเกิดจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจพลังงานให้เป็นของเอกชนเมื่อปี พ.ศ.2539 ซึ่งในครั้งนั้นอ้างผลดีว่าจะทำให้ค่าไฟฟ้าถูกลงและประกันในเรื่องความมั่นคงทางพลังงาน แต่เมื่อปฏิบัติแล้ว

พบว่าชาวแคลิฟอร์เนียต้องจ่ายค่าไฟฟ้าแพงขึ้นหลายเท่าตัว ทั้งไฟฟ้าก็ยังติดๆดับๆ ที่วิตกกังวลเฉพาะหน้าก็คือค่าน้ำมัน ก๊าซและไฟฟ้าที่สูงขึ้นนี้จะทำให้กำไรของบริษัทต่างๆลดลง ที่ดินในเมืองใหญ่อย่างเช่นซานฟรานซิสโกราคาตก ผู้บริโภค ซึ่งการใช้จ่ายมีส่วนสำคัญในการเศรษฐกิจถึงราว 2 ใน 3 ขาดความเชื่อมั่น และทำให้เศรษฐกิจของรัฐแคลิฟอร์เนียเข้าสู่ภาวะถดถอยได้ และอาจพาให้สหรัฐเข้าสู่ภาวะถดถอยตาม เพราะว่ารัฐแคลิฟอร์เนียมีส่วนในเศรษฐกิจสหรัฐถึงราวร้อยละ 14 คาดว่าในปี 2544 ราคาพลังงานในสหรัฐจะสูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9 แม้ว่าเศรษฐกิจจะชะลอตัว

วิกฤติพลังงานในสหรัฐมีลักษณะเป็นเชิงโครงสร้างเกิดขึ้นจากการใช้มากกว่าที่ผลิตได้ ขณะที่อำนาจต่อรองของกลุ่มประเทศโอเปกก็สูงขึ้น มีแนวโน้มว่ายุคน้ำมันและพลังงานราคาถูกสิ้นสุดลง การเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกในรอบหลายสิบปีมานี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของพลังงานราคาถูก บัดนี้ดูเหมือนเราจำเป็นต้องพอใจกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานพลังงานราคาแพงอันเป็นการท้าทายใหม่ รัฐบาลควรนำปัญหาพลังงานราคาแพง ไปคำนวณในการแก้ไข ปัญหาทางเศรษฐกิจด้วย โดยถือว่าพลังงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ

จัดทำโดย

โครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP)

โดยการสนับสนุนของ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ประมวลสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

เมษายน 2544

ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า

1. ความเคลื่อนไหวคาดการณ์และภาวะเศรษฐกิจโลก

1.1 หลายองค์กร/สถาบันออกมามีการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลก

1.1.1 องค์กรใหญ่ของโลกพยายามให้กำลังใจว่าเศรษฐกิจโลกกำลังจะดีขึ้น

ในช่วงต้นเดือนเม.ย. 2544 มีรายงานเผยแพร่จากองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญหลายแห่งชี้ว่า เศรษฐกิจโลกกำลังชะลอตัวลงจริง แต่ก็ไม่แน่ว่าจะฟื้นตัว เช่น รายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านแนวโน้มเศรษฐกิจโลกขององค์การสหประชาชาติ (ยูเอ็น) และกลุ่มนักเศรษฐศาสตร์ธนาคารโลก ได้เผยแพร่รายงานขององค์กรออกมาในช่วงเวลาเดียวกัน โดยคณะผู้เชี่ยวชาญของยูเอ็น นำโดยลอว์เรนซ์ ไคลน์ นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลแห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย ซึ่งกล่าวว่ารู้สึกประหลาดใจกับความเร็วความลึกและขอบเขตของแนวโน้มขาลงของเศรษฐกิจโลก นับตั้งแต่ที่เขายกการปรับไว้เมื่อปลายปี ค.ศ. 2000 ที่ผ่านมา โดยไคลน์ได้ชี้แจงว่า การคาดการณ์ของเขานั้นคล้ายคลึงอย่างยิ่งกับรายงานของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (โออีซีดี) นายไคลน์ยังได้กล่าวถึงภาวะตลาดหุ้นทั่วโลกที่ร่วงลงอย่างรุนแรง ว่ายังไม่ปรากฏสัญญาณบ่งบอกว่าจะทุเลาลง นอกจากนั้นการขยับขึ้นของราคาน้ำมันก็ยังกัดกร่อนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและภาคธุรกิจ แต่กระนั้น เขาก็ยังชี้ว่า เศรษฐกิจจะเริ่มฟื้นตัวในไตรมาสที่ 2 ของปีนี้ และไม่มีแนวโน้มว่าจะเกิดภาวะถดถอย (ผู้จัดการ 120444)

ส่วนรายงานของธนาคารโลกนั้น นายนิโคลัส สเตียร์ หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ของธนาคารชี้ว่า ทั่วโลกได้ตระหนักแล้วว่า เศรษฐกิจโลกนั้นไม่สามารถบินสูงตลอดไปได้ด้วยเครื่องจักรเพียงตัวเดียว นั่นคือเศรษฐกิจสหรัฐ "เรายอมรับว่าเศรษฐกิจโลกขณะนี้กำลังถดถอย" และว่า "เชื่อว่าจะฟื้นตัวขึ้นอีกครั้ง แต่พูดยากว่าเมื่อไหร่ อาจจะเป็นในช่วงปลายปีนี้หรือต้นปีหน้า" เขากล่าว โดยระบุว่า การฟื้นตัวอาจจะได้รับการกระตุ้นจากการลดอัตราดอกเบี้ย ภาษีและการฟื้นตัวของตลาดหุ้นเอเชีย เมื่อมีสินค้าตัวใหม่ๆ เข้าสู่ตลาดแทนสินค้ารุ่นเก่าๆ อย่างไรก็ตาม รายงานธนาคารโลกกล่าวยอมรับว่า การตกต่ำของภาวะเศรษฐกิจครั้งนี้ อาจทำให้ธนาคารเข้มงวดต่อการปล่อยสินเชื่อ เนื่องจากเกิดภาวะหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้จากธุรกิจที่ล้มละลายลง และการคาดการณ์อัตราขยายตัวของเศรษฐกิจโลกปีนี้ จะลดลงเหลือเพียง 2.2% จากที่คาดการณ์ไว้เมื่อเดือน พ.ย. ปีที่แล้วว่าจะอยู่ที่ 3.4% และหลังจากนั้นในปี ค.ศ. 2002 จึงจะขยับขึ้นมาอยู่ที่ 3.3% (บางกอกโพสต์, ผู้จัดการ 120444)

1.1.2 สถาบันบริษัทการเงินระหว่างประเทศ (IIF) ชี้เศรษฐกิจโลกและประเทศตลาดเกิดใหม่จะเผชิญกับภาวะเสี่ยงภัยที่สุดในรอบ 30 ปี

ในการแถลงข่าวของนายชาร์ลส์ ดัลลารา กรรมการผู้จัดการสถาบันบริษัทการเงินระหว่างประเทศ (ไอไอเอฟ) เมื่อวันที่ 17 เม.ย. 2544 ระบุว่า เศรษฐกิจโลกโดยทั่วไป โดยเฉพาะประเทศตลาดเกิดใหม่กำลังเผชิญกับภาวะเสี่ยงภัยที่เลวร้ายที่สุดในรอบ 30 ปี นับตั้งแต่ทศวรรษ 1970 ที่ผ่านมา สาเหตุมาจากความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะและเวลาในการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐ การชะงักงันของเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่ก่อให้เกิดความกังวลอย่างหนัก ตลอดจนถึงแนวโน้มการชะลอตัวในยุโรป

นายดัลลารายังระบุว่า ภาวะที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือ ผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศตลาดเกิดใหม่ เช่น ไทย ตุรกี และว่า การไหลเวียนของเงินทุนจากส่วนต่างๆ เข้าสู่กลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่หลักๆ อาจลดลงเหลือไม่ถึง 150,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากประมาณ 210,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงปี ค.ศ. 1996-2000 ที่ผ่านมา ขณะเดียวกัน สถาบันธนาคารต่างลดการปล่อยกู้ข้ามพรมแดน เท่ากับว่าผู้กู้ในตลาดเกิดใหม่ต้องไปแย่งกันระดมทุนในตลาดพันธบัตรระหว่างประเทศมากขึ้น เห็นได้จากมูลค่าการออกหุ้นกู้ในตลาดโลกที่เหี่ยวตัวจาก 26,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในไตรมาสที่ 3 ของปีที่แล้ว ไปอยู่ที่ 8,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในไตรมาสถัดมา ก่อนที่จะตีกลับไปที่ระดับ 22,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในไตรมาสแรกของปีนี้ ไม่ต้องกล่าวถึงว่า ประเทศที่พึ่งพิงการส่งออกอย่างมาก อาจรับผลกระทบรุนแรงจากการชะลอตัวของตลาดที่สำคัญ เช่น สหรัฐและยุโรป สถาบันไอไอเอฟ ประเมินว่าในปีนี้ ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จะมีอัตราการขยายตัวของส่งออก เมื่อคิดมูลค่าเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐเพียง 5% เทียบกับ 23% ในปี ค.ศ. 2000 ส่วนลาตินอเมริกา จะลดจาก 22% เหลือเพียง 7% (บางกอกโพสต์, ผู้จัดการ 190444)

1.2 คาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจเอเชีย

1.2.1 ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (เอดีบี) คาดการณ์เศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียปีนี้จะ "ชะลอตัวอย่างรุนแรง" แต่จะฟื้นในปีหน้า

เมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2544 ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชียหรือ เอดีบี ได้เผยแพร่รายงานประจำปีคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจเอเชียปี ค.ศ. 2001-2002 กล่าวว่า ในปี ค.ศ. 2001 นี้ เศรษฐกิจในประเทศเอเชียส่วนใหญ่จะชะลอตัวลงมาอยู่ที่ประมาณ 5.3% จาก 7.1% ในปีก่อน ทั้งนี้เนื่องจากภาวะอ่อนตัวของเศรษฐกิจในสหรัฐ โดยเฉพาะประเทศที่ขึ้นอยู่กับการส่งออกสินค้าเทคโนโลยีและตลาดส่งออกในสหรัฐจะต้องเผชิญภาวะการ "ชะลอตัวอย่างรุนแรง" แต่ตัวเลขทำนาย 5.3% ดังกล่าวไม่รวมญี่ปุ่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งในญี่ปุ่นคาดการณ์อัตราการขยายตัวอยู่ที่ 1% ในปีนี้และ 2% ในปีหน้า โดยที่ต่อเนื่องการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการสนับสนุนทางการเงินการคลัง และภาวะการว่างงานจะต้องไม่เพิ่มขึ้นอีก ส่วนอัตราการขยายตัวของประเทศอุตสาหกรรมในเอเชีย เช่นฮ่องกง เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ไต้หวัน จะลดลงจาก 8.4% ปีก่อนเหลือ 4.3% ในปีนี้ ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 5.6% ในปี 2002 สำหรับในประเทศจีน ปีนี้อัตราการขยายตัวจะลดลงเหลือ 7.3% จาก 8% ในปีก่อนหน้า และจะเพิ่มขึ้นเป็น 7.5% ในปี 2002

ประเทศที่ประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างร้ายแรงในเอเชีย เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศไทยนั้น อัตราการขยายตัวจะลดลงเหลือ 3.9% ในปีนี้จาก 6.8% ในปีก่อน และเพิ่มขึ้นเป็น 5.1% ในปี 2002 ขณะที่ประเทศอินเดียซึ่งเกือบไม่ถูกผลกระทบจากวิกฤติทางเศรษฐกิจคาดว่าจะมีอัตราการเติบโต 6.2% ในปีนี้ และขึ้นเป็น 7% ในปี 2002 จากที่เติบโตเพียง 6% ในปี ค.ศ. 2000 (บางกอกโพสต์ 200444)

1.3 ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ

1.3.1 ผู้นำประเทศในทวีปอเมริกาประกาศจัดตั้งเขตการค้าเสรีใหญ่ที่สุดในโลก

ที่ประชุมสุดยอดผู้นำประเทศในทวีปอเมริกา ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงควิเบค ประเทศแคนาดา และสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 22 เม.ย. 2544 ได้ประกาศแผนการจะจัดตั้งเขตการค้าเสรีอเมริกา หรือ เอฟทีเอเอ ขึ้นภายในเดือน ธ.ค. 2548 ซึ่งถือได้ว่าเป็นเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพื้นที่ตั้งแต่รัฐอลาสกาของสหรัฐ ยาวลงไปจนถึงประเทศอาร์เจนตินา โดยจะมีจำนวนประชากรถึง 15% ของจำนวนประชากรโลก และมีมูลค่าการค้าข้ามพรมแดนถึง 3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

นอกเหนือจากข้อตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้ว ที่ประชุมสุดยอดครั้งนี้ยังเห็นพ้องกันในประเด็นอื่นๆ เช่น ความร่วมมือในการแก้ปัญหาความยากจน รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคม การส่งเสริมมาตรฐานแรงงาน การเร่งปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระหว่างการประชุมครั้งนี้ ได้มีกลุ่มผู้ต่อต้านการค้าเสรีมาชุมนุมอยู่บริเวณนอกสถานที่จัดการประชุม มีผู้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม 430 คน และจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่มีผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย 200 คน ในนี้มีตำรวจรวมอยู่ด้วย 46 นาย (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ 08, 240444)

1.3.2 การประชุมรัฐมนตรีคลังอาเซียน: การรวมพลังสู่วิกฤติเศรษฐกิจ

รัฐมนตรีคลังประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ได้เริ่มต้นหารือถึงทิศทางการอ่อนตัวของค่าเงิน โดยการประชุมจัดขึ้นที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ระหว่างวันที่ 2-7 เม.ย. 2544 ประเด็นสำคัญในการหารือร่วมกันประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในข้อตกลงจัดตั้งกองทุนสวอปอัตราแลกเปลี่ยน (Currency Swaps) รูปแบบการจัดตั้งกองทุนการเงินเอเชีย (Asian Monetary Fund) และผลกระทบของข้อตกลงทางการค้าระดับทวิภาคีในอาเซียน ควบคู่ไปกับปัญหาเศรษฐกิจสหรัฐ และการอ่อนค่าของเงินเยนที่มีผลต่อเศรษฐกิจภูมิภาคนี้

แนวคิดจัดตั้งกองทุนสวอปอัตราแลกเปลี่ยนมูลค่า 1,000 ล้านดอลลาร์ เริ่มขึ้นระหว่างประชุมขุนคลังอาเซียนบวกสาม เมื่อเดือน พ.ค. ปีที่แล้ว มุ่งเชื่อมโยงทุนสำรองเงินตราของประเทศของกลุ่มประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ผ่านการทำสัญญาทวิภาคีร่วมกับประเทศเศรษฐกิจเอเชีย 3 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ภายใต้กองทุนดังกล่าว หากประเทศสมาชิกเผชิญกับการเก็งกำไรโจมตีค่าเงิน อย่างเช่นที่ไทยประสบมาแล้วในปี 2540 หรือขาดแคลนเงินทุน สามารถกู้ยืมเงินจากธนาคารกลางคู่สัญญาภายในกลุ่มได้

อย่างไรก็ตาม กำเนิดของกองทุนสวอปอัตราแลกเปลี่ยน ยังมีอุปสรรคอยู่ตรงที่มาเลเซียไม่ต้องการให้ไอเอ็มเอฟมีบทบาทท่าร่วมในกองทุนดังกล่าวอย่างชนิดหัวชนฝา หลังจากญี่ปุ่น และอีกหลายๆ ประเทศ เห็นพ้องต้องกันว่า จะนำมาตรการเศรษฐกิจไอเอ็มเอฟมาใช้เพื่อสนับสนุนประเทศที่กู้ยืมเงินกองทุนดังกล่าว และเสนอให้ลดสัดส่วนเงินกู้ยืมได้ไม่เกิน 10% หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

ในวันที่ 7 เม.ย. 44 รัฐมนตรีคลังอาเซียนมีความเห็นเป็นฉันทามติในการเชื่อมกองทุนสวอปอัตราแลกเปลี่ยน เข้ากับมาตรการเศรษฐกิจของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) โดยแต่ละประเทศจะสามารถตัดสินใจได้เองว่าควรให้ไอเอ็มเอฟเข้ามามีบทบาทด้านใด แลกการันตีระบุว่าเงื่อนไขและวิธีการของข้อตกลงสวอปทวิภาคี จะพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สภาพการณ์ในขณะนั้น และความต้องการเงินทุนของแต่ละประเทศ เพื่อให้สมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศได้รับประโยชน์สูงสุด (กรุงเทพธุรกิจ 05.090444)

1.3.3 กระแสปลดพนักงานกำลังกระจายลูกกลมออกไปเรื่อยๆ

ตั้งแต่ต้นปี 2544 เป็นต้นมา กระแสปลดพนักงานดูเหมือนจะเป็นข่าวร้ายสำหรับคนอเมริกัน เมื่อบริษัทยักษ์ใหญ่หลายแห่งต่างพากันประกาศลดจำนวนพนักงานลงนับเป็นจำนวนหมื่นๆ คน และปรากฏว่าขณะนี้กระแสดังกล่าว ได้ลูกกลมไปยังภูมิภาคอื่นๆ มากขึ้นแล้ว โดยเฉพาะในยุโรป หนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียล ไทมส์ รายงานว่า กลุ่มบริษัทยักษ์ใหญ่ในแถบยุโรป ได้แก่ มูลิเน็กซ์ แบรินดท์ ผู้ผลิตอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนของฝรั่งเศส, ซีเมนส์ กลุ่มบริษัทวิศวกรรมของเยอรมนี และสคาเนีย ค่ายผลิตรถยนต์สัญชาติสวีเดน ต่างประกาศปลดพนักงานเพิ่มอีกระลอกเป็นจำนวนรวมกันหลายพันคน ประกอบกับบริษัทข้ามชาติทั้งหลายซึ่งจ้างพนักงานไว้ทั่วโลก กำลังล่าถอยกลับสู่บ้านเกิดของตัวเองกันมากขึ้น ดังกรณีของมาร์คัส แอนด์ สเปเนเซอร์ บริษัทค้าปลีกยักษ์ใหญ่ของประเทศอังกฤษ ประกาศแผนปิดร้านทั่วยุโรปทั้งหมด พร้อมปลดพนักงานทั่วโลกจำนวน 4,390 คน (กรุงเทพฯธุรกิจ 160444)

1.3.4 เฟดลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้รอบอีก 0.5% หัวจุดเศรษฐกิจสหรัฐให้กระเตื้องขึ้น

เมื่อวันที่ 18 เม.ย. 2544 คณะกรรมการกำหนดนโยบายการเงิน ของธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) ตัดสินใจปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ชั่วคราวขึ้น (fed fund rate) เป็นครั้งที่ 4 ในรอบปีนี้ ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ชั่วคราวขึ้นซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ลงมาอยู่ที่ระดับ 4.5% ต่ำสุดในรอบ 7 ปี นอกจากนี้ ธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) ยังลดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน (discount rate) ที่ธนาคารคิดจากเงินกู้ที่ปล่อยให้แก่ธนาคารพาณิชย์ลงเหลือ 4% โดยเฟดได้ชี้แจงถึงการตัดสินใจลดอัตราดอกเบี้ยก่อนกำหนดการประชุมว่า มาจากหลายเหตุผล ซึ่งรวมถึงภาวะการลงทุนทางธุรกิจที่ซบเซาลง ความมั่นใจของผู้บริโภคที่ถดถอยลง ปัญหาเศรษฐกิจในต่างประเทศ และการทรุดตัวของตลาดหุ้น

นักเศรษฐศาสตร์ รวมถึงเทรตเดอริโนวอลล์สตรีท ต่างเชื่อมั่นว่า การลดดอกเบี้ยระยะสั้นครั้งนี้ จะช่วยประคองการชะลอตัวอย่างรวดเร็วเกินไปของเศรษฐกิจสหรัฐ แต่ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ภารกิจของเฟดที่จะต้องประคองเศรษฐกิจสหรัฐให้ชะลอตัวอย่างนุ่มนวล และฟื้นขึ้นอีกครั้งยังไม่เสร็จสิ้น ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้สูงที่เฟดอาจจะลดดอกเบี้ยอีกระลอกในการประชุมคณะกรรมการกำหนดนโยบาย (เฟดโอเอเอ็มซี) ในวันที่ 15 พ.ย. 2544 ที่จะถึงนี้ (กรุงเทพฯธุรกิจ 200444)

1.3.5 รัฐบาลใหม่ของญี่ปุ่น จะสามารถผลักดันการปฏิรูปทางเศรษฐกิจอย่างจริงจังได้หรือไม่?

นักลงทุนในตลาดการเงินญี่ปุ่นต่างขานรับนายจุนิชิโร โคอิซูมิ นักการเมืองสายปฏิรูป ผู้ที่ได้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นในวันที่ 26 เม.ย. 2544 หลังจากชนะเลือกตั้งชิงเก้าอี้ประธานพรรคเสรีประชาธิปไตย (แอลดีพี) ส่งผลเงินเยนแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์ ในการดำเนินที่ตลาดเงินโตเกียว ขณะที่การซื้อขายในตลาดหุ้นเป็นไปอย่างระมัดระวัง (กรุงเทพฯธุรกิจ 090544)

ภารกิจของรัฐบาลใหม่ที่ควรจับตามองก็คือ การประชุมรัฐมนตรีคลังกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกทั้ง 7 หรือ จี-7 เพราะญี่ปุ่นถูกวิพากษ์วิจารณ์มาโดยตลอดว่า ไม่เอาจริงกับการปฏิรูปโครงสร้างภายในประเทศ (ผู้จัดการ 250444) นายมาซาฮิโร ชิโงกาว่ารมต.คลังคนใหม่ของญี่ปุ่น ได้เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมจี-7 ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ระหว่างวันที่ 27-29 เม.ย. โดยให้คำมั่นต่อพันธมิตรจี-7 ว่า จะเร่งดำเนินการมาตรการเพื่อจัดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ พร้อมกับฟื้นฟูภาคการธนาคารเพื่อเร่งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจสำหรับตลาดญี่ปุ่นโดยเร็ว

การประชุมจี-7 นัดนี้ ถือเป็นการแสดงบทบาทในฐานะรัฐมนตรีคลังในเวทีระหว่างประเทศครั้งแรกของนายชิโงกาว่า นับจากได้รับการแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีจุนิชิโร โคอิซูมิของญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 26 เม.ย. 2544 นักวิเคราะห์ชี้ว่า การที่พรรคแกนนำรัฐบาลเปิดทางให้นักเศรษฐศาสตร์หัวปฏิรูปขึ้นมาคุมทิศทางของประเทศ นับเป็นข่าวดีสำหรับประเทศพันธมิตรคู่ค้าทั้งหลาย อย่างไรก็ตาม ควรจับตาดูว่า โฉมหน้าของกรม.ใหม่จะเอาจริงกับการสร้างความเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเพียงใด (กรุงเทพฯธุรกิจ 300444)

1.3.6 ผลพวงเศรษฐกิจโลกซบเซา ส่งผลให้สิงคโปร์ปรับลดตัวเลขคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจปีนี้

กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ออกแถลงการณ์เมื่อวันที่ 10 เม.ย. ระบุว่า แนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา ส่งผลทำให้สิงคโปร์ปรับลดตัวเลขคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจในปีนี้อยู่ที่ 3.5-5.5% ขณะเดียวกัน ทางสิงคโปร์ระบุว่า ตัวเลขผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ หรือจีดีพี ประจำไตรมาสแรกของปีนี้ ขยายตัวเพียง 4.6% เมื่อเทียบกับตัวเลขจีดีพีประจำไตรมาสสุดท้ายของปีที่แล้วซึ่งขยายตัว 11% และตัวเลขจีดีพี ประจำไตรมาสแรกของปีที่แล้วซึ่งขยายตัว 9.8%

แถลงการณ์เผยว่า แนวโน้มการสั่งซื้อสินค้าจากพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศลดลงกว่าที่คาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้มาก ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวในภาคการผลิตของสิงคโปร์อย่างรุนแรง ขณะเดียวกัน แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ยังขึ้นอยู่กับฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอีกด้วย อนึ่ง ธนาคารกลางสิงคโปร์ได้ออกมายืนยันว่า ถึงแม้จะมีการปรับลดตัวเลขคาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจในปีนี้อย่างไรก็ตาม นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สิงคโปร์ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (กรุงเทพฯธุรกิจ 110444)

2. คาดการณ์และภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ

2.1 สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจภายในประเทศ

2.1.1 แแบ่งค์ชาติสรุปสถานการณ์เศรษฐกิจไทยไตรมาสแรกถดถอยทุกด้าน

นางจิตติมา ดุริยะประพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กล่าวว่า ธปท.ได้จัดทำรายงานตัวเลขทางเศรษฐกิจ เดือนมี.ค. 2544 และเศรษฐกิจไตรมาสแรก โดยพบว่า ในภาพรวมเศรษฐกิจยังขยายตัวในเกณฑ์ต่ำต่อเนื่อง เห็นได้จากเครื่องชี้ด้านการลงทุนที่ชะลอตัวลง โดยตัวเลขผลผลิตภาคอุตสาหกรรมในช่วงไตรมาสแรกของปีแม้เพิ่มขึ้น 1.4% จากระยะเดียวกันปีก่อน ตามการผลิตของหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง และหมวดอัญมณีและเครื่องประดับเป็นสำคัญ แต่การใช้กำลังการผลิต ณ สิ้นไตรมาสแรกอยู่ที่ระดับ 56.5% เทียบกับไตรมาสแรกปีที่แล้ว 58.2% และตัวเลขผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉพาะเดือนมี.ค. นั้นลดลง 1.8% จากระยะเดียวกันของปีก่อน โดยเฉพาะสินค้าที่ผลิตเพื่อการส่งออก เช่น สับปะรดกระป๋อง ส่วนตัวเลขด้านการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในเดือน มี.ค. เครื่องชี้โดยรวมยังแสดงการขยายตัวจากระยะเดียวกันปีก่อน โดยเฉพาะสินค้าคงทน ส่วนหนึ่งเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยลดลง แต่ถ้ามองเทียบกับเดือน ก.พ. 2544 พบว่า มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากผู้บริโภคยังไม่มั่นใจด้านรายได้ และค่าเงินที่อ่อนตัว ส่วนการลงทุนภาคเอกชน เครื่องชี้โดยรวมทรงตัวจากระยะเดียวกันปีก่อน ขณะที่การลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์ยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ตามแนวโน้มการขยายตัวของเศรษฐกิจที่คาดว่าจะชะลอลง ประกอบกับค่าเงินบาทที่ผันผวน ส่วนการลงทุนด้านก่อสร้างยังคงมีอยู่อย่างจำกัด

นางจิตติมา กล่าวถึงภาคการค้าต่างประเทศ ว่า ในเดือน มี.ค.การส่งออก เพิ่มขึ้นถึง 3.5% จากที่เดือน ม.ค.ลดลง 3.9% และเดือน ก.พ.ลดลงอีก 3.7% เมื่อพิจารณาสิ้นไตรมาสแรก การส่งออกยังลดลง 1.3% หรือมีจำนวน 16,019 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากไตรมาสแรกปีที่แล้วมีจำนวน 16,223 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนการนำเข้าเดือน มี.ค.เพิ่มขึ้น 21.1% ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการนำเข้าน้ำมันดิบที่สูงมาก และสินค้าอุปโภคบริโภคที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับหมวดวัตถุดิบและสินค้าทุนไตรมาสแรกโต 11.6% หรือมีจำนวน 15,954 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้ดุลการค้าในเดือนมี.ค.เกินดุล 127 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสแรก ไทยเกินดุลการค้าเพียง 65 ล้านดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น เทียบกับไตรมาสแรกปี 2543 ที่เกินดุลถึง 1,924 ล้านดอลลาร์ ส่วนดุลบัญชีเดินสะพัดเดือน มี.ค.เกินดุล 327 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่สิ้นไตรมาสแรก เกินดุล 1,421 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (กรุงเทพฯธุรกิจ, บางกอกโพสต์ 010544)

2.2 การคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในประเทศ

2.2.1 สำนักคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจต่างพากันหดเป้าอัตราการเติบโตลง

ในช่วงเดือน เม.ย. 2544 สำนักวิเคราะห์และคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งหน่วยงานของรัฐเองต่างพากันปรับลดประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยลงตามๆ กัน อันเนื่องมาจากสัญญาณภาวะชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่เริ่มจากสหรัฐ ญี่ปุ่น และกำลังลุกลามไปในส่วนอื่นๆ ของโลก

รายงานข่าวแจ้งว่า บริษัทหลักทรัพย์เมอริล ลินช์ ภัทร จำกัด (มหาชน) ได้ปรับลดประมาณการอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจลงอีกครั้ง เมื่อต้นเดือนเม.ย. 2544 โดยคาดว่าจะเติบโตเพียง 2.5% และยังปรับลดอัตราการขยายตัวของการส่งออกปีนี้ลงจากเดิมที่ตั้งไว้ 7% เหลือเพียง 3% นอกจากนั้น บล.เอสจี สิงคโปร์ บล.เอบีเอ็น แอมโร ก็ได้ลดประมาณการจากเดิมที่คาดไว้ 5-5.1% เหลือเพียง 3.7% บล.เอกร้ารง เคจีไอลดจาก 3.9% เหลือ 3.4% (มติชน 120444)

-ไอเอฟซีที ลดประมาณการภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2544 เหลือเพียง 2.7%

จากการเปิดเผยของนายธีระ อัสกุล ที่ปรึกษาเศรษฐกิจ บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ไอเอฟซีที) ว่า สมมติฐานการปรับลดประมาณการเศรษฐกิจในปีนี้ เกิดจาก 2 ปัจจัย คือปัจจัยภายในประเทศที่อุปสงค์ลดลงอย่างมาก และปัจจัยภายนอกประเทศ ที่มีการชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะสหรัฐกับญี่ปุ่นเป็นหลัก

ด้านปัจจัยภายในประเทศนั้น คาดว่าปี 2544 นี้ การอุปโภคบริโภคในประเทศจะขยายตัวลดลงเหลือ 3.3% จากปี 2543 ที่ขยายตัวในระดับ 4.8% และการลงทุนรวม คาดว่าจะขยายตัวเหลือ 4.5% จากปี 2543 ที่ขยายตัวในระดับ 5.7% ด้านปัจจัยภายนอกประเทศ ประเมินว่า ภาพรวมเศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัวลงตามภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับการส่งออกของไทยให้ชะลอตัวลงตาม เนื่องจากทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการนำเข้าสินค้าจากไทยสูงถึง 36% ของมูลค่าการส่งออกรวมของไทย แต่ ไอเอฟซีที ก็คาดว่าภาวะเศรษฐกิจสหรัฐจะปรับตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งปีหลังจากการใช้นโยบายการเงินผ่อนคลายนั่นจึงคาดว่า มูลค่าการส่งออกของไทยที่หดตัวเหลือ 3.8% ในช่วง 2 เดือนแรกของปี 2544 จะสามารถปรับตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งปีหลังได้ จนคาดว่าจะขยายตัวโดยทั่วไปทั้งปีที่ 5% จากเดิมที่คาดไว้ 11% ดังนั้นการเกินดุลการค้าในปี 2544 จะยังคงเกินดุล 2,674 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเกินดุลบัญชีเดินสะพัดทั้งปี 6,074 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 5.2% ของจีดีพี ซึ่งลดลงจากการเกินดุลในปีก่อนที่เกินดุลสูงถึง 9,208 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 7.2% ของจีดีพี (ผู้จัดการ 190444)

- "คลัง" ระบุหากเหตุการณ์เลวร้ายกว่าที่เป็นอยู่ เศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเหลือเพียง 2%

จากการเปิดเผยของ ดร.เชิดชัย ชันธันภา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในฐานะรองโฆษก ก.คลัง ว่าการส่งออกของไทยปีนี้น่าจะขยายตัวในระดับ 5% และจะทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ที่ 3-3.5% แต่หากว่าเหตุการณ์เลวร้ายกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยจะเหลือแค่เพียง 2% (กรุงเทพธุรกิจ 120444)

- ธปท. ปรับเป้าเศรษฐกิจต่ำสุดเหลือ 2.5%

นายธีระชัย ภูวนารณานุกูล ผู้ช่วยผู้อำนวยการสายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการเงิน เปิดเผยเมื่อวันที่ 19 เม.ย. 2544 หลังการประชุมว่า คณะกรรมการคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจไทยปี 2544 จะขยายตัวในอัตรา 2.5-4% จากที่ก่อนหน้านี้ได้ประเมินไว้ที่ 3.45% ส่วนอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 1.5-2% (กรุงเทพธุรกิจ 200444)

2.2.2 ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ หอการค้าไทย เผยดัชนีความเชื่อมั่นเดือนมี.ค. ลดลง

นางสาววันิดา วัฒนชีวินปกรณ์ อาจารย์ประจำศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กล่าวว่า ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคประจำเดือน มี.ค. 2544 เกี่ยวกับเศรษฐกิจปรับตัวลดลงเมื่อเทียบกับเดือนก่อน โดยเห็นว่าภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันดีเพียง 5.2% เห็นว่าปานกลาง 43.5% และเห็นว่าแย่มากถึง 51.3% และเห็นว่าใน 6 เดือนข้างหน้าเศรษฐกิจจะดีเพียง 17.6% เห็นว่าปานกลาง 55.9% และเห็นว่าแย่มาก 26.5% (ผู้จัดการ 110444)

3. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

3.1 ความเคลื่อนไหวของคณะรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐ

3.1.1 การแถลงสถานะของประเทศด้านเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

เมื่อวันที่ 2 เม.ย. 2544 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ในการอัดเทปโทรทัศน์เพื่อนำเผยแพร่ผ่านทีวีพูล ในรายการ "ความจริงประเทศไทย" คืนวันที่ 3 เม.ย. 2544 โดยได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญๆ 9 เรื่องด้วยกัน คือ เรื่องแรกเกี่ยวกับภาพรวมเศรษฐกิจ โดย พ.ต.ท.ทักษิณชี้ว่า เศรษฐกิจไทยได้ผ่านจุดวิกฤติมาแล้ว แต่การฟื้นตัวเริ่มมีสัญญาณชัดเจน โดยอัตราการขยายตัวของจีดีพีลดลงจาก 6% ในไตรมาสที่ 4 ปี 2542 เหลือ 3.1% ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2543 และปีนี้มีการทำนายว่าจะเติบโตกว่า 3-4% ยังเป็นบวกอยู่แต่ในอัตราที่ชะลอลง ซึ่งต้องระมัดระวัง *ประเด็นที่สอง* เรื่องภาคการส่งออกและการต่างประเทศ พบว่าเริ่มถดถอย ด้วยการค้าเริ่มติดลบ เหตุมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ด้านบัญชีเดินสะพัดแม้ยังเป็นบวกแต่แนวโน้มลดลง ซึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ ระบุว่าที่น่าเป็นห่วงคือการส่งออกที่เริ่มลดลงเพราะประเทศไทยอาศัยการส่งออกเป็นสำคัญ

สำหรับ*ประเด็นที่สาม* เรื่องภาคเกษตร พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวว่า ราคาสินค้าเกษตรหลักๆ ในตลาดโลกของไทยลดลง 50% ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรของไทยก็แพ้คู่แข่งสำคัญ ผลผลิตต่อไร่ของเราเริ่มตกต่ำลง เพราะขาดการวิจัยและพัฒนา *ประเด็นที่สี่* เรื่องเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เห็นว่าอัตราการดำเนินการผลิตในภาคนี้ยังต่ำมาก อยู่ที่ระดับ 55% ความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจโดยทั่วไปอ่อนไหวและมีแนวโน้มถดถอย *ประเด็นที่ห้า* ภาคอสังหาริมทรัพย์ ตลาดอสังหาริมทรัพย์โดยทั่วไปไม่กระเตื้องขึ้น ที่อยู่อาศัยว่าง 347,000 หน่วย อาคารที่สร้างเสร็จแล้วยังไม่ได้ขายอีก 70,000 หน่วย คิดเป็นมูลค่า 155,000 ล้านบาท ยังไม่รวมอาคารสำนักงานขนาดเกินกว่า 2,000 ตารางเมตร ที่ยังสร้างไม่เสร็จประมาณ 600 แห่ง รวมมูลค่า 200,000 ล้านบาท เป็นหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้เกือบทุกโครงการ โดยเอ็นพีแอลภาคนี้มีจำนวนถึง 560,000 ล้านบาท หรือ 25% ของเอ็นพีแอลรวมทั้งระบบ

ประเด็นที่หก ภาคการเงินและสถาบันการเงิน นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ปัจจุบันสภาพคล่องเงินในระบบเหลืออยู่ในธนาคารประมาณ 600,000 ล้านบาท ขณะที่สินเชื่อไม่ฟื้นตัวชัดเจน ความไม่มั่นใจในภาคธุรกิจของธนาคารยังมีสูง การปรับโครงสร้างหนี้คืบหน้าไม่มาก มีผู้ประกอบการที่แข็งแกร่งเพียง 29% ส่วนที่เป็นหนี้ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ 37% ที่ชำระได้บ้าง 34% หนี้ที่ปรับโครงสร้างแล้วกลับมาเป็นใหม่ล่าสุดเดือน มี.ค. อยู่ที่ระดับ 18,000 ล้านบาท ส่วนความเสียหายของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน ซึ่งเกิดจากการเข้าอุ้มสถาบันการเงินคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีก 8 แสนล้านบาท ณ สิ้นปี 2543 แม้รัฐจะชดเชยความเสียหายไปให้แล้ว 5 แสนล้านบาท

ใน*ประเด็นที่เจ็ด* พูดถึงภาคการคลัง ชี้ว่าปัจจุบันหนี้ภาครัฐอยู่ที่ระดับ 2.8 ล้านล้านบาท หรือ 57.6% ของจีดีพี ส่วนเงินคงคลังลดลงอย่างต่อเนื่อง เราถูกจัดอยู่ในอันดับที่ต่ำสุดของกลุ่มประเทศนำลงทุน *ประเด็นที่แปด* ภาคตลาดทุนและตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งทรุดตัวอย่างต่อเนื่อง มูลค่ารวมของตลาดลดลง 50% ณ สิ้นปี 2543 จำนวนบริษัทย่อยหรือลง ขณะที่บริษัทเข้าตลาดใหม่ก็มีน้อยลง *ประเด็นที่เก้า* ภาคสังคม การว่างงานอยู่ในระดับสูงที่ 3.67% ปัญหาเสพติดมากขึ้นเรื่อยๆ คนจนที่เพิ่มขึ้น 12% เมื่อหลังวิกฤติ ได้เพิ่มเป็น 16% ณ วันนี้ หรือเพิ่มจากเดิมกว่า 6 ล้านคน (กรุงเทพธุรกิจ 040444)

3.1.2 รัฐบาลจัดเวิร์กชอป ปรับโครงสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เน้นการใช้ปัจจัยที่มีอยู่ภายในประเทศ ให้มีความเหมาะสมกับปัจจัยภายนอกประเทศ

มีรายงานข่าวตั้งแต่ช่วงต้นเดือนเม.ย. 2544 กรณีการเคลื่อนไหวเพื่อลดการนำเข้า และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ให้สิทธิพิเศษทางภาษีมากเกินไป ทำให้รัฐสูญเสียรายได้เป็นจำนวนมาก และในการประชุมของบีโอไอ ในวันที่ 9 เม.ย. 2544 ที่ประชุมซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีการหารือเรื่องการปรับยุทธศาสตร์การแข่งขันเพื่อดึงการลงทุนต่างประเทศให้มากขึ้น ในภาวะที่โลกมีการแข่งขันทางการค้าที่รุนแรง ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และได้มีการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมจัดทำเวิร์กชอป ระหว่างวันที่ 27-28 เม.ย. 2544 เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเสียใหม่ ภายใต้สถานการณ์ใหม่ดังกล่าว (กรุงเทพฯธุรกิจ, มติชน 04, 100444)

รูปแบบการสัมมนาแบ่งหัวข้อการพูดคุยเป็น 3 ช่วงใหญ่ๆ

ครั้งนี้ได้มีการกำหนดรูปแบบการสัมมนาโดยให้มีการจัดแบ่งหัวข้อการพูดคุยเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ไล่จาก ส่วนที่หนึ่งภาพใหญ่ลงไปหาแนวทางปฏิบัติ โดยเริ่มต้นจากการประเมินสถานะของประเทศ เพื่อหาข้อสรุปว่า ณ ขณะนี้ประเทศไทยอยู่ตรงไหน และจะไปทางไหน จากนั้นจะเข้าสู่ส่วนที่สองคือการพิจารณาจะไปในรายละเอียด เพื่อมองให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันของประเทศว่าอยู่ในระดับใด ขึ้นตอนนี้จะมีการชอ่ยย่อยเพื่อลงรายละเอียดใน 4 ภาค คือ 1.ภาคเกษตร 2.ภาคอุตสาหกรรม 3. ภาคต่างประเทศ (นำเข้าส่งออก-ท่องเที่ยว-การลงทุนโดยตรง) และ 4.ภาคท้องถิ่น เช่นผลผลิตภายใต้โครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ในการพิจารณาความสามารถในการแข่งขันรายภาคถูกวางไว้ว่าจะต้องใช้วิธีการทางการตลาด และการมองเชิงกลยุทธ์เข้ามาจับเพื่อกำหนดออกมาเป็นนโยบาย โดยจะเน้นที่การสร้างจุดเชื่อมต่อใน 3 ส่วนใหญ่ๆ คือจุดเชื่อมต่อแรกที่จำเป็นต้องสร้างขึ้นให้ได้ คือ จุดเชื่อมต่อระหว่างธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs กับธุรกิจขนาดใหญ่ เนื่องจากทุกวันนี้มีการมองเอสเอ็มอีในแง่ขนาดเพียงอย่างเดียว

จุดเชื่อมต่อที่สองคือระหว่าง เศรษฐกิจที่อิงกับความรู้ และเศรษฐกิจที่อิงอยู่กับแรงงาน ทั้งนี้เพราะประเทศไทยยังมีแรงงานที่ไม่มีความรู้สูงมาก จึงไม่สามารถก้าวไปถึงเศรษฐกิจที่ต้องขับเคลื่อนด้วยแรงงานที่มีความรู้เท่านั้นได้ จึงต้องผสมผสานเพื่อหาจุดที่ลงตัว

ส่วนจุดเชื่อมต่อที่สาม คือ ระหว่างท้องถิ่นกับตลาดโลก ซึ่งจะต้องมีการประเมินว่าสินค้าและบริการ ที่เราผลิตได้ในท้องถิ่น มีความได้เปรียบทางด้านการแข่งขันหรือไม่ ถ้าจะผลักดันให้ออกไปอยู่ในตลาดโลกจะต้องเสริมตรงไหนเข้าไป ต้องสร้างช่องทางอย่างไร

สำหรับในส่วนที่สามมองหาแนวทางปฏิบัติ โดยตั้งหัวข้อไว้ว่า "Investment Strategy of Thailand" ซึ่งจะพูดถึงแนวทางการลงทุนในภาพรวม ทั้งเงินทุน ทูทางสังคม และทุนมนุษย์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศ ทั้งในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ เงินทุน ไปจนถึงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศ (กรุงเทพฯธุรกิจ 230444)

-ผลการประชุมให้เตรียมจัดตั้งองค์กรขึ้นเพื่อดูแลมาตรการเชิงรุกและรับ สร้างความเป็นธรรมทางการค้า

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เปิดเผยหลังการประชุมเมื่อวันที่ 28 เม.ย. 2544 ว่า ในการประชุมทั้ง 2 วันที่ผ่านมา รัฐบาลให้ความสำคัญไปที่ 1. การสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศทั้งภาคเอกชนและรัฐ โดยเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลไม่มีความคิดต่อต้านต่างชาติแต่อย่างใด 2. จะไม่ใช้มาตรการภาษีส่งเสริมการลงทุนเพียงอย่างเดียว หรือมากกว่าปัจจุบัน แต่จะเน้นให้ข้อมูลแก่บริษัทที่ได้รับการส่งเสริม โดยบีโอไอจะทำหน้าที่ประสานให้บริษัทที่ได้รับการส่งเสริม ติดต่อกับบริษัทขนาดใหญ่ในต่างประเทศ ทั้งข้อมูลข่าวสารด้านการลงทุน หรือการสร้างพันธมิตรต่างประเทศ 3. การปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนจะทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะเกรงว่านักลงทุนจะปรับตัวไม่ทัน อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไปแล้วจะไม่มีผลย้อนหลัง และ 4.บีโอไอจะเน้นด้านการตลาดและระบบเครือข่ายให้มากขึ้น

ในส่วนของทิศทางการลงทุนนั้นได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักของบีโอไอ 5 ประการคือ 1. ยุทธศาสตร์การลงทุนต้องสอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจเป็นหลัก 2. ขยายบทบาทให้ครอบคลุมด้านการตลาดมากขึ้น 3.ดูแลนักลงทุนในประเทศ 4.ให้ข้อมูลเพื่อดูแลนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนต่างประเทศ 5.การใช้เครื่องมือของบีโอไอใน 3 ประการคือ ด้านสิทธิประโยชน์ ด้านส่งเสริมการลงทุน และการให้ข้อมูลเพื่อเป็นองค์ความรู้ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเพื่อหาพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับนักลงทุน

อนึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวด้วยว่า จะมีการตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาดูแลมาตรการเชิงรุกและรับ เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมทางการค้า โดยประสานงานกับภาคเอกชน องค์กรใหม่นี้จะทำหน้าที่ดูแลการค้าระหว่างประเทศในเชิงลึก มีการเสนอปัญหาและข้อมูลที่แม่นยำ องค์กรนี้อาจจะเกิดขึ้นหลังจากหน่วยงานราชการต่างๆ ปรับโครงสร้างองค์กรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงแล้ว และมีการปรับยุบหรือลดกำลังคนลง จากนั้นจะเกลี่ยข้าราชการมาอยู่ในองค์กรใหม่ นอกจากนั้น ที่ประชุมยังเห็นร่วมกันที่จะปรับบทบาทขององค์กรภาคเอกชนให้มีความเป็นเอกภาพมากขึ้นด้วย (กรุงเทพฯธุรกิจ, มติชน 290444)

4. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

4.1 ความเคลื่อนไหวภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง

4.1.1 บริษัทจดทะเบียนเลิกกิจการไตรมาสแรกเพิ่ม 19% สูงสุดคือหมวดการค้าปลีก-ส่ง ภัตตาคารและโรงแรม

จากการเปิดเผยของนายอดุลย์ วิณิชย์ แพทย์ อธิบดีกรมทะเบียนการค้า ก.พาณิชย์ ว่าการจดทะเบียนตั้งใหม่ของนิติบุคคลที่วราชอาณาจักในไตรมาสแรกของปี 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 8,314 ราย เงินทุนจดทะเบียน 24,638.38 ล้านบาท แยกเป็นจดทะเบียนในส่วนกลาง 4,250 ราย ส่วนภูมิภาค 3,920 ราย ขณะเดียวกันมีสถิติการเลิกกิจการของนิติบุคคลในช่วงเดียวกัน จำนวนทั้งสิ้น 1,402 ราย เพิ่มขึ้น 19.73% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ที่มีเลิกกิจการ 1,171 ราย ทุนจดทะเบียน 6,574.33 ล้านบาท และเมื่อเทียบกับทุนจดทะเบียนของปีก่อนที่มีจำนวน 4,102.52 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 60.25%

สำหรับประเภทธุรกิจที่เลิกกิจการสูงยังคงเป็นหมวดการค้าปลีกค้าส่ง ภัตตาคาร และโรงแรม จำนวน 637 ราย ทุนจดทะเบียน 1,426 ล้านบาท รองลงมาเป็นหมวดการบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ 235 ราย ทุนจดทะเบียน 1,197 ล้านบาท และอันดับสาม เป็นหมวดการก่อสร้าง 234 ราย ทุนจดทะเบียน 423 ล้านบาท (ผู้จัดการ 230444)

4.1.2 ชี้นำแนวโน้มโรงงานอุตสาหกรรมปิดกิจการสูงถึงปีละ 3 พันราย

นางสาวกัญญา สีนสกุล อธิบดีกรมโรงงาน เปิดเผยถึงแนวโน้มการปิดกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมว่า ในช่วงต่อไปจากนี้ คาดว่าการขอปิดกิจการโรงงานจะสูงขึ้น ไม่ต่ำกว่า 2-3 พันรายต่อปี โดยส่วนใหญ่จะเป็นเอสเอ็มอี ที่ลงทุนในอุตสาหกรรมทั่วไป เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจไม่อำนวย และไม่สามารถปรับตัวรับกับสภาพการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ (กรุงเทพธุรกิจ 070444)

4.2 ความเคลื่อนไหวตลาดเงินและตลาดทุน

4.2.1 ดัชนีตลาดหุ้นปรับตัวสูงขึ้นแตะระดับ 300 จุด

ตลาดหุ้นไทยครั้งแรกของเดือน เม.ย. มีแนวโน้มขาลง ด้วยมูลค่าการซื้อขายที่ยังคงเบาบาง โดยนักลงทุนต่างชาติยังคงขายสุทธิต่อเนื่องจากเดือนก่อน ปัจจัยหลักๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวของดัชนี ได้แก่ การอ่อนค่าของเงินบาท อันทำให้นักลงทุนต่างชาติหันไปเก็งกำไรในตลาดเงินแทน และการปรับตัวลงของตลาดภูมิภาคจากความกังวลเรื่องแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐและญี่ปุ่น ทั้งนี้ มาตราการพัฒนาตลาดทุนของรัฐ อันได้แก่ การผลักดันให้รัฐวิสาหกิจและเอสเอ็มอีเข้าจดทะเบียน และการใช้มาตรการภาษีจูงใจบริษัทเข้าจดทะเบียน ไม่ได้ช่วยให้สภาพการณ์ของตลาดดีขึ้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่ตลาดได้คาดการณ์ไว้แล้ว นอกจากนี้ ตลาดยังมองว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อระยะปานกลางถึงระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ส่วนข่าว ครม.อนุมัติมาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์ ก็ไม่ได้รับการตอบสนองจากตลาดเช่นกัน เนื่องจากนักลงทุนได้รับรู้และเล่นข่าวนี้ไปแล้ว ทางด้านการแถลงตัวเลขเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ 3 เม.ย. ก็ไม่ได้มีผลต่อตลาดมาก เนื่องจากไม่ได้เป็นสิ่งใหม่แต่อย่างใด โดยสรุปแล้ว การเคลื่อนไหวของดัชนีที่ผ่านมา ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านค่าเงินบาท และการเคลื่อนไหวของตลาดสหรัฐและภูมิภาคเป็นสำคัญ ดัชนีหุ้นไทยเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 278-290 จุด

ตลาดหุ้นไทยในช่วงครึ่งหลังของเดือน มีความผันผวนอย่างมาก ด้วยมูลค่าการซื้อขายที่หนาแน่นกว่าครึ่งเดือนแรก นำโดยการกลับเข้ามาของนักลงทุนต่างชาติที่มีฐานะการซื้อสุทธิ หลังจากที่มีการขายสุทธิมาตลอดในช่วง 2 เดือนก่อนหน้า โดยปัจจัยหลักๆ ที่มีอิทธิพลต่อการซื้อขายดังกล่าว ได้แก่ การเก็งกำไรผลประโยชน์ประกอบกำไรไตรมาสแรกของหุ้นกลุ่มสถาบันการเงิน ข่าวเฟดลดอัตราดอกเบี้ย 0.5% ก่อนกำหนดการประชุม และตามการปรับตัวขึ้นของดัชนีดาวโจนส์ และแนสแด็ก ดัชนีเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 292-297 จุด อย่างไรก็ตาม ดัชนียังไม่สามารถปิดทะลุ 300 จุดไปได้ ทั้งๆ ที่การซื้อขายเป็นไปอย่างหนาแน่นกว่า 1.2 หมื่นล้านบาท

การซื้อขายหุ้นในช่วงท้ายของเดือน นักลงทุนยังคงติดตามการประกาศผลประกอบการไตรมาสแรกของหุ้นกลุ่มต่างๆ ตลอดจนการเคลื่อนไหวของตลาดหุ้นในต่างประเทศ ในวันที่ 30 เม.ย. นักลงทุนได้เข้ามาไล่ซื้อหุ้น โดยเฉพาะในกลุ่มสถาบันการเงิน ทำให้ดัชนีหุ้นสามารถปิดทะลุ 300 จุด ไปได้ และปิดตลาดที่ระดับ 300.63 จุด (ข่าวหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์เดือน เม.ย.)

4.2.2 เงินบาทอ่อนค่าลงเรื่อยๆ ตามสถานการณ์ค่าเงินในภูมิภาค และปัจจัยภายนอก

สถานการณ์ค่าเงินบาทในสัปดาห์แรกของเดือน เม.ย. อ่อนค่าลงตามเงินเยน และเงินดอลลาร์สิงคโปร์ รวมทั้งจากกระแสข่าวที่ว่าทางการไทยจะไม่เข้าไปแทรกแซงค่าเงินบาท ทำให้เงินบาทอ่อนตัวลงต่ำกว่าระดับ 45.10 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ โดยในวันที่ 4 เม.ย. เงินบาทอ่อนตัวทะลุระดับ 45.40 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ ตามการอ่อนตัวของค่าเงินในภูมิภาค รวมทั้งจากความกังวลต่อทิศทางของเศรษฐกิจไทย แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะออกมากล่าวว่า อาจจะเข้าแทรกแซงค่าเงินบาทหากมีความผันผวนมากเกินไป

ค่าเงินบาทในช่วงกลางเดือน เคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 45.55-60 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ ตามการอ่อนค่าของเงินสกุลต่างๆ ในภูมิภาค ในช่วงวันหยุดเนื่องจากเทศกาลสงกรานต์ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ค่าเงินบาทในช่วงสัปดาห์หลังเทศกาลสงกรานต์ (17-20 เม.ย.) ค่าเงินบาทได้ปรับตัวแข็งขึ้นที่ระดับ 45.35-40 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ โดยยังคงเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับค่าเงินเยน และค่าเงินสกุลต่างๆ ในภูมิภาค

ภาค โดยเฉพาะค่าเงินสิงคโปร์ดอลลาร์ ผลกระทบต่อค่าเงินบาทยังคงเป็นปัจจัยจากภายนอก จากสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในช่วงปลายเดือน ค่าเงินบาทยังอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่เริ่มเข้ามาเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความวุ่นวายทางการเมืองของอินโดนีเซีย ค่าเงินสิงคโปร์ทำสถิติต่ำสุดอีกครั้ง และความไม่มั่นใจของตลาดต่อนายมาชาจูโร ชิโอกาวะ ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของญี่ปุ่นคนใหม่ การซื้อขายเงินบาทยังคงเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 45.55-68 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ แต่ก็มาปิดที่ 45.60-70 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ หลังจากมีข่าวในตลาดว่า ทางธนาคารสิงคโปร์เข้ามาแทรกแซงค่าเงิน เพื่อไม่ให้ค่าเงินสิงคโปร์ตกต่ำไปกว่านี้ ในช่วงสั้นๆ ค่าเงินเอเชียอาจจะดูไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะทำให้ประเทศที่พึ่งพิงการส่งออกเป็นหลักได้รับผลกระทบอย่างมาก แต่การที่ธนาคารกลางของสหรัฐได้ลดดอกเบี้ยมาตรฐานลงอย่างต่อเนื่อง น่าจะส่งผลทำให้เศรษฐกิจสหรัฐเริ่มดีขึ้นในครึ่งหลังของปีนี้ สำหรับในประเทศไทย การกระตุ้นทางเศรษฐกิจของรัฐบาลทักษิณน่าจะส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศเริ่มดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้น

ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือน เม.ย. ค่าเงินบาทได้ปรับตัวอ่อนค่าที่สุดที่ระดับ 45.79 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ ตามการอ่อนค่าของเงินเยน โดยในระดับราคาเงินบาทดังกล่าวได้มีแรงเทขายทำกำไรช่วงสั้นอย่างต่อเนื่อง ก่อนค่าเงินบาทจะมาปิดตลาดในวันสุดท้ายที่ระดับ 45.67-69 บาท/ดอลลาร์สหรัฐ (ข่าวหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์เดือน เม.ย.)

5. ประมวลทฤษฎีด้านเศรษฐกิจ

5.1 ทฤษฎีเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจ

5.1.1 นักวิชาการเห็นด้วยกับแนวคิดการล้มหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้'

ดร.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เขียนบทความแสดงทัศนะต่อกรณีที่ ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง ดำริจะถอนการค้ำประกันเงินฝากของประชาชนในธนาคารพาณิชย์ โดยเริ่มต้นด้วยธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ตามด้วยธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งยังไม่มีการกำหนดเวลาอันแน่นอน ในขณะเดียวกัน ก็เร่งรัดการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝากว่า เห็นด้วยกับการดำริดังกล่าว นับเป็นความคิดที่ถูกต้อง สมควรที่สาธารณชนจะแสดงความเห็นสนับสนุน โดยได้แสดงทฤษฎีว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ยึดกุมหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' มาเป็นเวลานาน เมื่อเกิดวิกฤติการณ์สถาบันการเงินขึ้นคราวใด ไม่ว่าจะเกิดเป็นธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทเงินทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้าไปค้ำยันมิให้สถาบันการเงินเหล่านั้นล้มครานั้น

บทความกล่าวว่าหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า หากปล่อยให้สถาบันการเงินล้ม จะก่อให้เกิดผลกระทบลุกลามไปสู่สถาบันการเงินอื่นๆ จนกลายเป็นวิกฤติการณ์ของระบบสถาบันการเงินทั้งระบบ แต่ทว่าหลักการของ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' นั้นมีข้อเสียที่ซ่อนเร้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อเสถียรภาพและสุขภาพของระบบการเงิน คือ หากสถาบันการเงินมีฐานะอ่อนแอ จะได้รับการคุ้มครองจากธปท.เสมอ ข่าวสารดังกล่าวนี้ย่อมทำให้ประชาชนเจ้าของเงินออมตัดสินใจฝากเงินออมกับสถาบันการเงินที่ให้ดอกเบี้ยอัตราสูงเป็นอันดับแรก โดยไม่พิจารณาถึงความมั่นคงและผลการประกอบการของสถาบันการเงินนั้น เพราะนี่แน่นอนว่า หากมีปัญหา จะได้รับความช่วยเหลือจากธปท. ความนิ่งนอนใจลักษณะนี้เกิดแก่ผู้บริหารสถาบันการเงินด้วย การบริหารอย่างสุ่มเสี่ยง การจัดสรรเงินให้กู้แก่ญาติและพวกพ้อง รวมทั้งการจัดสรรเงินให้กู้แก่ธุรกิจของตนเองและครอบครัว จึงเกิดขึ้นเป็นธรรมชาติ ฝ่ายเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นสถาบันการเงินก็ได้ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร เพราะนี่แน่นอนใจเช่นกันว่า หากมีปัญหาจะได้รับความช่วยเหลือจาก ธปท.

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้ หลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' จึงมีโครงการสร้างสิ่งจูงใจที่กัดเซาะความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินในชั้นรากฐาน หาก ก.คลัง และ ธปท. ยังคงยึดหลักการนี้ต่อไประบบสถาบันการเงินจะมีสุขภาพอนามัยอันสมบูรณ์และแข็งแรงมิได้ และวิกฤติการณ์สถาบันการเงินจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า มิรู้จักจบจักสิ้น การล้มหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' จึงเป็นการแก้ปัญหาระบบสถาบันการเงินในชั้นรากฐาน เพราะมีผลในการทำลายปัญหา Moral Hazard

อย่างไรก็ตาม บทความกล่าวว่า การล้มหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' มีปัญหาในเชิงบริหารอย่างน้อย 2 ปัญหา *ปัญหาแรก* ก็คือ ระยะเวลาและ *ปัญหาที่สอง* ก็คือ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน (Sequencing) หรือไม่ รมต.คลัง ต้องการดำเนินการตามลำดับจากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศไปสู่ธนาคารพาณิชย์ไทย นายธนาคารบางคนเสนอความเห็นว่าการดำเนินนโยบายตามขั้นตอนเช่นนี้ จะทำให้มีการโยกย้ายเงินฝากจากธนาคารพาณิชย์ไทยไปยังสถาบันการเงินอื่นมีสภาพคล่องล้นเหลือมากขึ้น

ดร.รังสรรค์ได้เสนอเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ให้เลือกวันที่ 1 ม.ค. 2546 เป็นวันล้มเลิกหลักการ 'สถาบันการเงินล้มมิได้' ให้ถือเป็นการล้มหลักการทั้งระบบสถาบันการเงิน พร้อมๆ กับการจัดตั้งสถาบันประกันเงินฝาก โดยในระหว่างนี้รัฐบาลต้องเตรียมการปฏิรูปสถาบันการเงินควบคู่กับการปฏิรูปธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย (ผู้จัดการ 050444)

ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

1. ความเคลื่อนไหวด้านประชากร

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านประชากรและคุณภาพชีวิต

1.1.1 *กรม. อนุมัติ* **ขึ้นเงินเดือนข้าราชการหมื่นกว่าล้านบาท**

วันที่ 3 เม.ย. 2544 ที่ทำเนียบรัฐบาล คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวถึงการขึ้นเงินเดือนข้าราชการว่า ที่ประชุม กรม. เห็นชอบกับการปรับปรุงประสิทธิภาพข้าราชการโดยการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนปีละ 2 ขั้น จะประเมินผลงานในรอบแรกเริ่มวันที่ 1 ต.ค.-มี.ค. เมื่อประเมินแล้วก็จะพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนทันทีคือ 15% ของข้าราชการที่ทำงานดีเลิศก็จะได้รับรอบแรกคนละ 1 ขั้น แต่ถ้าทำงานดีก็จะครั้งขึ้น สำหรับ 6 เดือนหลังจะประเมินอีกครั้งในเดือน เม.ย.-ก.ย. โดยจะมีผลเลื่อนขึ้นในวันที่ 1 ต.ค. ปีนี้ ซึ่งตรงนี้จะเป็นการตัดสินใจทั้งปี โดยจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ปกติ คือ ข้าราชการ 15% จะได้ 2 ขั้น 50% จะได้ 1 ขั้น และ 30-35% จะได้ครึ่งขั้น คนใดไม่มีผลงานเลยก็จะได้ไม่ได้เลื่อนขึ้น นอกจากนี้ ยังมีรางวัลประจำปีซึ่งมีมูลค่าเท่ากับเงินเดือน 1 เดือนของข้าราชการคนนั้น สำหรับงบประมาณที่จะใช้ในการเลื่อนขึ้น 6 เดือนแรกวงไว้ที่ 3,600 ล้านบาท ส่วนวงเงินทั้งปีวงไว้ 14,000 ล้านบาท ผู้ที่ได้รับการเลื่อนขึ้นไปแล้วจะได้รับรางวัลตรงนี้ด้วย เพราะแยกส่วนการจ่ายเงินเดือนตามหน้าที่และตามผลงาน ซึ่งจะจ่ายเป็นเงินสดคู่ขนานกับเงินเดือน (มติชน 040444)

1.1.2 *คนไทยตกงาน* **1.22 ล้าน** *อีสานครองแชมป์* **6.6%**

รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรอบที่ 4 เดือนพฤศจิกายน อันเป็นรอบสุดท้ายของปี 2543 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติที่เพิ่งเผยแพร่เมื่อเร็ว ๆ นี้ ระบุว่า จากจำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 33.26 ล้านคน ประกอบด้วยผู้มีงานทำ 31.83 ล้านคน ผู้ว่างงาน 1.22 ล้านคน และผู้รอฤดูกาล 0.21 ล้านคน ทั้งนี้พิจารณาจากจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งมีอยู่ 46.67 ล้านคน ในจำนวนประชากรทั่วประเทศ 62.61 ล้านคน

จากการสำรวจครั้งล่าสุดนี้พบว่า จำนวนผู้ว่างงานเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว มีผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นประมาณ 1.6 แสนคน เพิ่มจาก 1.06 ล้านคน ในปี 2542 มาเป็น 1.22 ล้านคนในปี 2543 ในขณะที่อัตราว่างงานเพิ่มจากร้อยละ 3.3 เป็น 3.7 แต่ถ้าเปรียบเทียบจำนวนผู้ว่างงานกับรอบการสำรวจครั้งก่อน คือเดือนสิงหาคม 2543 พบว่า จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นประมาณ 4.1 แสนคน

ในจำนวนผู้ว่างงานทั้งหมดนั้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีการว่างงานสูงที่สุดกว่าทุกภาค คือ มีอัตราว่างงานร้อยละ 6.6 รองลงมาเป็นภาคใต้ ร้อยละ 2.6 ภาคเหนือ ร้อยละ 2.4 และกรุงเทพฯ ร้อยละ 2.2 ส่วนภาคกลางเป็นภาคที่มีอัตราว่างงานต่ำสุดคือร้อยละ 2

เมื่อเปรียบเทียบช่วงเดียวกันของปีที่แล้วเป็นรายภาค ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้ มีผู้ว่างงานเพิ่มขึ้น ขณะที่ภาคเหนือ และ กทม. จำนวนผู้ว่างงานลดลง (ชีวิตงาน 040444)

1.1.3 *แบงก์กรุงศรีอยุธยาปลดพนักงานพันคน*

มีรายงานว่า ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กำลังปรับเปลี่ยนองค์กรครั้งสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในอนาคตรายงานล่าสุดว่าได้เปิดโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 15 มี.ค.-16 เม.ย. 2544 โดยกำหนดให้แต่ละฝ่ายเสนอรายชื่อพนักงานที่จะเข้าข่ายตามโครงการในวันที่ 12 เม.ย. 2544 นี้

นายสมฤทธิ์ ศรีทองดี ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธ.กรุงศรีอยุธยา กล่าวอย่างชัดเจนว่า โครงการเกษียณอายุครั้งที่ 4 ของธนาคารต้องการลดพนักงาน 10% เพื่อเป็นการปรับลดพนักงานให้เป็นไปตามขนาดของธุรกิจ และรองรับการแข่งขันของธนาคารได้ในอนาคตรายงานปัจจุบัน ธ.กรุงศรีอยุธยามีพนักงานประมาณ 9,800 คน โดยถ้าธนาคารจะลดพนักงานลง 10% หมายความว่าโครงการที่ธนาคารเปิดครั้งนี้คาดว่าจะมีพนักงานเข้าโครงการประมาณ 980-1,000 คน (ผู้จัดการ 030444)

1.2 ความเคลื่อนไหวแรงงานเด็กและสตรี

1.2.1 *เผยครอบครัวไทยหย่าร้างสูงพบแต่งงาน 6 คู่ แยกทาง 1 คู่*

นพ. ม.ล.สมชาย จักรพันธุ์ รองอธิบดีกรมสุขภาพจิตเปิดเผยว่า จากการสำรวจชีวิตคู่ในปัจจุบันพบว่า การหย่าร้างได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยในทุกๆ 5-6 คู่ จะมี 1 คู่ ที่หย่าร้างกันสะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวไทยเริ่มมีความอบอุ่นน้อยลง ขาดความเป็นปึกแผ่น เรื่องนี้กรมสุขภาพจิตได้พยายามรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของครอบครัวที่อบอุ่นมาโดยตลอดว่าหากครอบครัวเป็นปึกแผ่น มีความอบอุ่นจะสามารถลดปัญหาต่างๆที่จะเกิดตามมาได้มากโดยเฉพาะปัญหาเด็ก ทั้งอาชญากรรม ยาเสพติด เป็นต้น

รองอธิบดีกรมสุขภาพจิตกล่าวว่า ปัญหาการหย่าร้างมีเหตุผลมาจากทัศนคติที่ไม่ตรงกัน และปัญหาการนอกใจของผู้สมรส ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายชายสาเหตุหนึ่งมาจากปัญหาด้านจิตใจที่อ่อนแอ ต้องการแสวงหาความรักความอบอุ่นหรือคิดว่าความเป็นชายสามารถแสดงออกได้ด้วยการมีภรรยาหลายคน นอกจากนี้ ยังเป็นผลมาจากค่านิยมของชายไทยที่ปลูกฝังกันมาว่าการมีภรรยาหลายคนเพื่อสืบทอดวงศ์ตระกูลและเป็นการแสดงออกถึงความมีศักดิ์ศรี อำนาจ ซึ่งค่านิยมแบบนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้หากสืบทอดการสั่งสอนว่าการมีภรรยาหลายคนเป็นสิ่งไม่ดี ทำให้ครอบครัวแตกแยก ลูกหลานที่เกิดมาใหม่จะได้ไม่ทำ ค่านิยมดังกล่าวก็จะหมดไป

"กรมสุขภาพจิตจะพยายามรณรงค์ให้ครอบครัวเป็นปึกแผ่นมีรากฐานที่อบอุ่นมากขึ้น ยิ่งครอบครัวเป็นปึกแผ่นรากฐานของสังคมย่อมดีขึ้นเท่านั้น เด็กก็ได้รับการเลี้ยงดูอย่างสมบูรณ์ ปัญหาน้อยลง ลดปัญหาเด็กเกเร เด็กหนีเที่ยว ดิฉันทำได้ ครอบครัวเป็นผู้หนึ่งเลี้ยงดูเด็กไม่ให้ทำผิด" นพ.ม.ล. สมชายกล่าว (เดลินิวส์, ผู้จัดการ 230444)

1.3 ค่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน

1.3.1 ยันค่าหัวคนงาน 8.5 หมื่นทำได้

เมื่อวันที่ 24 เม.ย. 2544 นายวันชัย ผดุงสุภโกลัย อธิบดีกรมการจัดหางาน ก.แรงงานฯ กล่าวถึงกรณีนายอิระวัชร จันทระประเสริฐ ปลัด ก.แรงงานฯ ได้เรียกบริษัทจัดส่งคนงานมาหารือเกี่ยวกับการลดค่าหัวคนงานไปทำงานต่างประเทศ แต่ปรากฏว่ามีชาวค่าหัวกลับแพงกว่าเดิม เรื่องนี้คงเป็นการเข้าใจผิดเพราะอาจจะมีการรวมตัวเลขตลาดเคลื่อนโดยไปบวกเอาค่าบริการของบริษัทจัดหางานทำได้วันที่เรียกเก็บเฉพาะปีแรก 40,500 บาท แต่กลับเอาตัวเลขนี้ไปรวมเอาปีที่สอง หรือที่สามด้วย ระบบที่จัดขึ้นใหม่นี้จะทำให้ค่าหัวถูกลงกว่าเดิมมาก และในปีแรกคนงานจะกู้เงินมาใช้จ่ายเพียง 85,000 บาท

ผู้สื่อข่าวถามว่าจะเป็นไปได้อย่างไรในเมื่อบริษัทจัดหางานต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อตำแหน่งงานกว่า 100,000 บาท/หัว นายวันชัย กล่าวว่า คิดว่าทำได้ โดยนายอิระวัชรได้ไปลงนามกับสมาคมจัดหางานในไทยไปแล้ว และเมื่อถามว่า การที่บริษัทจัดส่งคนงานเสนอค่าชื้องานเพียง 40,500 บาท อาจทำให้นายหน้าได้วันเอาตำแหน่งงานไปขายให้กับประเทศอื่น นายวันชัยกล่าวว่า คงไม่เป็นเช่นนั้นเพราะได้มีการตกลงไว้แล้ว นายอิระวัชรยังพูดชัดเจนว่าถ้าค่าใช้จ่ายแพงมากก็ไม่ต้องส่ง

แหล่งข่าวระดับสูงจากกรมแรงงานเปิดเผยว่า ตัวเลขในการประชุมเมื่อวันที่ 23 เม.ย. 2544 ได้มีการตกลงกันมาก่อนแล้ว แต่คิดว่า การจะทำให้ค่าหัวคนงานลดลงเป็นไปได้ยาก เพราะค่าชื้อตำแหน่งงานของบริษัทจัดหางานจากนายหน้าได้วันสูงถึง 100,000 บาท การที่พยายามพูดถึงตัวเลข 85,000 บาท นั้น เพียงเพราะต้องการให้สังคมเห็นว่าปัญหาดังกล่าว ได้รับการแก้ไขแล้ว แต่ในความเป็นจริงบริษัทจัดหางานทำจะใช้วิธีการเรียกเก็บเงินจากคนงานเพิ่มขึ้น เพราะไม่มีบริษัทไหนยอมขาดทุน และขณะนี้ทางการได้วันได้กำหนดการจ้างงานแรงงานต่างชาตินั้นเป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปี ดังนั้นจึงเป็นช่องทางที่บริษัทจัดหางานจะใช้เรียกเก็บเงินเพิ่มจากคนงานโดยที่ผ่านมามีการข่มขู่ ว่า หากไม่ทำตามข้อเสนอของบริษัทจัดหางานคนงานก็อาจจะถูกส่งตัวกลับ (มติชน 250444)

หลังจากที่ ก.แรงงานฯ ถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในเรื่องที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าหัวจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศซึ่งเพิ่มสูงมากได้ นายเดช บุญ-หลง รมต.แรงงานฯ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนบริษัทจัดหางาน โดยมีนายวันชัย ผดุงสุภโกลัย อธิบดีกรมการจัดหางานทำเป็นประธาน โดยในวันที่ 27 เม.ย. 2544 มีการประชุมคณะกรรมการชุดดังกล่าวเป็นครั้งแรก

นายเก่งกาจ จงใจ ผู้แทนสมาคมจัดหางานไทย กล่าวว่า ความเป็นจริงแล้วปัจจุบันคนงานต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานที่ประเทศได้วันไม่น้อยกว่ารายละ 1.9 แสนบาท ซึ่งตรงนี้ไม่รวมค่าสายอีก 2 หมื่น ในขณะที่คนงานได้เงินเดือนๆละ 5.8 หมื่น แต่หักค่าใช้จ่ายแล้วเหลือไม่เกิน 2 หมื่นบาท รวมแล้วได้เงินเดือนทั้งปีไม่เกิน 1.4 แสนบาท สรุปแล้วคนงานต้องทำงานฟรี 1 ปี 6 เดือน (มติชน 250444)

1.4 การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

1.4.1 นำร่อง 200 ชุมชน สร้างสินค้า 100 ชนิด

นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ กล่าวว่า นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในภาคของ ก.เกษตรฯ ไม่ได้มุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์ที่ท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายถึงการพัฒนาสถานที่สวยงาม ซึ่งมีการค้นพบใหม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวเดิมให้เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ก.เกษตรฯ จึงเตรียมการที่จะพัฒนาสถานที่และผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิดที่ประเมินแล้วว่าสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร เช่น สวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) อุทยานแห่งชาติของกรมป่าไม้ เชื้อนเก็บน้ำของกรมชลประทาน นอกจากนี้การส่งเสริมอาชีพของกรมส่งเสริมสหกรณ์ก็จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เข้ามารองรับนโยบายดังกล่าว โดยในปี 2544 คณะทำงานได้วางเป้าหมายว่าจะใช้งบประมาณ 304 ล้านบาท พัฒนาสินค้าและสถานที่ท่องเที่ยว ประมาณ 100 ชนิด ใน 200 ชุมชน กระจายไปยังทุกภาคไม่กระจุกในทีเดียว โดยกำหนดให้การพัฒนาสินค้าในแต่ละชุมชนจะต้องไม่ซ้ำกัน หรือหากซ้ำ

กันจะต้องมีความแตกต่างในเรื่องคุณสมบัติ เช่น การผลิตผ้าไหม ผ้าฝ้าย ซึ่งแต่ละชุมชนต้องมีเอกลักษณ์ของตนเอง (กรุงเทพฯธุรกิจ 170444)

1.4.2 ก.อุตสาหกรรมเน้นต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนด 2 รูปแบบสร้างธุรกิจใหม่

นายท่าน วสินนท์ อธิปไตยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ก.อุตสาหกรรม เปิดเผยว่า ก.อุตสาหกรรมจะเป็นกลไกที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันนโยบายดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จ เพราะกระบวนการผลิตอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมเกษตร) จะเป็นแหล่งรองรับสินค้าเกษตรของแต่ละชุมชนเพื่อพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสร้างจุดเด่นในผลิตภัณฑ์ เป็นแหล่งสะสมทุนและเทคโนโลยี ตลอดจนความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายในสินค้าอุปโภคและบริโภคที่เป็นที่ยอมรับและรู้จักกันอย่างแพร่หลายของตลาด "ที่สำคัญคือ สามารถเชื่อมโยงพัฒนาให้เกิดชุมชนท่องเที่ยวได้ ซึ่งประโยชน์จะตกอยู่กับท้องถิ่น จะทำให้เกิดการจ้างงาน และทำให้ชุมชนมีรายได้ต่อไปต่อหัวสูงขึ้น มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น" นายท่านกล่าว

ดังนั้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้เร่งปรับแผนพัฒนาอาชีพชุมชน โดยอาศัยกระบวนการทางอุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินการนั้นจะแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ 1.การเสริมสร้างธุรกิจ และหน่วยงานธุรกิจเดิมที่มีอยู่ในแต่ละตำบลให้มีความเข้มแข็ง เป็นลักษณะการเสริมต่อจากฐานภูมิปัญญาเดิมของท้องถิ่น หรือการต่อยอดสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยพิจารณาจากศักยภาพของชุมชน เพื่อให้เกิดหมู่บ้านท่องเที่ยวและหมู่บ้านอุตสาหกรรม รูปแบบที่สอง คือ การจัดตั้งหน่วยธุรกิจใหม่ในหมู่บ้าน หรือตำบล ในลักษณะส่งเสริมและเสริมสร้างให้เกิดศักยภาพของคนและผลิตภัณฑ์ด้วยกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้น การจัดตั้ง การประกอบการ และการมีรายได้ที่มั่นคง

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะส่งเจ้าหน้าที่ซึ่งประจำในศูนย์ส่งเสริมในต่างจังหวัดทั้ง 11 แห่งทั่วประเทศเข้าไปสำรวจข้อมูลเดิมที่มีอยู่จากการเข้าไปช่วยเหลือหรือพัฒนาให้เกิดอาชีพด้านอุตสาหกรรมของหมู่บ้านและตำบล จำนวนทั้งหมด 4,000 แห่งทั่วประเทศว่าหมู่บ้านหรือตำบลนั้นยังคงอาชีพที่ส่งเสริมให้อยู่หรือไม่

- ใช้งบ 20 ล้านบาทพัฒนา 50 ตำบล

นายท่านกล่าวว่า สำหรับแผนงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้น ในปี 2544 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะใช้งบดำเนินการทั้งหมด 20 ล้านบาท โดยตั้งเป้าจะเข้าไปดำเนินการพัฒนาทั้งหมด 50 ตำบล และคาดว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ไม่ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน โดยหมู่บ้าน หรือตำบลที่เข้าไปช่วยสนับสนุนนั้นจะพิจารณาจากศักยภาพของจุดเด่นที่แต่ละตำบลมีอยู่ว่าจะสามารถพัฒนาให้เกิดผลได้หรือไม่

นอกจากนี้ ในปี 2545 ทางกรมฯจะของบประมาณจากรัฐบาลจำนวน 1,800 ล้านบาท เพื่อสานต่อโครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะเข้าไปพัฒนาหมู่บ้าน หรือตำบลตามโครงการให้ได้ทั้งหมด 2,250 ราย

ทั้งนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องมีการติดตามผลว่าที่ดำเนินการไปแล้วประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่จะต้องปรับใหม่ เพื่อให้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เกิดผลตามนโยบายของรัฐบาล (กรุงเทพฯธุรกิจ 170444)

1.4.3 มีอบคณจน' กลับบ้าน-ยุติล้อมทำเนียบ

เมื่อวันที่ 11 เม.ย. 2544 กลุ่มสมัชชาคนจน ซึ่งปักหลักเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน ป่าไม้ อยู่หน้าทำเนียบรัฐบาลมาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2543 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รวมเป็นเวลา 9 เดือน ได้ตกลงที่จะเดินทางกลับภูมิลำเนาในวันที่ 12 เม.ย. 2544 ภายหลังจากที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับหลักการที่จะนำปัญหาของสมัชชาคนจน 7 กลุ่ม 205 กรณีปัญหาไปดำเนินการแก้ไข

น.ส.วนิดา ตันติวิทยาพิทักษ์ ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน เปิดเผยว่ารัฐบาลชุดที่แล้วเพิกเฉยต่อการแก้ปัญหา ทำให้ชาวบ้านชุมนุมยึดเยื่อมาถึง 9 เดือน เมื่อมาถึงรัฐบาลทักษิณ พ.ต.ท.ทักษิณได้ออกมากินข้าวกับชาวบ้าน หลังจากนั้นมีการตั้งตัวแทนเปิดการเจรจาระหว่างทั้งสองฝ่ายภายใน 1 เดือน จึงต้องให้เครดิตรัฐบาลนี้ว่ามีความจริงใจที่จะแก้ไข้ปัญหา

ด้านนายบุญชู สุวิสา แกนนำสมัชชาคนจนกลุ่มปัญหาเขื่อนกล่าวว่า ไม่ได้คาดหวังจากรัฐบาลมากนัก เนื่องจากบทเรียนที่ผ่านมาถูกหลอกหลายครั้ง ที่กลับก็เพื่อให้เวลาแก่คณะทำงานได้มีเวลาในการแก้ไข้ปัญหา นอกจากนี้ ชาวบ้านส่วนใหญ่อยากกลับไปสร้างความอบอุ่นให้แก่ครอบครัวในช่วงสงกรานต์ (มติชน 12-130444, มติชนสุดสัปดาห์ 160444)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ความเคลื่อนไหวสารพิษในสิ่งแวดล้อม

2.1.1 เขยื้อนโศกมลพิษทอผ้าปาหนันฟ้อง 'กมลสุโกศล'

ส.ว. ร่วมกับเหยื่อโคบอลต์ 60 และสมาชิกคนจน จัดทอดผ้าป่าข้างทำเนียบ หาเงินเป็นกองทุน สู้คดีฟ้องบริษัท กมลสุโกศล และ พป. ได้เงิน 1.3 แสนบาท

เมื่อวันที่ 8 เม.ย.2544 นายโสภณ สุภาพงษ์ คณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ตัวแทนของ ส.ว.พร้อมกับกลุ่มผู้ป่วย โคบอลต์-60 ญาติของผู้เสียชีวิต และชาวบ้านในหมู่บ้านคนจน บริเวณข้างทำเนียบรัฐบาลกว่า 100 คน ได้เข้าร่วมพิธีทอดผ้าป่าโคบอลต์-60 โดยได้มีพิธีถวายผ้าป่าแด่พระศรีปริยัติโมลี เจ้าอาวาสวัดจันทราธรรม

นายกำพล วุฒิสภาสุนทร ตัวแทนกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โคบอลต์-60 กล่าวว่า ขณะนี้มีผู้ร่วมบริจาคเงินสมทบในการทอดผ้าป่ากองทุนโคบอลต์-60 รวม 139,370 บาท โดยเงินจำนวนดังกล่าวจะนำไปใช้ในการจัดตั้งกองทุนดำเนินคดีฟ้องร้องบริษัทกมลสุโกศลฯ และสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (พป.) เพื่อให้เป็นคดีสิ่งแวดล้อมตัวอย่าง และสร้างบรรทัดฐานต่อสังคมไทยในการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรังสีและสารพิษอื่นๆ รวมทั้งการนำไปช่วยเหลือเฉพาะหน้าแก่ผู้ป่วยที่ประสบความเดือดร้อน อย่างไรก็ตาม ในแง่ของความช่วยเหลือนั้น ขณะนี้กลุ่มผู้ป่วยรู้สึกมีความหวังขึ้นมาบ้าง เนื่องจากเมื่อวันที่ 3 เม.ย. 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ก.วิทยาศาสตร์ฯ ต้องสั่งการให้ พป. จ่ายค่าสินไหมทดแทน หากผลการสอบสวนพบว่า พป. มีความบกพร่องจริง

น.ส.ไอลดา อรุณวงศ์ เลขานุการคณะทำงานติดตามช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโคบอลต์-60 กล่าวว่า เมื่อวันที่ 7 เม.ย. 2544 ที่ผ่านมา ทางคณะนายความได้เข้าไปดูสถานที่เกิดเหตุบริเวณโกดังของบริษัทกมลสุโกศลฯ ที่เขตประเวศมาแล้ว และได้บันทึกผ่านกล้องวิดีโอเพื่อเป็นหลักฐานว่า จนถึงขณะนี้ทางบริษัทก็ไม่ได้เอาใจใส่สถานที่แห่งนี้ เพราะยังปล่อยให้มีการเข้าไปเล่นฟุตบอล และมีคนเดินเข้าออกบริเวณรั้ว โดยไม่ได้มีการปิดกั้นให้รัดกุม ทั้งที่เป็นจุดที่เคยเก็บแท่งโคบอลต์-60 ซึ่งนี่ถือว่าเป็นความหละหลวมมาก

เหตุการณ์โคบอลต์-60 รั่วไหลที่ซอยวัดมหาหงษ์ จ.สมุทรปราการ เกิดขึ้นเมื่อราว 1 ปีที่ผ่านมา ในครั้งนั้นส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 3 ราย บาดเจ็บ และพิการอีก 10 ราย กลุ่มผู้ป่วยได้รวมตัวกันในนาม "เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์โคบอลต์-60 รั่วไหล" เพื่อเรียกร้องค่าชดเชยจากบริษัท กมลสุโกศล อิเล็กทริก จำกัด และ พป. โดยคดีมีแนวโน้มว่าจะยืดเยื้อจึงทำให้เกิดการทอดผ้าป่าหากองทุนดังกล่าว (ไทยโพสต์ 190444)

2.2 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมเมือง

2.2.1 เตรียมเก็บค่าน้ำเสียฟุ้งกระจาย 1 บาท/ลบ.เมตร

สโมสรรไลออนส์ หอวัง ได้จัดปาฐกถาพิเศษเรื่อง "ค่าน้ำบำบัดน้ำเสีย ระบายที่คนกรุงเทพฯ ยังไม่คุ้นเคย" โดยมีนายสมวัตร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กล่าวในการบรรยายพิเศษตอนหนึ่งว่า ปัจจุบัน กทม.มีโรงบำบัดน้ำเสียที่เปิดเต็มระบบแล้ว 3 แห่ง คือ โรงบำบัดน้ำเสียช่องนนทรี, โรงบำบัดสีพระยา, และโรงบำบัดรัตนโกสินทร์ มีค่าใช้จ่ายเดือนละ 8 ล้านบาท ขณะนี้ถึงเวลาแล้วที่คนกรุงเทพฯ ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งโรงบำบัดน้ำเสียเปิดเต็มระบบต้องเสียค่าน้ำเสีย โดยจะเก็บฟุ้งกับค่าน้ำประปาถูกบาทละ 1 บาท ขณะที่ต้นทุนในการเดินระบบถูกบาทละ 2 บาท แต่ กทม.จะช่วยแบ่งเบาภาระด้วยการออกให้ก่อน 1 บาท แต่จะเก็บเพิ่ม 25 สตางค์ ในทุก 6 เดือนจนครบ 2 ปี จึงจะเก็บเต็มราคา คือถูกบาทละ 2 บาท ซึ่งจะมีการประกาศว่า คนกรุงเทพฯ ต้องจ่ายค่าน้ำบำบัดน้ำเสีย เพราะเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว

นายสมวัตรกล่าวอีกว่า จากการที่ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่เขตมีนบุรี หนองจอก และลาดกระบัง กำลังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำประปาใช้ เขาจึงได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขอพระราชทานน้ำจำนวน 1 ใน 3 จากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ซึ่งมีปริมาณน้ำ 960 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อนำมาผลิตน้ำประปา ให้กับคนในพื้นที่ด้านตะวันออกของ กทม. ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประทานอนุญาตแล้ว โดยการประปานครหลวง ได้รับเรื่องไปดำเนินการ และเห็นว่า ควรสร้างโรงผลิตน้ำประปาใกล้เขื่อนพระราม 6 และทำท่อส่งน้ำมาที่มีนบุรี ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการ (กรุงเทพธุรกิจ 220444)

2.3 ความเคลื่อนไหว ดิน น้ำ ป่า

2.3.1 ท่อก๊าซไทย-มาเลเซียไม่ผ่านเกณฑ์ 'ก.วิทยาศาสตร์' ดึงกลับ

ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) เปิดเผยผลประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (อีไอเอ) โรงแยกก๊าซในโครงการก่อสร้างท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ 30 มี.ค.ที่ผ่านมาว่า คณะกรรมการไม่ให้ความเห็นชอบรายงานอีไอเอของโครงการนี้ทั้ง 9 ประเด็น หลังจากที่ได้พิจารณาไป แล้ว 5 ประเด็น เมื่อวันที่ 28 มีนาคมที่ผ่านมา โดย 4 ประเด็นที่ไม่ผ่านการพิจารณาครั้งล่าสุด ประกอบด้วยประเด็นด้านคุณภาพอากาศ พบว่าในรายงานอีไอเอโครงการไม่ได้แสดงความชัดเจนในการทำแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อรองรับกับอุบัติเหตุสุดคลั่งกับข้อเท็จจริงในอนาคตได้ดีและน่าเชื่อถือ ส่วนด้านคุณภาพน้ำ คณะกรรมการฯเป็นห่วงว่าวัดอุทกที่ที่จะนำมาใช้ในโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซียไม่เหมือนกับก๊าซจากแถบโครงการ

พัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก โดยเฉพาะความเข้มข้นสารปรอทในน้ำทิ้งที่จะเกิดจากโครงการเมื่อผ่านการบำบัดแล้วจะการันตีว่าจะไม่มีการปนเปื้อนของสารปรอทหรือไม่

เลขาธิการ สผ.กล่าวว่า สำหรับด้านกากของเสียและสารอันตราย เนื่องจากในกระบวนการโรงแยกก๊าซจะต้องใช้สารเคมีที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ซึ่งจะเป็นกากของเสียเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการ ขณะเดียวกันก่อนที่จะนำมาใช้จะมีการจัดเก็บอย่างไรให้เกิดความปลอดภัย และ/หรือในช่วงที่จะรอสงกลับไปที่กำจัดที่ต่างประเทศ หรือกำจัดที่เจเนโก๊ ควรจะมีความชัดเจนในเรื่องนี้ และสุดท้ายประเด็นด้านความปลอดภัย คณะกรรมการต้องการให้มีการศึกษาวิจัยประเมินความเสี่ยงระดับทางการและมีความเป็นสากล ทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของประชาชนหากมีอุบัติเหตุฉุกเฉิน ดังนั้น จึงสรุปว่าทั้ง 9 ประเด็น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วถึง 2 ครั้ง ยังไม่ผ่านความเห็นชอบ

อนึ่ง คณะกรรมการฯ ไม่ได้กำหนดเส้นตายให้โครงการส่งรายงานอีไอเอฉบับแก้ไขหรือไม่ แต่การตีกลับรายงานอีไอเอแสดงถึงความบกพร่องของผู้ที่ทำการศึกษา ซึ่งเรื่องนี้จะต้องไปติดตามคงต้องเป็นเจ้าของโครงการ (ไทยโพสต์ 030444)

2.4 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

2.4.1 กลุ่มอนุรักษ์วางแผนตั้งเครือข่ายระดับโลก

สำนักข่าวเอพีรายงานว่า นักการเมืองและนักเคลื่อนไหวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้กล่าวในการประชุม 'โกลบอล กรีน 2001' ที่กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 14 เม.ย. 2544 ว่า กำลังวางแผนจัดตั้งเครือข่ายระดับโลกเพื่อสกัดอิทธิพลของบริษัทข้ามชาติที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป้าหมายแรกของกลยุทธ์ระดับโลกของกลุ่มนี้ คือบริษัทน้ำมันอเมริกัน ซึ่งอยู่เบื้องหลังการตัดสินใจของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช กรณีไม่ยอมให้สัตยาบันสนธิสัญญาเกียวโตเพื่อลดความร้อนในโลก มาตราการที่จะนำมาใช้กับบริษัทอเมริกันรวมถึงการที่บรรดาผู้สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั่วโลกจะคว่ำบาตรผลิตภัณฑ์ของบริษัทเหล่านี้

ทั้งนี้ ภายใต้สนธิสัญญาเกียวโต ซึ่งต้องผ่านการลงนามจาก 55 ชาติก่อนจึงจะมีผลบังคับใช้นั้น ประเทศพัฒนาแล้วเห็นพ้องที่จะลดการปล่อยก๊าซที่ก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจกลงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

นางแคเธอรีน เกรเซ สมาชิกกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากฝรั่งเศสกล่าวว่า นักอนุรักษ์เคยพูดว่า "คิดในระดับโลก ลงมือทำในระดับท้องถิ่น" แต่นับจากนี้จะเปลี่ยนคำพูดเป็น "คิดระดับโลก และทำระดับโลก"

ตัวแทนประมาณ 800 คนจาก 70 ประเทศ ได้เข้าร่วมการประชุมเป็นเวลา 3 วัน ภายใต้เป้าหมายของการจัดวางกฎบัตรอนุรักษ์ของโลก พร้อมเริ่มจัดตั้งเครือข่ายพรรคการเมืองและองค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั่วโลก

สมาชิกวุฒิสภาบ็อบ บราวน์ แห่งออสเตรเลีย กล่าวว่า การประชุมครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของพลังใหม่ทางการเมืองในโลก พร้อมเสริมว่าพลังใหม่ระดับโลกที่ถือกำเนิดขึ้นต้นศตวรรษใหม่นี้ จะทำลายพรรคการเมืองเก่าๆ และปรัชญาเดิมๆ ที่ยึดเหตุผลทางเศรษฐกิจ ซึ่งครอบงำการเมืองทั่วโลก และกล่าวว่า เท่าที่ผ่านมา โลกาภิวัตน์อยู่ในรูปของภาคธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ อันเป็นกระบวนการที่ทำให้อำนาจของรัฐสภาคงไปอยู่ในมือของบริษัทข้ามชาติ รัฐบาลที่โก่งกิน ทั้งยังทำลายสภาพแวดล้อม และทำให้ช่องว่างระหว่างคนจนและรวยเพิ่มขึ้น ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเดียวคือเพื่อผลกำไร พร้อมชี้แจงถึงกลยุทธ์การอนุรักษ์ระดับโลกว่าจะพยายามส่งคืนอำนาจกลับไปให้รัฐสภาของประเทศต่างๆ และเพิ่มตัวแทนจากกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรัฐสภา

ด้านนายอาร์โนลด์ คาสโซลา เลขาธิการกลุ่มยูโรเปียน กรีนส์ ซึ่งว่ากลยุทธ์อนุรักษ์แบบเดิมที่เน้นการประท้วงนั้น ไม่เพียงพออีกต่อไป เพราะหากต้องการการเปลี่ยนแปลงก็ต้องมีอำนาจในมือ และกล่าวว่าพรรคการเมืองแนวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีตัวแทนในสภาใน 18 ประเทศในยุโรป ทั้งยังมีอำนาจในการร่วมบริหารใน 6 ประเทศ รวมถึงเยอรมนี ขณะที่ผู้จัดการประชุมเผยว่ากลุ่มอนุรักษ์มีตัวแทนในสภาทั่วโลก 260 คน (กรุงเทพธุรกิจ 150444)

3. ความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานภายในประเทศ

3.1.1 เดือนเม.ย. น้ำมันเบนซินทะลุ 17 บาท

วันที่ 12 เม.ย. 2544 นายพิชัย ชุมพรวิฑูร์ ผู้จัดการใหญ่ ปตท.น้ำมัน กล่าวว่า ปตท.และผู้ค้าน้ำมันทุกรายจะปรับขึ้นราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลอีก 30 สตางค์ต่อลิตร เนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น จากการเข้ามาซื้อในระยะเวลาสั้นของกองทุนก่อนสิ้นสุดสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบของเดือน พ.ค. และโรงกลั่นในเกาหลีปิดซ่อมบำรุง ทำให้ราคาน้ำมันในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลปรับอยู่ที่ น้ำมันเบนซินออกเทน 95 ราคา 16.69 บาทต่อลิตร น้ำมันเบนซินออกเทน 91 ราคา 15.69 บาทต่อลิตร และน้ำมันดีเซล ราคา 13.94 บาทต่อลิตร (กรุงเทพธุรกิจ 110444)

วันที่ 19 เม.ย. 2544 ผู้ค้าน้ำมันทุกรายประกาศขึ้นราคาน้ำมันทุกประเภทเพิ่มขึ้นอีกลิตรละ 30 สต. ส่งผลให้ราคาน้ำมันขายปลีกในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลปรับราคาเพิ่มขึ้นดังนี้ เบนซินออกเทน 95 ลิตรละ 17.29 บาท, เบนซินออกเทน 91 ลิตรละ 16.29 บาท และดีเซลลิตรละ 14.54 บาท ทั้งนี้เป็นผลมาจากราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดสิงคโปร์ได้ปรับตัวสูงขึ้น โดยราคาน้ำมันเบนซิน 95 อยู่ที่ระดับ 35 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้น 1.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล น้ำมันดีเซลอยู่ที่ 35 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล และดีเซลอยู่ที่ 32.60 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้น 1.25 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (เดลินิวส์ 190444)

- ชาวประมงยื่นรัฐพวงราคาน้ำมัน

นายประเทือง ทิพย์มาศ นายกสมาคมประมง อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช เปิดเผยว่า เรือประมงในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชกว่า 3,000 ลำ โดยเฉพาะที่อำเภอปากพนัง ซึ่งมีเรือประมงในพื้นที่กว่า 1,000 ลำ ประสบปัญหาขาดทุนอย่างหนักขณะนี้ จนต้องมีจอดเรือหยุดกิจการแล้วหลายสิบลำ เพราะไม่สามารถจับภรรยา น้ำมันแพงได้ เพราะราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วตกลิตรละ 14.68 บาท เรือประมงขนาดกลางต้องใช้น้ำมันที่วันละประมาณ 10,000 ลิตร คิดเป็นเงินไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท ขณะที่เรือขนาดเล็กต้องใช้น้ำมันที่วันละ 3,000-4,000 ลิตร ตกราคาไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท แต่เมื่อออกไปทำประมงได้สินค้ากลับมาขายที่วันละไม่เกิน 150,000 บาท ส่งผลให้ขาดทุน เพราะยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกหลายอย่าง

นายประเทืองกล่าวว่า จากปัญหาที่เกิดขึ้นสมาคมฯได้หารือและสรุปว่าจะยื่นหนังสือผ่านไปยังรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือและพวงราคา โดยเฉพาะการพวงราคาน้ำมันชาวประมงลิตรละ 3 บาท ลักษณะคูปอง ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินการมาตลอด แต่หมดสิ้นระยะเวลาไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา จนถึงรัฐบาลชุดนี้ไม่เห็นว่ามีกรดำเนินการต่อเนื่อง หากโครงการคูปองน้ำมันเข้ามาช่วยเหลือคงจะบรรเทาความเดือดร้อนไปได้ระดับหนึ่ง ทราบว่ามีกรยื่นหนังสือเพื่อขอให้ช่วยเหลือ แต่ยังไม่มีการช่วยเหลือกลับมา ชาวประมงในภาคใต้คงจะต้องรวมตัวกันปิดอ่าวเพื่อเรียกร้องในขั้นรุนแรงต่อไป แม้ชาวประมงไม่อยากจะใช้วิธีการเช่นนี้ก็ตาม ซึ่งในช่วงปลายเดือนเมษายนนี้จะมีการหารือเพื่อสรุปกันอีกครั้ง

ด้านนายภักดี หิรัญ ประธานหอการค้าจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวว่า ที่ผ่านมาหอการค้าได้รับเรื่องร้องเรียนจากกลุ่มผู้ประกอบการขนส่ง ประมง ถึงปัญหาน้ำมันแพง และกำลังรวบรวมเรื่องทั้งหมดส่งไปถึงรัฐบาลให้ช่วยเหลือพวงราคา รัฐบาลจะมองว่าภาวะราคาน้ำมันขึ้นอยู่กับตลาดโลกอย่างเดียวไม่ได้ น่าจะมีการคิดเพื่อทำอะไรในการพวงราคาน้ำมันให้อยู่ในลิตรละ 12 บาท ในส่วนของดีเซลดีกว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างไม่มีขอบเขต เพราะเศรษฐกิจกำลังประสบปัญหา (กรุงเทพธุรกิจ 240444)

3.1.2 รัฐบาลออก 3 มาตรการแก้น้ำมันแพง ทุ่ม 'พันล้าน' ช่วย 3 กลุ่ม เกษตรกร-ประมง-สิบล้อ สั่งปตท. ลดเบนซิน 30 สต.

เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 30 เม.ย. 2544 ที่ทำเนียบรัฐบาล นายจาตุรนต์ ฉายแสง รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะกำกับดูแลด้านพลังงานได้เรียกประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำมันแพงในระยะสั้น โดยมีนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง และนายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์ รองนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมประชุมด้วย

นายจาตุรนต์แถลงภายหลังการประชุมว่า ที่ประชุมมีมติในการลดผลกระทบราคาน้ำมันให้กับผู้ประกอบการรายสาขา ดังนี้ 1.ลดราคาน้ำมันให้กับผู้ประกอบการประมง เรือขนาดเล็กที่มีความยาวน้อยกว่า 14 เมตร ในจำนวน 3 บาทต่อลิตร โดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) จะลดค่าการกลั่นให้ 40 สตางค์ต่อลิตรเป็นระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน มิ.ย.- ส.ค. 2544 นี้ โดยจะใช้เงินของคณะกรรมการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) จำนวน 321 ล้านบาท 2. กลุ่มเกษตรกรและครัวเรือน จะลดราคาน้ำมันให้ลิตรละ 3 บาท จำนวน 15 ลิตรต่อเดือนต่อครัวเรือน เป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมิ.ย.- ส.ค.2544 นี้ โดยใช้เงิน คชก.จำนวน 756 ล้านบาท 3. ลดให้กับผู้ประกอบการรถบรรทุกสิบล้อในอัตรา 1.20 บาทต่อลิตร จำนวน 40 ลิตรต่อวันต่อคัน เป็นเวลา 3 เดือนตั้งแต่มิ.ย.-ส.ค.2544 นี้ โดยใช้เงิน คชก. 120 ล้านบาท

- ลดให้เอสเอ็มอีด้วยถึงสิ้นปี

นอกจากนี้ ปตท.จะยังคงให้ความช่วยเหลือรายอาชีพในกลุ่มเกษตรกร โดยลดทั้งเบนซินและดีเซล 25 สตางค์ต่อลิตร ซึ่งจะขยายระยะเวลาไปถึงสิ้นปี 2544 และลดให้กับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) ในส่วนของน้ำมันดีเซลอีก 15 สตางค์ต่อลิตร และเบนซิน 7 สตางค์ต่อลิตร และยังมีการให้ความสะดวกกับผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำ โดยการตั้งแทงเกอร์นอกน่านน้ำ 15 ไมล์ทะเลให้ผู้ประกอบการสามารถขนาน้ำมันให้แก่เรือประมงที่เป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งจะให้กรมชลประทานเป็นผู้บันทึกการรับน้ำมัน เพื่อป้องกันการรั่วไหล ส่วนการพิจารณาแก้ไขในส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น ที่ประชุมมอบหมายให้กรมสรรพากรไปพิจารณาอีกครั้งก่อนเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

- สั่ง ปตท. หนัราคาเบนซิน 30 สต.

นายจาตุรนต์กล่าวว่า การใช้เงินของ คชก. ในครั้งนี้ ไม่น่าจะมีปัญหา เนื่องจากเป็นข้อเสนอของ ก.เกษตรฯเอง ซึ่งได้มีการคำนวณเอาไว้แล้ว ส่วนกรณีที่กองทุนน้ำมันที่ปัจจุบันติดลบอยู่ถึง 1.1 หมื่นล้านบาทนั้น ที่ประชุมไม่เห็นด้วยที่จะนำเงินกองทุนน้ำมันมาใช้แก้ไขปัญหาลักษณะนี้เหมือนครั้งที่ผ่านมา เพราะจะทำให้กองทุนมีปัญหาดุลลบมากกว่าเดิม และกระทบต่อผู้ใช้เงินด้วย

"นอกจากนี้ ที่ประชุมได้มีมาตรการในการตรึงราคาน้ำมันเบนซินระยะสั้นให้กับผู้ใช้ทั่วไปในอัตรา 30 สตางค์ต่อลิตร โดยให้ ปตท. ลดราคาขายลงมีผลในทันที ส่วนในระยะยาวจะต้องดูสถานการณ์ตลาดระยะหนึ่งก่อนแล้วค่อยพิจารณาดำเนินการต่อไป ส่วนน้ำมันดีเซลคาดว่าจะไม่มีการปรับขึ้น เนื่องจากขณะนี้ความต้องการไม่สูงเท่าน้ำมันเบนซิน เพราะเป็นช่วงฤดูร้อน"

- เสนอ กรม. แก่ระยะยาววันนี้

นายจาตุรนต์กล่าวว่า ที่ประชุมได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) ไปหามาตรการแก้ไขราคาน้ำมันแพงในระยะยาวรวมถึงแนวทางการประหยัดพลังงานในระยะยาว เพื่อป้องกันการเก็งกำไรจากผู้ค้าในตลาดโลกที่ทำให้ราคาน้ำมันในตลาดผันผวน โดยเฉพาะมาตรการภาษีบางตัว ซึ่งจะให้ สพช. เร่งจัดทำรายงานที่คิดว่าต้องเร่งดำเนินการมาให้ที่ประชุมพิจารณาและเสนอเข้า กรม. วันที่ 1 พฤษภาคมนี้

นายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ที่ประชุมยังมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งจัดหาพลังงานทดแทน โดยเฉพาะการหาพลังงานจากพืชเศรษฐกิจ เช่น น้ำมันปาล์ม อ้อย หัวมัน เพื่อทดแทนการนำเข้าเอเอ็มทีบีอี ซึ่งเป็นส่วนผสมในน้ำมัน แต่ยังไม่เลิกอิงราคาสังคโปร์

"การแก้ไขปัญหาราคาน้ำมันโดยจะไม่ให้ราคาน้ำมันสำเร็จรูปที่ตลาดสังคโปร์นั้น ที่ประชุมเห็นว่าราคาน้ำมันของไทยยังคงต้องอิงราคาสังคโปร์ต่อไป เนื่องจากขณะนี้สถานการณ์การซื้อน้ำมันของไทยเป็นตลาดเสรี และสังคโปร์เป็นเจ้าของตลาดในเอเชีย ซึ่งมีการผลิตถึง 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน และเป็นราคาต่ำสุดในภูมิภาคนี้ จึงคิดว่าราคาคงกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคมากที่สุด"

ด้านนายวิเศษ จูภิบาล ผู้จัดการ ปตท. กล่าวว่า ที่ผ่านมามีเหตุตลาดน้ำมันในไทยมีปัญหาราคาสูงขึ้นผิดปกติ ปตท. จะเข้าช่วยผ่อนคลายนโยบายทุกครั้ง เพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน สำหรับราคาน้ำมันที่แพงขึ้นในครั้งนี้คาดว่าจะเป็นอย่างชั่วคราว โดย ปตท. จะพยายามบริหารค่าการตลาดที่มีอยู่

- กองทัพพบทำได้ใช้ปาล์มแทนน้ำมัน

รายงานข่าวจากกองทัพพบแจ้งว่า ขณะนี้กรมวิทยาศาสตร์ทหารบกประสบความสำเร็จ 80% ในโครงการวิจัยน้ำมันพืชทดแทนพลังงานเชื้อเพลิง เพื่อนำน้ำมันมาใช้แทนน้ำมันดีเซล โครงการดังกล่าว นักวิชาการทหารของกรมวิทยาศาสตร์ทหารบกและนักวิชาการอื่น ๆ เป็นผู้ศึกษาวิจัย โดยนำน้ำมันพืชทุกชนิดมาทดลอง เช่น น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันงา และน้ำมันปาล์ม ปรากฏว่า น้ำมันปาล์มใช้ทำเชื้อเพลิงได้ดีที่สุด โดยขั้นแรกเป็นการใช้ทดแทนน้ำมันดีเซล เพราะขั้นตอนง่ายกว่า ซึ่งจะเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบและอนุมัติต่อไป หากได้รับอนุมัติจะใช้พื้นที่ว่างในหน่วยปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะพื้นที่กองทัพบกที่ 4 ซึ่งยังเป็นการสร้างงานให้กำลังพลอีกด้วย

ข่าวแจ้งว่า สำหรับการทดลองใช้น้ำมันปาล์มตามโครงการดังกล่าวนี้ ที่ผ่านมามีได้ใช้กับเครื่องยนต์ขนาดเล็ก เช่น นำน้ำมันปาล์มผสมกับน้ำมันเบนซินในอัตราส่วน 80 ต่อ 20 นำไปใช้กับรถจักรยานยนต์ได้ผลดี เครื่องวิ่งเรียบไม่สะดุด สามารถเร่งเครื่องได้ตามมาตรฐาน ซึ่งต่อไปจะต้องขออนุญาตทดลองกับเครื่องยนต์ขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์ เพราะได้รับการสนับสนุนรถยนต์ขนส่งหรือเอ็มซีจากกรมสรรพากรกองทัพพบ เพื่อนำไปทดสอบในภูมิภาคต่างๆ ทั้งนี้ ผลดีของการใช้น้ำมันปาล์มคือไม่มีก๊าซพิษ ลดมลพิษในอากาศ (มติชน 010544)

3.1.3 ความเคลื่อนไหวด้านไฟฟ้า

3.1.3.1 เครือข่ายติดตามและตรวจสอบค่าเอฟที 12 องค์กร ยื่นหนังสือถึงรัฐมนตรีฝ่ายกำกับดูแลพลังงาน ให้ยกเลิกค่าเอฟที หลังจากปรับค่าไฟฟ้าขึ้นไปเกือบ 1 บาท ต่อหน่วย เมื่อเดือนที่ผ่านมา

วันที่ 3 เม.ย. 2544 มีรายงานว่า เครือข่ายคณะทำงานติดตามตรวจสอบค่าเอฟที รวม 12 องค์กร ได้ทำหนังสือถึงนายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกรัฐมนตรี และนายจาตุรนต์ ฉายแสง รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับดูแลด้านพลังงานเพื่อขอให้ยกเลิกค่าเอฟที และทบทวนโครงสร้างไฟฟ้าใหม่ หลังจากที่มีการขึ้นค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (เอฟที) รวมเกือบ 1 บาทต่อหน่วยเมื่อวันที่ 14 ก.พ. 2544 ที่ผ่านมา เครือข่ายคณะทำงานติดตามตรวจสอบค่าเอฟที ยังได้รณรงค์ให้ประชาชนที่จ่ายค่าไฟฟ้าประเภทที่พักอาศัย ซึ่งถูกการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่งขูดรีด ผ่านค่าเอฟทีได้ทราบถึงสาเหตุของการขึ้นค่าเอฟทีและความยุติธรรมที่จะต้องได้รับการจ่ายค่าไฟฟ้า ที่ประกอบด้วย 3 ส่วนใหญ่คือ 1.ค่าไฟฟ้าที่คิดจากหน่วยที่ใช้จริง 2.ค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% และ 3. ค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (เอฟที) ซึ่งไม่ใช่ค่าบริการ รวมทั้งยังมีการแจกสติ๊กเกอร์ที่พิมพ์คำว่า 'หยุดค่าเอฟที หยุดค่าไฟแพง' ซึ่งพิมพ์ด้วยหนังสือสีขาวบนพื้นสีแดง ให้กับผู้ที่ต้องการร่วมรณรงค์นี้ไปติดตามรถยนต์ (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 030444)

3.1.3.2 ปียสวัสดี' ส่งตรงค่าไฟ

คณะกรรมการพิจารณาไฟฟ้าอัตโนมัติ (เอฟที) เปิดเผยว่า เมื่อเร็วๆ นี้ นายปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ ว่าที่เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) ได้สั่งให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ไปศึกษาและทบทวนโครงสร้างการผลิตไฟฟ้าใหม่ เพื่อลดต้นทุนการผลิตไฟฟ้า และการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ด้วยเพื่อให้อัตราค่าไฟฟ้าเอฟทีที่จะมีการคำนวณในเร็วๆ นี้ ไม่สูงไปกว่าปัจจุบันอีก

เนื่องจากขณะนี้ราคาน้ำมันได้ปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ค่าเงินบาทอ่อนค่าลง เป็นผลให้ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าสูงขึ้นด้วย และอาจส่งผลในการคิดค่าไฟฟ้าในส่วนของค่า Ft ในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายนนี้ มีแนวโน้มที่จะปรับเพิ่มขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อประชาชน ดังนั้น จึงต้องการให้ กฟผ.ทำรายละเอียดการผลิตไฟฟ้าของแต่ละโรงไฟฟ้า ว่ามีต้นทุนอย่างไร โดยนายปิยสวัสดิ์ต้องการที่จะควบคุมค่าเอฟทีรอบใหม่ในเดือนมิถุนายนไม่ให้ปรับขึ้นไปจากที่ปัจจุบันที่จัดเก็บในอัตรา 24.44 สตางค์ ต่อหน่วย เพื่อตอบสนองตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นการโชว์ผลงานการกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สพช.อีกครั้ง

"อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มสูงขึ้น กฟผ.ควรหันมาใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งของผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนภาคเอกชนรายใหญ่ (ไอทีพี) และผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (เอสทีพี) นอกจากนี้ ควรจะเร่งนำก๊าซ ตามสัญญา TAKE OR PAY ที่ ปตท.ได้จ่ายเงินไปแล้วแต่ยังไม่ได้นำก๊าซมาใช้ให้นำมาใช้ให้เร็วที่สุด" นายปิยสวัสดิ์ กล่าว

- กฟผ. ยืนยัน ปิยสวัสดิ์ เคยสั่งใช้เชื้อเพลิงแบบยืดหยุ่น

ขณะที่กฟผ. มีความเห็นว่าไม่ควรที่จะที่จะผลิตไฟฟ้าโดยใช้ก๊าซหรือเชื้อเพลิงใดชนิดหนึ่งในสัดส่วนที่มากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดความเสียหาย หากเชื้อเพลิงชนิดนั้นๆมีราคาผันผวนตามสภาพเศรษฐกิจ และก่อนหน้านี้ นายปิยสวัสดิ์ ได้มีนโยบายว่าในการใช้พลังงานเพื่อผลิตไฟฟ้า ควรที่จะให้มีการยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เพื่อให้การบริหารต้นทุนมีประสิทธิภาพ

- วอน ปตท. ลดค่าก๊าซ เพราะได้กำไรจากบาทอ่อนมากอยู่แล้ว

ด้าน สพช. ระบุว่า ทางคณะกรรมการเอฟทีกำลังพิจารณาปรับปรุงสูตรคำนวณค่าเอฟทีของช่วงเดือนมิ.ย.-ก.ค. 2544 โดยเจรจากับ ปตท. ในเรื่องการปรับสูตรราคาซื้อขาย และสูตรการปรับราคาผ่านท่อก๊าซให้เหมาะสม เพราะต้องยอมรับว่าราคาดังกล่าวไม่ได้อยู่บนพื้นฐานต้นทุนที่แท้จริง เพราะ ปตท.ได้ประโยชน์จากราคาเงินบาทที่อ่อนตัวจนทำให้มีรายได้เกินต้นทุนที่แท้จริง

สำหรับสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า แบ่งเป็น ก๊าซ 50%-60% น้ำมันดีเซลและน้ำมันเตา 10%-20% ถ่านหิน 10% และน้ำ 5%-10% ส่วนที่เหลือเป็นเชื้อเพลิงอื่นๆ อย่างไรก็ตามขณะนี้การผลิตกระแสไฟฟ้าจากน้ำได้ปรับลดลง เพราะปริมาณน้ำในเขื่อนปรับลดลงอย่างมาก ทำให้ กฟผ.ต้องปรับการผลิตกระแสไฟฟ้าใหม่ โดยบางแห่งอาจต้องหยุดการเดินเครื่องการผลิต แต่คงจะไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณไฟฟ้ามากนัก แม้ความต้องการใช้ไฟฟ้าในช่วงนี้จะสูง เพราะอากาศที่ร้อนมาก ส่วนปริมาณสำรองยังคงเพียงพออยู่ และขณะนี้ปริมาณสำรองอยู่ในอัตรา 20%-25% ของกำลังการผลิตทั้งหมด

นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ ผู้จัดการใหญ่ ปตท.ก๊าซธรรมชาติกล่าวว่า เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระต้นทุนการผลิตของกลุ่มลูกค้าโรงงานอุตสาหกรรม ปตท. ได้ขยายเวลาตรึงราคาซื้อขายธรรมชาติที่จำหน่ายให้โรงงานอุตสาหกรรมต่ออีก 3 เดือนคือตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2544 โดยกำหนดราคา 180 บาทต่อล้านบีทียู ทำให้แบ่งเบาภาระค่าเชื้อเพลิงของอุตสาหกรรมได้ประมาณ 250 ล้านบาท แม้ปัจจุบันราคาซื้อขายอุตสาหกรรมสมควรปรับตัวสูงขึ้นเนื่อง จากราคาซื้อขายที่ปตท.ซื้อจากผู้ผลิตสูงตามราคาน้ำมันและค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง (ผู้จัดการ 240444)

3.1.5 ความเคลื่อนไหวด้านก๊าซ

3.1.5.1 กพช.ไฟเขียวขึ้นราคาซื้อขายก๊าซหุงต้ม กก.ละ 1 บาท

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้กำกับดูแลกิจการพลังงาน เปิดเผยหลังการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ที่มีนายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานเมื่อวันที่ 11 เม.ย. 2544 ว่า ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายพลังงาน (กพง.) ให้ปรับขึ้นราคาขายปลีกก๊าซหุงต้มไม่เกิน กก.ละ 1 บาทต่อครั้ง ส่วนจะพิจารณาปรับราคาซื้อขายหุงต้มเมื่อใดนั้น มอบหมายให้ กพง.ไปพิจารณาถึงระยะเวลาที่เหมาะสมต่อไป

การที่ กพช.มีมติให้ปรับราคาขายปลีกก๊าซหุงต้ม เนื่องจากต้องการลดภาระกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ปัจจุบันได้มีการนำเงินดังกล่าวไปชดเชยราคาซื้อขายหุงต้ม ทำให้กองทุนน้ำมันมีสถานะติดลบถึง 11,000 ล้านบาท และจะเพิ่มเป็น 13,000 ล้านบาทในสิ้นปีนี้ หากไม่พิจารณาปรับราคาขายปลีกก๊าซ ทั้งนี้ หาก กพง.ปรับราคาขายปลีกก๊าซ กก.ละ 1 บาท จะทำให้กองทุนน้ำมันติดลบลดลงเดือนละ 152 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม นโยบายการปรับราคาขายปลีกก๊าซหุงต้ม เป็นมติของ กพช.ตั้งแต่รัฐบาลชุดที่ผ่านมา โดยเสนอให้ปรับราคาขายปลีกก๊าซทุกไตรมาส ในอัตรา 10% หรือประมาณ 1.05 บาทต่อ กก.เริ่มตั้งแต่ต้นปี 2544 ขณะที่มติ กพช.ในครั้งนี้จะไม่พิจารณาปรับราคา

ขายปลีกก๊าซเป็นรายไตรมาส แต่จะพิจารณาปรับราคาตามความเหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ และไม่จำเป็นต้องปรับเป็นตัวเลขคงที่ กก. ละ 1 บาท

นายวิเศษ จูภิบาล ผู้ว่าการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กล่าวว่า ขณะนี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ กพง. จะปรับขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม เนื่องจากเป็นช่วงฤดูร้อน ทำให้ราคาก๊าซลดลง โดยราคาในตลาดโลกอยู่ที่ 260 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันจากเดิมที่เคยสูงถึง 310 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน หากปรับราคาในช่วงนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ก๊าซในประเทศมากนัก

ปัจจุบันกองทุนน้ำมันมีภาวะขาดเซยราคาก๊าซประมาณ กก.ละ 6.50 บาท ซึ่งค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับราคาขายปลีก กก.ละ 11.70 บาท โดยสถานะของกองทุนน้ำมันที่ติดลบอยู่ 11,000 ล้านบาทนั้น เป็นภาระหนักที่กองทุนต้องชำระให้ ปตท.กว่า 8 พันล้านบาท

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ราคาก๊าซในตลาดโลกจะดีขึ้น ในเดือน พ.ค.มีโอกาที่จะปรับตัวลดลงอีกประมาณ 10 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เนื่องจากปริมาณการใช้ที่ลดลง และปริมาณการผลิตก๊าซของจีนล้นตลาด

- เห็นชอบปรับราคาก๊าซหน้าโรงกลั่นใหม่

นายจาตุรนต์ กล่าวอีกว่า ที่ประชุมยังได้รับทราบถึงผลการประชุม กพง. ที่มีมติให้ปรับหลักเกณฑ์การกำหนดเพดานราคาก๊าซ ณ โรงกลั่นและราคานำเข้าให้เท่ากับราคาในตลาดโลก ลบด้วย 10 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เป็นการชั่วคราว ซึ่งได้เริ่มใช้มาตราบนี้ไปแล้วตั้งแต่วันที่ 1 เดือน เม.ย. โดยจะทำให้กองทุนน้ำมันลดภาวะขาดเซยราคาก๊าซลง กก.ละ 44 สตางค์ หรือทำให้กองทุนน้ำมัน ติดลบลดลงเดือนละ 66 ล้านบาท

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า กพช. ยังมีมติเห็นชอบในหลักการในการกำหนดอัตราค่าไฟฟ้าที่รับซื้อจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (เอสพีพี) ที่ใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิง โดยอ้างอิงราคาซื้อขายธรรมชาติแทนราคาน้ำมันเตา เพราะเห็นว่า การอ้างอิงราคาน้ำมันเตาจะบิดเบือนไปในกรณีที่ราคาน้ำมันเตาสูงขึ้นมาก เช่น ในปี 2543 ราคาน้ำมันเตาเฉลี่ยเท่ากับ 25.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เพิ่มขึ้นจากปี 2542 ถึง 36.3% ส่งผลให้ราคาซื้อไฟฟ้าจากเอสพีพีตามสัญญาขายไฟระยะสั้น สูงกว่าราคาซื้อไฟฟ้าในระยะยาวถึง 29 สตางค์ต่อหน่วย

- ระดมนักวิชาการหาแนวทางประหยัดพลังงาน

นายเมตตา บันเทิงสุข รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) กล่าวว่า นายจาตุรนต์ ยังได้สั่งการให้มีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการประหยัดพลังงาน และพลังงานทดแทน 9 เรื่อง คือ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์พลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานก๊าซชีวภาพ พลังงานจากชีวมวล เทคโนโลยีการรีไซเคิล การอนุรักษ์พลังงานในอุตสาหกรรมเอสเอ็มอี การอนุรักษ์พลังงานในบ้าน การอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน และอาคารควบคุม โดยให้ สพช. รวบรวมแนวคิดจากการสัมมนากลุ่มย่อย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการในหัวข้อเรื่องพลังงานกับการกอบกู้เศรษฐกิจ ที่จะจัดขึ้นในวันที่ 4 พ.ค. นี้

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นชอบแนวทางการประหยัดพลังงานเพื่อกอบกู้เศรษฐกิจชาติ โดย สพช. จะเรียกร้องผ่านสื่อให้ประชาชนประหยัดไฟฟ้าและน้ำมัน ซึ่งอาจใช้ธงสัญลักษณ์ติดประดับหน้าบ้าน เพื่อแสดงว่าบ้านดังกล่าวมีส่วนร่วมในการกอบกู้เศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการประหยัดพลังงาน โดยคาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมโครงการ 2 ล้านครัวเรือน

ส่วนมาตรการอื่นๆ เช่น สพช. จะส่งมาตรการประหยัดพลังงาน ไปยังประชาชน เช่น ถอดปลั๊กทีวีที่เข็มิท และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ที่ใช้งานแล้ว สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันการประหยัดพลังงานไฟฟ้าผ่านโรงเรียนทั่วประเทศ (กรุงเทพฯธุรกิจ 110444)

ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง

1. ความเคลื่อนไหวประเด็นร้อนด้านการเมืองการปกครอง

1.1 ศาลรัฐธรรมนูญนั่งบัลลังก์พิจารณคดีกรณีนายกทักษิณ “ซุกหุ้น” คงไม่ยุติง่ายๆ

วันที่ 3 เม.ย.2544 ที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธานออกนั่งบัลลังก์พิจารณาคดีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ยื่นให้วินิจฉัยว่า นายภพ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จงใจยื่นแสดงทรัพย์สินและหนี้สินต่อจนเอกสารอันเป็นเท็จหรือจงใจปกปิดโดยฝ่ายผู้ร้องคือ ป.ป.ช. ได้มอบอำนาจให้นายกล้าณรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช. มาแถลงข้อกล่าวหา ส่วนฝ่ายผู้ถูกร้องได้มอบอำนาจให้นายสุธี คำเนือดี เป็นทนายความหัวหน้าคณะมาชี้แจง

1.1.1 การเบิกความของนายกล้าณรงค์ ระบุ นายกทักษิณจงใจซุกหุ้น

นายกล้าณรงค์ใช้เวลาในการแถลงถึง 2 ชั่วโมงครึ่ง ทำให้ทนายความของนายก พ.ต.ท.ทักษิณ ขอเลื่อนการซักค้านออกไปในวันที่ 4 เม.ย.2544 โดยให้เหตุผลว่ามีการอ้างเอกสารเพิ่มเติม นายกล้าณรงค์กล่าวว่า การแสดงบัญชีทรัพย์สินของนายก พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นการยื่นในตำแหน่งรองนายกฯ โดยจะต้องยื่น 3 ครั้ง ตามกฎหมาย คือยื่นตอนเข้ารับตำแหน่งเมื่อ วันที่ 7 พ.ย. 2540 ยื่นเมื่อพ้นตำแหน่งวันที่ 4 ธ.ค.2540 และยื่นเมื่อพ้นตำแหน่งครบ 1 ปี เมื่อวันที่ 4 ธ.ค.2541 โดย ป.ป.ช.ได้ตรวจสอบความถูกต้องและมีอยู่จริงแล้วไม่พบว่ามีการเพิ่มขึ้นผิดปกติ จึงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับที่ 116 ตอนพิเศษ 51 ม. วันที่ 14 ก.ค.2542 แต่ปรากฏการเสนอข่าวของสื่อมวลชนภายหลังระบุว่ามีการโอนหุ้นของนายก พ.ต.ท.ทักษิณให้กับบรรดาผู้ใกล้ชิด อาทิ แม่บ้าน คนรับใช้ คนขับรถ จำนวน 5 ราย หลังจากนั้น วันที่ ร.ต.เสงี่ยม บุษบาบัน ได้มายื่นเรื่องให้ ป.ป.ช.ตรวจสอบจนในที่สุด ป.ป.ช.ได้ตั้งอนุกรรมการมีคุณหญิงปรีญา เกษมสันต์ ณ อยุธยา เป็นประธาน ผลการตรวจสอบพบว่านายก พ.ต.ท.ทักษิณและคุณหญิงพจมาน ไม่ได้แจ้งหุ้นที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่นในการแสดงทรัพย์สินครั้งที่ 1 จำนวน 2,371 ล้านบาท ครั้งที่ 2 จำนวน 1,523 ล้านบาท และครั้งที่ 3 จำนวน 646.9 ล้านบาท

ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่า 1) บางบริษัทมีการซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นเดิมที่ได้รับความนิยมร้อนเมื่อเข้าไปช่วยเหลือ เขาไม่ต้องการให้เปิดเผยต่อสาธารณะ 2) มีการร่วมลงทุนกับบุคคลภายนอก 3) บางบริษัทจะจดทะเบียนใหม่เพื่อรองรับการว่าจ้างจากบริษัทอื่น 4) บางบริษัทยุติการดำเนินการแล้ว 5) เพื่อให้ครบจำนวนกรรมการผู้ถือหุ้น 7 คน และ 6) เพื่อมิให้ผู้ถูกร้องและภรรยาเสียชื่อเสียงในการเข้าไปถือหุ้น เช่น บริษัทอัลไพน์ กอล์ฟ และสปอร์ตคลับ เป็นต้น ไม่แต่เท่านั้น นายก พ.ต.ท.ทักษิณยังชี้แจงว่าตนไม่ได้จงใจปิดบังทรัพย์สินว่า 1) ไม่ทราบข้อเท็จจริงในการถือหุ้นของผู้อื่นเพราะคุณหญิงพจมานเป็นคนจัดการ 2) ทรัพย์สินที่ไม่ได้แสดงเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับทรัพย์สินที่แสดงอยู่ในบัญชี 3) ไม่ทราบรายละเอียดของผู้ถือหุ้นแทนว่าไปกระทำการใดบ้าง เพราะเป็นเรื่องของคุณหญิงพจมาน 4) เลขานุการของคุณหญิงพจมานไม่เข้าใจกฎหมายและระเบียบของป.ป.ช.ในการยื่นบัญชีทรัพย์สิน และ 5) ในการแสดงหรือไม่แสดงบัญชีทรัพย์สินไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือเสียประโยชน์แต่อย่างใด

สำหรับการเบิกความนั้นนายกล้าณรงค์ระบุว่า ป.ป.ช.ได้ตั้งประเด็นการพิจารณาในเรื่องนี้ไว้ 5 ประเด็นคือ 1) มีการใช้ชื่อบุคคลอื่นถือหุ้นแทนหรือไม่ ซึ่งจากหลักฐานพยานเอกสารและคำให้การของบุคคลพบว่าใช้ชื่อถือหุ้นจริงโดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่เคยเข้าประชุม รับโบนัสแต่อย่างใด 2) การใช้ชื่อคนอื่นถือหุ้นแทนคุณหญิงพจมานทั้งหมดหรือไม่ ซึ่งนายก พ.ต.ท.ทักษิณยอมรับว่าหุ้นที่บุคคลทั้ง 10 ถืออยู่นั้นเป็นของคุณหญิงพจมานทั้งหมด ข้อเท็จจริงจึงถือว่ามีการโอนหุ้นโดยตรงจากนายก พ.ต.ท.ทักษิณ ไปยังผู้ถือหุ้นแทนตั้งแต่ปี 2535 แสดงว่ามีการให้ถือหุ้นแทนตั้งแต่ยังไม่ได้เข้ามาเล่นการเมือง 3) การใช้ชื่อคนอื่นถือหุ้นแทนนายก พ.ต.ท.ทักษิณ ทราบหรือไม่ จากการตรวจสอบเชื่อว่านายก พ.ต.ท.ทักษิณน่าจะรู้ 4) การที่ไม่แสดงบัญชีทรัพย์สินที่คนอื่นถือหุ้นแทนโดยอ้างว่าคนอื่นจัดทำเอกสารให้และไม่เข้าใจกฎหมาย เป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้น 5) ผู้ถือหุ้นแทนทุกคนได้อินหุ้นลอยไว้ตั้งแต่ต้น โดยเห็นชัดเจนจากกรณีนายวันชัย เชียงพุกษ์ เสียชีวิตในปี 2539 แต่ในช่วง 3 ปี ถัดมา กลับมีการโอนหุ้นไปให้คนอื่น และสรุปว่า ป.ป.ช.มีความเชื่อในมูลเหตุที่ทำให้ต้องใช้ชื่ออื่นถือแทนว่ามีเรื่อง พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.ศ.2535 ได้บัญญัติให้ผู้ถือหลักทรัพย์ห้ามซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางและหากมีการถือหุ้นเพิ่มขึ้นและลดลงเกินร้อยละ 5 จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการหลักทรัพย์และกำกับตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ทราบ หากไปดูการแสดงบัญชี 3 ครั้ง จะเห็นว่ามีกรรายงานการได้มาหรือจำหน่ายหุ้นทุกครั้ง ในหุ้นที่ตัวเองถือร้อยละ 5 เท่านั้น แต่ในหุ้นที่คุณหญิงพจมานถือกลับไม่มีกรรายงาน

1.1.2 ทนายความนายกทักษิณซักค้านตัวแทนป.ป.ช.กรณีคดี “ซุกหุ้น”

วันที่ 4 เม.ย.2544 ที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ นายสุธี คำเนือดี หัวหน้าทีมทนายความทำหน้าที่ซักค้าน สำระสำคัญ เช่น ความต่อเนื่องของการปฏิบัติหน้าที่จากป.ป.ช. ซึ่งภายหลังกลายมาเป็นป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ความสับสนของแบบแสดงบัญชี

รายการทรัพย์สินและหนี้สินว่ามีหลายแบบทำให้เกิดความสับสนในการใช้ถ้อยคำในตัวบัญชีแสดงทรัพย์สินที่มีหลายชุด เช่นคำว่าทรัพย์สินของต้นกับทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครอง ระบุว่า ป.ป.ช. ปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นธรรม เช่น การเลือกปฏิบัติของกรรมการ ป.ป.ช.ระหว่างคตินายชวน หลีกภัย อดีตนายกกัปนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ เพราะกรรมการบางท่านมีความคุ้นเคยกับพรรคหรือนักการเมืองพรรคประชาธิปไตย ยกตัวอย่างรมต.พรรคประชาธิปไตยบางคนที่ใช้ชื่อคนขายไก่ย่างมาถือหุ่นแทน ว่าทำไมไม่มีการตรวจสอบ ไม่แต่เท่านั้นนายสุรียังโยงไปถึงการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและขั้นตอนการตรวจสอบ รวมทั้งคุณสมบัติของคณะกรรมการ 3 คน ที่ยังมีชื่อในกิจการที่ประกอบธุรกิจหากำไรอยู่ เป็นต้น หลังการชกค้ำของทนายนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ศาลรัฐธรรมนูญนัดนั่งบัลลังก์เพื่อชกค้ำป.ป.ช.เป็นครั้งสุดท้ายในวันที่ 10 เม.ย.2544 และนัดสอบพยานของผู้ร้องและผู้ร้องในวันที่ 4,15,17, 22 พ.ค.2544 เต็มวัน โดยศาลได้เตือนให้ทั้ง 2 ฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงการเลื่อนนัดพิจารณาคดี

วันที่ 10 เม.ย.2544 ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งบัลลังก์เพื่อพิจารณาคดีดังกล่าวอีกครั้ง โดยให้ทนายความของผู้ร้องซึ่งเปลี่ยนจากนายสุรีย ดำเนื่อตี มาเป็นนายวิชัย ทองแดง ชกค้ำนายกล้านรงค์ ในฐานะผู้ร้องก่อน ประเด็นสำคัญ อาทิ เหตุจูงใจที่ ป.ป.ช.มีมติว่านายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ จงไปเปิดการแสดงบัญชีทรัพย์สิน โดยยกกรณีที่เกี่ยวข้องกับ 3 บริษัท คือ อินโฟลิงค์ อัลไพน์โกลด์ฟรอนต์สปอร์ตคลับ และชินคอร์ปอเรชั่น กรณีอินโฟลิงค์นายวิชัยบอกว่านายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณยื่นแสดงบัญชีเองตั้งแต่ต้น แต่ ป.ป.ช.กลับใช้การโอนหุ้นกลับไปกลับมาถึง 3 ครั้ง มาเป็นพยานแวดล้อมในการวินิจฉัยว่า นายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ปกปิด ซึ่งนายกล้านรงค์ชี้แจงว่าการแก้ไขเอกสารของบริษัทอินโฟลิงค์มาถึงหลังจากที่ป.ป.ช.ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้วและป.ป.ช.ก็ไม่ได้ติดตามเรื่องนี้แล้ว ส่วนบริษัทอัลไพน์ นายวิชัยชี้ว่าเป็นการซื้อขายระหว่างบุคคลไม่มีพยานหลักฐานใดชี้ว่านายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณรู้เห็นการซื้อขาย แต่นายกล้านรงค์บอกว่าจากการขอข้อมูลหญิงพจนานยอมรับว่านายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ เจรจากับนายเสนาะ เทียนทอง ด้วยตัวเองในการซื้อขาย จึงแย้งกับคำให้การของนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ส่วนบริษัทชินคอร์ปอเรชั่น นายวิชัยตั้งคำถามว่า ป.ป.ช.ทราบหรือไม่ว่าการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าจะต้องมีการโอนลอย นายกล้านรงค์ตอบว่าการโอนลอยกระทำได้ 3 กรณีคือ 1) ขายหุ้นให้คนอื่นซึ่งรับเงินมาแล้วให้เขาไปจัดการเอง 2) ผู้ถือหุ้นไม่อยู่แต่จำเป็นต้องขายหุ้นจึงมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน และ 3) ซื้อหุ้นโดยอาศัยชื่อบุคคลอื่นจึงต้องให้โอนลอยไว้เพื่อป้องกันการโกง แต่กรณีของนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณไม่ได้เข้าเงื่อนไขดังกล่าว พร้อมทั้งยกหนังสือ WHO IS WHO ฉบับวันที่ 1 พ.ย.2537 ที่มีการจัดลำดับเศรษฐกิจหุ้นเมืองไทย เป็นเอกสารประกอบสำนวนเพิ่มเติม โดยบอกว่าเป็นไปไม่ได้ที่นายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณจะรู้ว่าคนเลี้ยงลูก คนขับรถ ของตนเองมีหุ้นในอันดับต้นๆ ทำยสุคนาวิชัยถามว่าบรรทัดฐานของการอ้างว่าสามีภรรยาต้องรับรู้ทุกอย่างร่วมกันเป็นไปทุกกรณีหรือไม่ ซึ่งนายกล้านรงค์ตอบว่านายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณเป็นคนมีการศึกษา ประวัติครอบครัวก็เป็นบุตรชายส.ส. ทำธุรกิจร่วมกับคู่สมรสควรจะสะกิดใจเมื่อมีการนำเอาชื่อคนใกล้ชิดเขามาถือหุ้น จากนั้นศาลสั่งปิดการพิจารณาและนัดต่อไปในวันที่ 4 พ.ค.2544

1.1.3 ปฏิบัติการของนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ต่อการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ยืนยันไม่ถอยใจ

คณะทนายความของพ.ต.ท.ทักษิณ บอกว่า พ.ต.ท.ทักษิณ มีได้เข้าร่วมฟังการพิจารณาคดีในวันที่ 3 เม.ย. ด้วย โดยปล่อยให้ขั้นตอนการแถลงของผู้ร้องออกไปก่อน ส่วนในวันที่ 4 เม.ย. นั้น พ.ต.ท.ทักษิณ บอกว่ายังไม่มีการแจ้งมาเพราะต้องใช้เวลาในการสืบพยานของผู้ร้องอีกพอสมควร แต่ก็ยืนยันว่าจะไม่เดินทางไปเพราะมีงานที่ต้องทำ แต่เมื่อถึงเวลาที่ตนต้องไปชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็จะไปตามนัด มีความมั่นใจว่าการตัดสินใจของศาลรัฐธรรมนูญจะไม่สามารถเอาผิดกับตนได้เพราะตนทำมาหากินด้วยความบริสุทธิ์มีได้ทุจริตคอร์รัปชันมา ไม่รู้สึกหวั่นใจอะไรและมั่นใจว่าศาลรัฐธรรมนูญจะใช้หลักทั้งนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในการพิจารณา และลงท้ายว่า “ก็ต้องการถามว่าเวลานี้เรามือถือตรวจสอบไว้เพื่ออะไร เพื่อไล่คนที่ทำมาหากินตลอดชีวิตออกจากการเมืองและให้คนทุจริตกับการทำมาหากินและทุจริตกับการเมืองเข้ามาอยู่ในการเมือง หรือเราไม่เคยมีความสามารถในการไล่คนทุจริตออกไปได้ แต่ขณะเดียวกันก็พยายามอย่างยิ่งและแสดงความเข้มแข็งว่ากำลังจะไล่คนที่ทำมาหากินโดยสุจริตออกจากการเมืองมันเป็นเรื่องตลกดี” อย่างไรก็ตาม นายกฯพ.ต.ท.ทักษิณ บอกว่าตนเองก็จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุดจนถึงวันสุดท้ายที่ศาลรัฐธรรมนูญบอกว่าไม่มีหน้าที่แล้วเท่านั้น ส่วนนโยบายบริหารประเทศนั้นไม่ต้องกังวลว่าจะหยุดชะงักลงแต่อย่างใด เพราะเป็นนโยบายของรัฐบาลและของพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นแกนนำอยู่แล้ว (กรุงเทพธุรกิจ 04, 07, 110444, มติชน 04, 06, 070444, สยามรัฐ 050444)

1.2 “นายกฯทักษิณ พบประชาชน” ผ่านสถานีวิทยุกรรมประชาสัมพันธ์ รายงานการทำงานของรัฐบาลหลายเรื่อง

นายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกรายการสดทางสถานีวิทยุของกรรมประชาสัมพันธ์ครั้งแรก ในรายการ”นายกฯทักษิณ พบประชาชน” ออกอากาศทางสถานีวิทยุเอฟเอ็ม 92.5 เมกะเฮิรตซ์ และเอเอ็ม 981 เมกะเฮิรตซ์ กล่าวถึง นโยบายและการแก้ปัญหาของชาติทั้งหมด รวมทั้งปัญหาที่ได้รับการแก้ไขและสิ่งที่รัฐบาลกำลังดำเนินการต่อไป เพื่อประชาชนจะได้ร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหา ซึ่งหากประชาชนร่วมมือร่วมใจกันแล้ว ก็มั่นใจว่าจะไม่มีอะไรเหลือปากว่าแรง นายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ บอกประชาชนว่ารัฐบาลรับงานเกือบครบ 2 เดือน

แล้ว งานที่ดำเนินไปก็คือการศึกษาปัญหาของทุกกระทรวงด้วยการเชิญข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มาพูดคุยกันเพื่อแก้ปัญหาของประเทศและขอ บอกกับประชาชนตามตรงว่ายังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขอีกมาก ประเทศถึงเวลาที่ต้องเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ทั้งด้านการบริหาร การมอง การพัฒนาประเทศใหม่ การค้า การลงทุน

ภารกิจเร่งด่วนที่รัฐบาลได้ลงมือทำไปแล้วคือการแก้ปัญหาความยากจน การพักหนี้เกษตรกรที่ทำไปแล้วเมื่อวันที่ 1 เม.ย. 2544 เกี่ยวข้องกับประชาชน 2,120,000 ครอบครัว ส่วนเรื่องกองทุนหมู่บ้านได้ออกระเบียบกรรมการหมู่บ้านและจัดสัมมนาวิถีปฏิบัติในวันที่ 6 พ.ค. 2544 ที่จะถึงนี้ จากนั้นจะมีการตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน คาดว่าทุกอย่างจะเรียบร้อยในเดือนตุลาคม 2544 ซึ่งจะมีการกระจายเงินไปทุกหมู่บ้าน นอกจากนั้นยังมีเรื่องการแก้ไขปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ ซึ่งรัฐบาลจะแก้ไขอย่างเป็นระบบเพราะบางฤดูกาลจะมีพืชผลมากกว่าความต้องการ ซึ่งการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบต้องมาดูเรื่องการตลาดในต่างประเทศ การแปรรูป ส่วนราคาข้าวปัจจุบันประกันที่ 4,300 บาทต่อเกวียน ปัญหาตกค้างที่แก้ไขคือปัญหาสหัชชาคนจนและกลุ่มต่างๆ ที่ชุมนุมเรียกร้องอยู่บริเวณรอบทำเนียบเป็นเวลานานก็ได้พบปะทำความเข้าใจเพื่อรับปัญหาต่างๆ มาแก้ไข

ส่วนด้านเศรษฐกิจที่เน้นเรื่องการแก้ปัญหาด้านการเงินและการสร้างรายได้ให้ประชาชน โดยการจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ ทีเอเอ็มซี เพื่อแก้ปัญหาหนี้เสียซึ่งต้องใช้เงินประมาณ 1.1 ล้านล้านบาท เพื่อให้ธนาคารกลับมาทำงานได้อีกครั้ง ไม่นานนั้นผู้ที่ฝากเงินกับธนาคารจะกลายเป็นผู้รับดอกเบี้ยต่ำ ส่วนปัญหายาเสพติด จะเอาจริงถึงขั้นโทษประหารชีวิตและจะตั้งศูนย์ปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้ประชาชนได้แจ้งเบาะแสว่าใครร้ายผิดปกติ และวันที่ 30 เม.ย. 2544 ก็จะร่วมกับนางสุดารัตน์ เกตุวาพันธุ์ รมต.สาธารณสุขเผาทำลายยาเสพติดที่จับมาได้ สถานบริการต่างๆ ต้องมีความเสียสละ มีความเข้มงวดทางกฎหมาย เพราะลูกหลานของเราก็มาก่อนวัยอันควร

ส่วนด้านสาธารณสุข มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการทำงานของข้าราชการ รวมทั้งการปรับโครงสร้างวิธีการรักษาดูแลสุขภาพประชาชนโดยให้โรงพยาบาลรับบริการประชาชนเหมาไปเลย 30 บาทต่อหัว ด้านการศึกษานั้นวันที่ 29 เม.ย. 2544 จะมีการประชุมระดมสมองเรื่องแนวทางการปรับปรุงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมใหม่ ด้านการต่างประเทศ ได้เดินทางไปเยือนมาเลเซียมีการพูดคุยกันในเรื่องยางพารา ปิมน้ำมัน การเพิ่มการลงทุนการค้าระหว่างกัน ส่วนที่ไปเวียดนามก็มีการตกลงเรื่องข้าว และในเดือนหน้าวันที่ 8-10 พ.ค. 2544 จะเดินทางไปเยือนจีนและฮ่องกง โดยวันที่ 19-22 พ.ค. 2544 นายกรัฐมนตรีจะเยือนไทยอย่างเป็นทางการและคงสั่งซื้อสินค้าเกษตรจากไทยหลายอย่างด้วย สำหรับสหรัฐจะเดินทางไปเยือนในเดือนมิ.ย. 2544 เพื่อพบกับประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยืนอยู่บนเวทีโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบ และสร้างพันธมิตรเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ต้องร่วมมือกันทางเศรษฐกิจหลัก

อย่างไรก็ดี พ.ต.ท.ทักษิณ ยืนยันจะตั้งใจทำงานโดยไม่สนใจกับปัญหาส่วนตัวที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญหรือแรงเสียดทานใดๆ และบอกว่าคราวต่อไปจะพูดเพียง 15-20 นาที ทุกวันเสาร์ โดยจะใช้วิธีโทรศัพท์เข้ามา เพื่อเล่าให้ประชาชนฟังว่ารัฐบาลทำอะไรบ้าง เพื่อจะได้ก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบคำถามผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับคำว่าแรงเสียดทานว่าตนมีความมั่นใจในศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนเรื่องแรงเสียดทานนั้นหมายถึงเรื่องทั่วไปเพราะยังมีคนไม่อยากเห็นความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา เพราะนโยบายรัฐบาลอาจขัดผลประโยชน์ อาทิ ไม่ต้องการให้มีการคอร์รัปชัน ไม่ต้องการให้ทำมาหากินผิดกฎหมาย เป็นต้น (พิมพ์ไทย, มติชน, สยามรัฐ 290444)

2. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองในต่างประเทศ

2.1 ยังยึดเยื่ออิกนาน กรณีเครื่องบินขับไล่จีนเฉียดกันกลางอากาศกับเครื่องบินสอดแนมสหรัฐ

วันที่ 1 เมษายน 2544 เครื่องบินขับไล่ เอฟ-8 ของจีนและเครื่องบินสอดแนม อีพี-3 ของสหรัฐประสบอุบัติเหตุเฉียดกันกลางอากาศ เป็นเหตุให้เครื่องบินสอดแนมของสหรัฐพร้อมลูกเรือ 24 คน ตกลงจอดูกเงินบนเกาะไหหลำของจีน ขณะที่เครื่องบินเอฟ-8 ของจีนตกลงสู่มหาสมุทรแปซิฟิก นักบินหายสาบสูญไปขณะโคจรลงทะเลโดยไม่รู้ชะตากรรม

ในช่วงแรกทั้งสองฝ่ายต่างโทษว่าเป็นความผิดของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยพลเรือเอก เดนนิส แบลร์ ผู้บัญชาการกองทัพเรือแปซิฟิกของสหรัฐบอกว่า เครื่องบินอีพี-3 ประจํากองเรือแปซิฟิกของสหรัฐจากฐานที่เกาะโอกินาวา บินลาดตระเวนทางทะเลตามปกติในเขตน่านฟ้าสากล เหนือทะเลจีนใต้ ก่อนจะถูกเครื่องบินรบ เอฟ-8 จำนวน 2 ลำ ของจีนเข้าสกัดกั้นขณะที่อยู่ห่างจากเกาะไหหลำประมาณ 112 กิโลเมตร ดังนั้นขณะเกิดเหตุเครื่องบินของตนอยู่ในเขตน่านน้ำสากล จึงไม่จำเป็นต้องขอโทษรัฐบาลจีนในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วน ก. ต่างประเทศของจีนอ้างว่าเครื่องบินรบของตนปฏิบัติการบินตามปกติในรัศมี 10 กิโลเมตรจากทางใต้ของเกาะไหหลำ และเครื่องบินสอดแนมของสหรัฐเปลี่ยนทิศทางการบินอย่างกะทันหัน ก่อนพุ่งเข้าชนและทำให้เครื่องบินขับไล่ของจีนตก โดยเครื่องของสหรัฐได้รับความเสียหายเล็กน้อย และสามารถลงจอดได้อย่างปลอดภัยที่ท่าอากาศยานหลิงชู่ย บนเกาะไหหลำ เวลา 09.33 น.ตามเวลา

ท้องถิ่น โดยไม่ได้รับอนุญาต และจากร่องรอยความเสียหายของเครื่องบินสอดแนมของสหรัฐที่จอดบนเกาะไหหลำ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า เครื่องบินของสหรัฐเป็นฝ่ายผิดและล่องล้าอธิปไตยของจีน แม้ว่าสหรัฐจะยืนยันว่าไม่ได้ละเมิดกฎหมายน่านฟ้าระหว่างประเทศ เพราะ เครื่องบินของสหรัฐอยู่ในน่านน้ำสากลก็ตาม โดยอ้างว่าการบินโดยเสรีจำเป็นต้องคำนึงถึงสิทธิของเครื่องบินลำอื่นในบริเวณนั้นด้วยเช่นกัน

วันที่ 3 เม.ย.2544 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐได้ออกมาเรียกร้องต่อจีน 2 ประการคือ 1) ให้จีนส่งตัวลูกเรือทั้ง 24 คนคืนทันที 2) ประกาศว่าเครื่องบินอีพี-3 เป็นสมบัติของรัฐบาลสหรัฐ ที่จีนต้องเคารพและคืนให้แก่สหรัฐโดยทันที และเตือนว่าอุบัติเหตุครั้งนี้อาจทำลายความหวังที่จะได้เห็นผลพวงจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันประธานาธิบดีเจียง เจ๋อ หมิน ของจีน ได้เรียกร้องให้สหรัฐขอโทษต่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นและดำเนินการเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศดีขึ้น พร้อมกับแสดงความห่วงกังวลต่อชะตากรรมของนักบินจีนที่หายสาบสูญไปหลังเกิดอุบัติเหตุ ขณะที่ท่าทีทำเนียบขาวยืนยันว่าไม่คิดจะขอโทษ เพราะมิได้ทำผิดอะไรทั้งสิ้น โดยขณะที่เกิดเรื่องเครื่องบินอเมริกันกำลังปฏิบัติการตามปกติในเขตน่านฟ้าสากล

วันที่ 6 เม.ย.2544 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ได้ออกมากล่าวแสดงความเสียใจต่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้น และเสียใจต่อการสูญเสียนักบินของจีน พร้อมกล่าวว่ารัฐบาลสหรัฐกำลังดำเนินการทุกวิถีทางทางการทูตเพื่อนำตัวลูกเรืออเมริกัน 24 คน กลับประเทศ แต่ผู้นำสหรัฐไม่ได้เอ่ยคำขอโทษตามที่จีนเรียกร้อง โดยให้เหตุผลว่าไม่ใช่เรื่องจำเป็น และยังคงกล่าวด้วยว่าสหรัฐสนับสนุนการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ของจีน และหวังว่าปัญหาดังกล่าวจะยุติลงโดยเร็ว ขณะที่จีนยังยืนยันต้องการคำขอโทษอย่างเป็นทางการจากสหรัฐ

วันที่ 8 เม.ย.2544 นายคอลลิน พาวเวลล์ รมต.ต่างประเทศสหรัฐและประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ยืนยันว่าอย่างไรก็ตามสหรัฐไม่มีวันขอโทษจีนอย่างแน่นอน ขณะที่กลุ่มผู้นำสหรัฐส่วนใหญ่เห็นพ้องกับคำว่า "ขอแสดงความเสียใจ" (regret) ต่อเหตุการณ์ครั้งนี้ซึ่งตรงกับคำว่า "ยี่หนึ่" ในภาษาจีนซึ่งมีขอบเขตความหมายไม่ถึงขั้นการยอมรับความผิด ส่วนนายฉี ฮ่าว เทียน รมต.กลาโหมของจีน ก็ยืนยันว่าจะไม่ประนีประนอมเช่นกัน ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการตีความหมายในภาษาอังกฤษและภาษาจีนที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงหรือทดแทนกันได้ เพราะขณะที่จีนยื่นกรณเรียกร้องคำขอภัยโทษ (apology) จากสหรัฐซึ่งเทียบได้กับคำว่า "เด้าเจียน" ในภาษาจีนซึ่งมีความหมายจริงถึงขนาดต้องคุกเขาไขก๊อชระกับพื้นแสดงความรู้สึกผิดอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม วันที่ 9 เม.ย.2544 พล.อ.คอลลิน พาวเวลล์ รมต.ต่างประเทศของสหรัฐได้เลือกใช้คำว่า "เสียใจ" ในการส่งสารแสดงความเสียใจต่อการสูญเสียนักบินของจีนไปยังนายเจียน ฉี ฉิน รองนายกรัฐมนตรีต่างประเทศ

วันที่ 11 เม.ย.2544 สหรัฐส่งสารแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อรัฐบาลจีน ทั้งนี้สำนักข่าวซินหัวของจีนรายงานว่า นายโจเซฟ พรูเออร์ เอกอัครราชทูตสหรัฐประจำกรุงปักกิ่งได้ส่งสารดังกล่าวไปให้แก่นายถัง เจีย ล้วน รมต.ต่างประเทศของจีน เมื่อเวลา 17.30 น. ตามเวลาท้องถิ่น ใจความสำคัญในสารระบุว่าประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ผู้นำสหรัฐและนายพลคอลลิน พาวเวลล์ รมต.ต่างประเทศสหรัฐ รู้สึกเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อการที่จีนต้องสูญเสียชีวิตนักบิน รวมทั้งเครื่องบินขับไล่ด้วย พร้อมทั้งขอให้รัฐบาลจีนถ่ายทอดความรู้สึกดังกล่าวไปถึงครอบครัวนักบินผู้เสียชีวิตด้วย พร้อมกันนั้นในสารยังระบุว่า สหรัฐรู้สึกเสียใจเป็นอย่างมากที่เครื่องบินตรวจการของสหรัฐ เข้าไปในเขตน่านฟ้าของจีน รวมถึงลจจอดคุกเงินที่สนามบินบนเกาะไหหลำโดยที่ไม่ได้ขออนุญาตอย่างเป็นทางการล่วงหน้า สำนักข่าวซินหัวยังได้อ้างคำกล่าวของนายถังหลังจากได้รับสารแสดงความเสียใจจากสหรัฐว่าจีนจะอนุญาตให้นักบินและลูกเรือของเครื่องบินตรวจการอีพี-3 ของสหรัฐเดินทางกลับบ้านทันทีที่เสร็จสิ้นกระบวนการทางพิธีการทั้งหลายแล้ว

วันที่ 19 เม.ย.2544 ผู้แทนจีนและสหรัฐยังคงเดินหน้าเจรจาเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับอุบัติเหตุการเฉี่ยวชนระหว่างเครื่องบินสอดแนมอีพี-3 ของสหรัฐกับเครื่องบินเอฟ-8 ของจีน เมื่อต้นเดือนเม.ย.ที่ผ่านมา โดยทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาข้อสรุปในเรื่องการส่งมอบเครื่องบินอีพี-3 ที่จอดอยู่ที่เกาะไหหลำประเทศจีนได้ นายริชาร์ด บูเชอร์ โฆษก.ต่างประเทศสหรัฐ แถลงอย่างเป็นทางการย้ำเจตนาของสหรัฐว่า ต้องการเครื่องบินคืนและต้องได้รับคำตอบจากทางการจีน เพราะตัวแทนเจรจาของจีนกล่าวไว้ในกรณยอมรับจดหมายขอโทษจากทางการสหรัฐก่อนหน้านี้แล้วว่า การเจรจาดังกล่าวจะเป็นการกำหนดแผนในรายละเอียดสำหรับการคืนเครื่องบินและกำหนดเวลาที่จะส่งคืน ทางด้านนายจู่ บิง เจ่า โฆษก.ต่างประเทศจีน กล่าวถึงถ้อยแถลงของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสหรัฐที่ผ่านมาว่า ปราศจากความรับผิดชอบ เพราะนอกจากจะไม่สนใจข้อเรียกร้องของจีนแล้วยังสร้างความสับสนให้เกิดขึ้นอีก พร้อมกับย้ำว่าเครื่องบินของสหรัฐเป็นฝ่ายผิด และกรณีนี้ยังไม่ยุติจนกว่าจีนจะได้คำอธิบายที่ชัดเจนถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสหรัฐและได้รับการตอบสนองคำขอให้ยุติการจารกรรมที่คุกคามความมั่นคงของจีน (กรุงเทพฯธุรกิจ 03, 0, 08, 11, 120444, ไทยโพสต์ 030444, ผู้จัดการ 04, 05, 100444, มติชน 07, 08, 090444, พิมพ์ไทย 110444, มติชนสุดสัปดาห์ 07, 16, 230444)

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1. ความเคลื่อนไหวด้านปฏิรูปการศึกษา

1.1 “พันธบัตรการศึกษา” แนวคิดระดมทุนเพื่อใช้ในการปฏิรูปศึกษามีทั้งสนับสนุนและคัดค้าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) และสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ได้ร่วมกันศึกษาแนวทางการระดมทุนเพื่อนำมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษาปี 2545-2550 พบว่ารัฐต้องลงทุนจำนวน 1.1 ล้านล้านบาท และต้องใช้งบฯเพิ่มจากปกติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จำนวน 1 แสนล้านบาท ซึ่งหน่วยงานทั้งสองเสนอให้รัฐออกพันธบัตรเพื่อการปฏิรูปการศึกษานพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ กล่าวว่า หากรัฐไม่มีงบประมาณสนับสนุนการศึกษาระดับพื้นฐาน 12 ปี การออกพันธบัตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นแต่ต้องให้ก.คลังเป็นผู้พิจารณา ส่วนที่มีการเสนอให้ ก.ศึกษาฯ ใช้งบฯที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและจัดงบประมาณการก่อสร้างอาคารและการดำเนินงานต่างประเทศนั้นตนเห็นด้วย และชี้แจงเกี่ยวกับข้อสังเกตที่ว่าสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) จัดโครงการนำร่องการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีในปี 2544 โดยอนุมัติโรงเรียนขยายโอกาสเพิ่มอีก 131 แห่งว่าจะเพิ่มภาระให้แก่วัฒนฯขึ้นนั้น ไม่ได้เพิ่มภาระให้แก่วัฒนฯมากนักเพราะเป็นการรองรับเด็กที่จบป.6 ซึ่งจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอนาคตเนื่องจากรัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแบบให้เปล่า

นอกจากนี้ ยังมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพันธบัตรการศึกษาของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาอีกหลายท่าน ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการออกพันธบัตรเพื่อการศึกษา อาทิ นายรุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กคศ.) นพ.กระแส ชนวงษ์ศรี รมต.สำนักนายกฯ นายบุญยงค์ เวชมนัสศรี รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางมณฑนา คังชะกฤษณ์ ที่ปรึกษา ก.ศึกษาฯ นายไพฑูริย์ สีนลารัตน์ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายจำลอง ครุฑขุนทด รมช.ศึกษาฯ ตัวอย่างความเห็นเช่นนายรุ่ง แก้วแดง เห็นว่าการระดมทุนโดยออกพันธบัตรเงินกู้ภายในประเทศน่าจะเป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนสูง อีกทั้งดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารตกต่ำ ซึ่งเมื่อพิจารณาหนี้สาธารณะในปีงบประมาณ 2544 ซึ่งมีอยู่แล้วจำนวน 1,024,522 ล้านบาท เมื่อนำมารวมกับจำนวนหนี้ที่เกิดจากการออกพันธบัตรการศึกษาในปีแรกรัฐจะมีหนี้สาธารณะรวม 1,048,522 ล้านบาทหรือร้อยละ 20.84 ของจีดีพี ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จะก่อหนี้ได้ และการออกพันธบัตรจะออกเพียง 5 ปี แต่แต่ละปีจะลดจำนวนลง กล่าวคือ ปี 2546 จำนวน 24,000 ล้านบาท ปี 2547 จำนวน 23,000 ล้านบาท ปี 2548 จำนวน 21,000 ล้านบาท ปี 2549 จำนวน 19,000 ล้านบาท และปี 2550 จำนวน 16,000 ล้านบาท นพ.กระแส ชนวงษ์ศรี เห็นว่ารัฐควรลงทุนเพราะคุ้มค่ากับผลประโยชน์ โดยนอกจากจะทำให้ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมทางการศึกษาและรัฐไม่ก่อหนี้ต่างประเทศแล้วยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในภาวะที่ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารตกต่ำด้วย นายไพฑูริย์ สีนลารัตน์ เห็นด้วยกับการออกพันธบัตรในช่วงนี้เพราะรัฐคงมีงบประมาณจำกัดในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองก็คงได้เพียงบางส่วน จึงจำเป็นต้องออกพันธบัตรเพื่อมีเงินใช้ปรับปรุงอาคารเรียนในชนบท ส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้ควรยกระดับมาตรฐานโรงเรียนในชนบทให้เท่าเทียมกับโรงเรียนในเมืองอย่างแท้จริง ส่วนนายจำลอง ครุฑขุนทด รมช.ศึกษาฯ บอกว่าแนวคิดการออกพันธบัตรการศึกษาเป็นเรื่องที่รัฐต้องทำหากไม่มีหนทางอื่นดีกว่านี้ก็ควรรับไว้พิจารณา ส่วนการเก็บภาษีเพื่อการศึกษานั้นขณะนี้ยังไม่มี ความจำเป็นเพราะรัฐเพิ่งขึ้นภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยเมื่อเร็ววันนี้

สำหรับความเห็นของนพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ บอกว่า การออกพันธบัตรเป็นหน้าที่ของก.คลัง แต่ตนเชื่อว่าการใช้งบประมาณอย่างประหยัด ลดงบฯด้านการก่อสร้าง งดการดำเนินงานต่างประเทศ รวมทั้งการใช้งบฯให้เกิดประสิทธิภาพไม่คอร์รัปชัน ก็เชื่อว่าแก้ปัญหาก็ได้มาก ส่วนความเห็นของนายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ บอกว่าเห็นด้วยในหลักการแต่จะมั่นใจได้อย่างไรว่าคุณภาพการศึกษาจะดีไปด้วย เพราะปัจจุบันคุณภาพการศึกษาไม่ได้เกิดจากการขาดงบประมาณแต่เกิดจากระบบบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ มีงบประมาณไหลอยู่ในการบริหารจัดการถึงร้อยละ 70 ไปถึงเด็กเพียงร้อยละ 30 และเสนอว่า ก.ศึกษาฯ ต้องกล้าผ่าตัดระบบบริหารเพื่อกระจายอำนาจและระบุนการใช้เงินต้องไปถึงเด็กร้อยละ 70 ไม่ใช่ไปอยู่ที่การบริหารจัดการ หากแก้ระบบการบริหารได้แล้วค่อยมาว่ากันเรื่องการออกพันธบัตรการศึกษา

นายวรเทพ ไวกงวิโรจน์ ผู้บริหารอาวุโส ส่วนตราสารหนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นในเรื่องการออกพันธบัตรการศึกษาว่า รัฐต้องพิจารณาอย่างละเอียดว่าสามารถจัดเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนได้หรือไม่และหากได้จะมาจากที่ใด จากการเพิ่มภาษีก็เป็นไปได้เพราะฐานการเก็บภาษีสูงอยู่แล้วและรัฐต้องรับภาระหนี้เป็นจำนวนมากจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบไม่ใช่คิดจะออกก็ออกได้ และต้องคำนึงถึงพันธะกับไอเอ็มเอฟด้วยว่าเปิดทางให้ก่อนนี้สาธารณะระยะยาวหรือไม่ และสามารถที่จะแข่งขันในเรื่องดอกเบี้ยกับตลาดอื่นได้หรือไม่ ถ้าจะแข่งขันรัฐต้องหาเงินต้นและดอกเบี้ยมาใช้คืนจำนวนมากและได้สรุปความเห็นว่าจะปรับระบบบริหารให้มีประ

สิทธิภาพ ดัดบงที่ไม่จำเป็นทั้ง เช่น บข ฐานต่างประเทศ บขอาร์ดแควร์ ซึ่งปัจจุบันหลายโรงเรียนใช้ไม่เต็มที่ และควรคิดหาทางออกอื่นไว้บ้าง เช่นของบขจากกองทุนหมู่บ้าน 1 หมื่นล้านบาท เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ผลการสำรวจของสวนดุสิตโพลเรื่องพันธบัตรการศึกษาจากกลุ่มอาชีพต่างๆในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 1,014 คน มีทั้งครูอาจารย์ นายธนาคาร นักการเงิน นักเศรษฐศาสตร์และผู้ปกครอง พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 79.11 คิดว่ามีความจำเป็นต้องออกพันธบัตรการศึกษาในภาวะปัจจุบันเนื่องจากงบประมาณของประเทศมีจำกัด ส่วนความเห็นอื่นๆ เช่น ร้อยละ 39.29 เห็นว่าประชาชนจะได้สิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ร้อยละ 34.94 เห็นว่าเป็นการระดมทุนในประเทศที่ได้สะดวกรวดเร็ว ร้อยละ 24.66 เห็นว่าคุ้มค่ากว่าการก่อหนี้กับต่างประเทศ และร้อยละ 28.33 เห็นว่าเป็นการช่วยสนับสนุนงบประมาณการศึกษาเพื่อให้นโยบายขั้นพื้นฐาน 12 ปีสามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนในเรื่องจุดด้อยของการออกพันธบัตรศึกษานี้ร้อยละ 37.97 เห็นว่าทำให้นี้สาธารณะมีจำนวนสูงมากขึ้นและเป็นภาระต่อรัฐบาลและสาธารณสุข ร้อยละ 27.34 เห็นว่ามีข้อจำกัดในนโยบายการเงินการคลังทั้งของรัฐและข้อบังคับผูกพันกับต่างประเทศและร้อยละ 26.75 เห็นว่าในภาวะปัจจุบันเป็นไปได้ยากที่จะพิจารณาจัดสรรเงินต้นและดอกเบี้ยคืนแก่ผู้ซื้อ ท้ายที่สุดร้อยละ 39.62 ได้ให้ความเห็นถึงข้อระวางว่าควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาศึกษาความคุ้มค่าในการออกพันธบัตรการศึกษาให้ชัดเจน ร้อยละ 27.13 เสนอว่าควรมีระบบการควบคุมและตรวจสอบที่โปร่งใส ร้อยละ 24.90 เห็นว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่าง ก.คลัง และ ก.ศึกษา ท้ายสุดร้อยละ 8.35 เกรงว่าเงินที่ได้อาจไม่ถึงสถานศึกษา

การออกพันธบัตรการศึกษาไม่ใช่เรื่องใหม่ของไทยเพราะก่อนหน้าปี 2511-2515 เคยมีพันธบัตรเงินกู้ธนาคารแห่งประเทศไทย ในโครงการทางการศึกษา 4 โครงการคือ โครงการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี โครงการพัฒนาอาชีพศึกษา โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล มีวงเงินตั้งแต่ 40-273 ล้านบาท และมีอายุการไถ่ถอน 30-50 ปี แต่หากต้องมาเสี่ยงในภาวะที่ประเทศไทยเป็นหนี้ต่างประเทศจำนวนมากหาศาลแล้วก็จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบซึ่งคงเป็นเรื่องการตัดสินใจของนายทพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในขั้นสุดท้าย (สยามรัฐ 060444, มติชน 080444, ผู้จัดการ 110444)

1.2 เปิดเสรีทางการค้าด้านการศึกษตามเงื่อนไข “ WTO” ถึงกำหนดปี’ 45 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัฐเตรียมมาตรการรองรับ

จากกรณีที่องค์การการค้าโลก (WTO) กำหนดให้ประเทศสมาชิกเปิดเสรีการค้าด้านการศึกษา ภายในปี ค.ศ.2002 นั้นนายรุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กศ.) กล่าวว่า ไทยต้องทำตามมิฉะนั้นจะถูกกีดกันทางการค้าจากต่างประเทศ ซึ่งความเห็นของตนแล้วมีความเป็นห่วงว่าหากเปิดเสรีทางการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาแล้วไม่มีกฎหมายรองรับในเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ อาจทำให้การศึกษาไม่ได้คุณภาพ เพราะขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีแนวทางรองรับเลย ทางที่ดีควรศึกษาก่อนว่าประเทศไทยทำได้มากน้อยเพียงใด หากเตรียมการไม่ดีอาจมีปัญหามา ทั้งนี้รัฐควรกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบันต่างประเทศ ไว้ในพ.ร.บ.การศึกษาเอกชนและระดับอุดมศึกษาไว้ในพ.ร.บ.อุดมศึกษาเอกชนเพื่อนักเรียนไทยจะไม่เสียเปรียบ ต้องหารือร่วมกับ ก.พาณิชย์ และ ก.ต่างประเทศ โดยร่างระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่นมิเช่นนั้นอาจเกิดการฟ้องร้องและเพิ่มเติมว่าสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ทำวิจัยเรื่องการเปิดเสรีทางการศึกษาเสร็จแล้วแต่ยังไม่เห็นหน่วยงานใดดำเนินการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ แต่คิดว่าทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (กศ.) อาจต้องนำมาทำเองหากไม่มีหน่วยงานดูแล

ส่วนนพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ กล่าวว่า การเปิดเสรีทางการศึกษาเป็นสิ่งดี เพราะทำให้เทคโนโลยีและความรู้ใหม่ๆจากต่างประเทศหลังไหลเข้าสู่ประเทศไทย ส่งผลให้สถาบันการศึกษาของไทยต้องตื่นตัวตลอดเวลา แต่สิ่งที่ควรระวังคือรัฐต้องจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษารองรับให้ทันทั้งในด้านหลักสูตรและสถานศึกษา เพราะหากไม่รอบคอบเด็กไทยอาจถูกครอบงำความคิดจากต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีต้องดูความพร้อมของประเทศด้วย ไม่เช่นนั้นประเทศอาจล้มละลายได้ (สยามรัฐ, มติชน 100444)

2. ความเคลื่อนไหวด้านคุณภาพการศึกษา

2.1 ผลการประเมิน “SAT” ‘ 45 เด็กม.ปลายคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์

นายประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์ อธิบดีกรมวิชาการ เปิดเผยถึงผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านความถนัดทางการเรียน (SAT) ในระดับม.ปลาย ประจำปีการศึกษา 2545 ว่าจากการวิเคราะห์ผลการประเมินโดยข้อสอบ SAT กับนักเรียนม.ปลายทั่วประเทศจำนวน 453,047 คน พบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยผลคะแนนสอบเท่ากับ 38.66 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่คาดหวังไว้ที่ 50 คะแนน โดยคะแนนนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงที่ต่ำกว่า 40 คะแนน และเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดพบว่านักเรียนทำข้อสอบด้านความสามารถเชิงวิเคราะห์ได้ดีกว่าความสามารถด้านอื่นๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 12.93 คะแนน หรือประมาณร้อยละ 43 ความสามารถทางภาษามีค่าเฉลี่ย 13.01 คะแนนหรือร้อยละ 34.17 และความสามารถทางการคิดคำนวณมีค่าเฉลี่ย 12.72 คะแนน หรือร้อยละ 36.34 นอกจากนี้

พบว่านักเรียนหญิงทำคะแนนได้ดีกว่านักเรียนชายเล็กน้อยในความสามารถทุกด้าน โดยนักเรียนสายสามัญทำคะแนนได้ดีที่สุด ส่วนหลักสูตรอื่นๆจะมีคะแนนไม่แตกต่างจากสายอาชีพ และกล่าวเพิ่มเติมว่าได้ให้สำนักทดสอบไปวิเคราะห์หาสาเหตุว่าเกิดจากเด็กไม่ตั้งใจทำข้อสอบเพราะไม่มีผลต่อชั้นเรียน หรือเป็นเพราะเป็นการสอบปีแรกเด็กยังไม่คุ้นเคยกับข้อสอบที่วัดความสามารถแบบสั่งสมไม่ได้วัดความจำ เพราะเด็กบางคนได้คะแนนถึง 93 คะแนนขณะที่บางคนได้เพียง 5 คะแนนทำให้อัตราคะแนนเฉลี่ยลง นอกจากนี้ยังจะให้สำนักทดสอบไปหารือกับทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่า GPA กับ SAT และเทียบกับผลการสอบเอ็นทรานซ์เพื่อหาความเชื่อมั่นในการนำผลการสอบ SAT ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยในอนาคต ทั้งนี้ กรมวิชาการจะทำการทดสอบข้อสอบ SAT ต่อไปอีก 1-2 ปี โดยจะพัฒนาข้อสอบให้หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้นเพื่อป้องกันการนำไปกวดวิชา (มติชน 230444)

3. ความเคลื่อนไหวด้านโอกาสทางการศึกษา

3.1 ปี'47 เลิกสอบเอ็นทรานซ์ ใช้ "GPA" และ "SAT" ร่วมกัน

นางอุดมทา พรหมบุญ ในฐานะประธานที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยรัฐทั่วประเทศ เปิดเผยหลังการประชุมประสานงานระหว่างผู้บริหารของทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 30 เม.ย.2544 ว่า ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอของอธิการบดีทั่วประเทศให้มีการปรับระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยในอีก 3 ปีข้างหน้า ซึ่งจะเริ่มใช้ในปี 2547 โดยจะยกเลิกการสอบข้อเขียนรายวิชาในระดับมัธยมปลายทั้งหมด แล้วใช้ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมหรือค่า GPA ในการพิจารณาคัดเลือกเป็นหลักแทน หรือใช้ควบคู่กับคะแนนจากการสอบคัดเลือกรูปแบบอื่นเสริม อาจเป็นการทดสอบความถนัดวัดทักษะด้านการวิเคราะห์ การคิดคำนวณ ทางภาษา ซึ่งจะคล้ายกับการทดสอบความถนัดหรือ "SAT" แต่ต้องไม่มีการสอบข้อเขียนวัดความรู้ตามหลักสูตรม.ปลาย แต่จะใช้สัดส่วนเท่าใดนั้นขึ้นกับมหาวิทยาลัยนั้นๆ สำหรับคณะที่ต้องวัดความถนัดเฉพาะทางอาจเพิ่มการทดสอบที่จำเป็นต่อการเรียนในคณะวิชานั้นๆ ทั้งนี้ค่า GPA ที่จะนำมาใช้เป็นค่าที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนคะแนนทดสอบทักษะนั้นจะให้จัดสอบโดยสถาบันทดสอบกลาง ที่จะตั้งขึ้นใหม่ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

นางอารีรัตน์ วัฒนสิน รองอธิบดีกรมวิชาการ กล่าวว่า ก.ศึกษาเห็นด้วยในหลักการที่จะไม่มีการสอบวิชาหลัก สำหรับการสอบแบบวัดความถนัดทางการเรียน SAT นั้นทางก.ศึกษาได้เริ่มทำแล้วและมีเครื่องมือพร้อม จึงสามารถทำความเข้าใจกับนักเรียนได้เพราะรู้จักการสอบแบบนี้แล้ว ส่วนการใช้ค่า GPA และ SAT คู่กันนั้นจะศึกษาวิธีการใช้และนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานระหว่างก.ศึกษากับทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป คาดว่าเอ็นทรานซ์ระบบใหม่จะช่วยลดปัญหาการเรียนการสอนแบบท่องจำได้รวมทั้งการกวดวิชา โดยเฉพาะวิชาในข้อสอบ SAT เพราะเป็นการนำความรู้ทั้งหมดมาวิเคราะห์หาเหตุและผลเพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจไม่หมดไปทีเดียวเพราะผู้ปกครองบางคนยังต้องการให้บุตรหลานของตนเรียนอยู่เพื่อให้ผลการเรียนในชั้นม.ปลายอยู่ในระดับดี (มติชน 010544)

ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทย

1.1 นักวิจัยไทยโคลนนิ่งวัวเนื้อพันธุ์ "อเมริกัน บราห์มัน" อนาคตจะโคลนนิ่งควายและแมวต่อไป

คนไทยสร้างผลงานโคลนนิ่งวัวจากเซลล์ใบหูสำเร็จเป็นรายแรกของโลก ภายใต้อาจารย์ร่วมมือของคณะศึกษานิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์เกรียงศักดิ์ พาสิภูมิ และ ศาสตราจารย์มนีวรรณ กมลพัฒนะ หัวหน้าโครงการนิวเคลียร์เทคโนโลยีเพื่อการเกษตร ที่ได้ศึกษาค้นคว้าการทำโคลนนิ่งสัตว์ในสายพันธุ์ต่างๆ เพื่อต้องการเพิ่มผลผลิตและสายพันธุ์ที่ดีในประเทศไทย ได้ทำโคลนนิ่งวัวสายพันธุ์ "อเมริกัน บราห์มัน" โดยนำเซลล์ไฟโบรบลาสต์จากใบหูของแม่พันธุ์เอส.เค.300 ไปทำการเพาะตามกระบวนการเทคโนโลยีชีวภาพและไปฝากห้องไว้กับแม่พันธุ์ในสายพันธุ์อื่นๆ ตั้งแต่ เดือน.ค.2543 และตกถูกในวันที่ 3 เม.ย.2544 รวมทั้งหมดเป็นเวลา 302 วัน และจากการตรวจสอบลูกวัวพบว่ามีลักษณะทางพันธุกรรมเหมือนแม่วัวที่ได้ทำโคลนนิ่ง แต่จะต้องตรวจดีเอ็นเอเพื่อพิสูจน์อีกครั้ง เพื่อหาผลยืนยันทางวิชาการ ซึ่ง ดร.รังสรรค์ เผยว่าก่อนหน้านี้เคยทำโคลนนิ่งวัวพันธุ์เบรังกัส สำเร็จมาแล้ว และยังทำโครงการต่อเนื่องในวัวพันธุ์นมและพันธุ์เนื้ออเมริกัน บราห์มัน จนมีการตกถูกเป็นผลสำเร็จ และเพิ่มเติมว่าขณะนี้ได้รับทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในการทำโคลนนิ่งต่อเนื่อง ซึ่งต่อไปคงจะริเริ่มทำโคลนนิ่งควาย แมว หรือการทำโคลนนิ่งข้ามสปีชีระหว่างแมวบ้านกับแมวดาว เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณของแมวดาวที่ใกล้จะสูญพันธุ์ให้มีปริมาณมากขึ้น ทั้งนี้ เป็นการเปิดเผยของนายสุรียากิจสำเร็จ เจ้าของกิจการเอส.เค.พัทยาแอนด์ ต่าบลหนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี (สยามรัฐ 050444)

1.2 บริการอินเทอร์เน็ตในภาคเหนือการแข่งขันสูงจนต้องดัมพ์ราคา ปัจจุบันอยู่ในภาวะซบเซา

นายเอกรินทร์ พรอุดมสุข ผู้จัดการฝ่ายตลาด บริษัทแอสซายน์ อินเทอร์เน็ต จำกัด เปิดเผยว่า บริษัทได้เปิดให้บริการอินเทอร์เน็ต เป็น บริษัทแรกในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อ 4 ปีที่ผ่านมา ขยายกิจการออกเป็น 4 สาขา แต่ปัจจุบันเหลือเพียงสาขาเดียวเท่านั้น โดยหันไปพัฒนา เว็บไซต์ต่างๆแก่ลูกค้าตลอดจนธุรกิจด้านคอมพิวเตอร์แทน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจอินเทอร์เน็ตถึงจุดอิ่มตัว มีการแข่งขันสูงรวมทั้งมีการ ดัมพ์ราคาของผู้ประกอบการตลอดจนการนำเกมมาเป็นจุดขายในอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ทั้งนี้ ก่อนหน้านั้นมีร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ในเชียงใหม่มากกว่า 200 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในย่านมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ สถาบันราชภัฏ ไนท์บาซาร์ และท่าแพ แต่ปัจจุบันลดจำนวนลงเรื่อยๆ มีการประกาศแข่งกิจการของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ในย่านนักศึกษาและนักเรียนยังต้องคิดอัตราค่าบริการในราคาถูกประมาณ ชั่วโมงละ 8-15 บาท ซึ่งเสี่ยงต่อการขาดทุนเป็นอย่างมาก ส่วนย่านนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคิดค่าบริการสูงขึ้นประมาณ 30-60 บาท หรือนาทีละ 1 บาท นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่ไม่สามารถดัมพ์ราคาได้ ก็หันมาเน้นการให้บริการเกมคอมพิวเตอร์ภายในร้าน อินเทอร์เน็ตคาเฟ่ ยิ่งทำให้ภาพของธุรกิจอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เริ่มเปลี่ยนไปมากขึ้น

ส่วนในจังหวัดเชียงใหม่ก็ทำนองเดียวกันร้านอินเทอร์เน็ตเคสซิกกล่าวว่าช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาบริการอินเทอร์เน็ตในเชียงใหม่เป็นที่นิยม ทำให้เปิดร้านกันเป็นจำนวนมากและแข่งขันกันค่อนข้างสูง ภาพรวมในปัจจุบันจะค่อนข้างซบเซา เหลือประมาณ 10 แห่งซึ่งส่วนใหญ่มีทำเลดีและเป็นพื้นที่ของตนเองไม่มีภาระค่าเช่า สำหรับราคาให้บริการ ส่วนใหญ่คิดประมาณ ชั่วโมงละ 15 บาท ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ส่วนประชาชนทั่วไปคิดชั่วโมงละ 30 บาท หากเป็นทำเลนักท่องเที่ยวต่างประเทศคิดชั่วโมงละ 40-50 บาท อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ลูกค้าจะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่เข้ามาค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

สำหรับจังหวัดลำปางมีการแข่งขันค่อนข้างสูงมีกลุ่มผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจนต้องมีการเพิ่มคู่สายเพื่อรองรับความต้องการของลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสมาชิกรายเดือน อย่างไรก็ตาม คาดว่าปี 2544 อาจได้รับผลกระทบจากการแข่งขันเรื่องราคาระหว่างคู่แข่ง และจากการที่ลูกค้าหันไปนิยมใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลแทน (กรุงเทพฯธุรกิจ 160444)

2. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในต่างประเทศ

2.1 รัสเซียประสบความสำเร็จประดิษฐ์สมองมนุษย์เทียมเป็นเครื่องแรกของโลก

ชาวรัสเซียอ้างว่าพวกเขาได้ประดิษฐ์สิ่งที่เรียกว่าสมองมนุษย์เทียม (Artificial Human Brain) ทั้งนี้ Vitaly Valtsev นักวิทยาศาสตร์ในโครงการกล่าวว่า คณะวิทยาศาสตร์เริ่มงานจากการศึกษาลักษณะทางกายภาพและการทำงานของระบบประสาทของมนุษย์ และบอกว่าสิ่งประดิษฐ์ที่พวกเขาสร้างขึ้นมาจากกลายเป็นแฟรงเกนสไตน์ (Frankenstein) ได้ทันทีหากมีการดูแลอย่างผิดๆ เพราะสิ่งประดิษฐ์นี้ต้องการความดูแลและเลี้ยงดูเช่นเดียวกับเด็กทารกแรกเกิด เพื่อทำให้เป็นมิตรไม่ใช่อาชญากรหรือศัตรูของมนุษย์ ความสำเร็จครั้งนี้เกิดขึ้นได้เพราะคณะนักวิทยาศาสตร์เลียนแบบการทำงานของระบบประสาทในสมองของมนุษย์ เพื่อใช้เป็นโมเดลในการสร้างสิ่งประดิษฐ์แทนการใช้โมเดลแบบเก่า Neuro-Computer นี้ ถูกสร้างขึ้นตามลักษณะการทำงานของพื้นฐานของเซลล์สมองของมนุษย์ และทำงานได้อย่างยอดเยี่ยมเมื่อเทียบกับโมเดลสมองประดิษฐ์รุ่นก่อนๆ ที่ใช้กันมาตั้งแต่ ค.ศ.1940 และสมองเทียมที่ผลิตได้นี้ถูกนำไปใช้ในหุ่นยนต์ ทั้งหุ่นยนต์มนุษย์และหุ่นสัตว์เลี้ยงเช่นแมว (ผู้จัดการ 190444)

2.2 บริการ "อี-บุ๊ก" เพื่อรองรับธุรกิจอินเทอร์เน็ต แม้จะยังมีอุปสรรคหลายประการ

ความนิยมในการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์หลายอย่างรวมทั้งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือ E-Book ตามมา ล่าสุดบริษัทอินเทอร์เน็ตหลายแห่ง อาทิ ebrary, Net Library, Questia, Eduventures รวมทั้งสำนักพิมพ์วิชาการที่ทำธุรกิจด้านนี้มานานอย่าง Britannica กำลังเริ่มสร้างคอลเล็กชันหนังสือดิจิทัลหรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแทนที่จะให้บริการหนังสืออ่านเล่นและหนังสือทั่วไปแบบที่ผู้อ่านนิยมจ่ายเงินเพื่อดาวน์โหลดอ่าน มาเป็นการเก็บรวบรวมเฉพาะหนังสือวิชาการที่ผู้ใช้สามารถค้นหาและดูได้ทางอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ก็ได้ และเน้นกลุ่มลูกค้าไปที่นักศึกษา 15 ล้านคน ที่ต้องท่องหนังสือหรือสอบหรือทำรายงาน ทั้งนี้ นักวิเคราะห์จาก Eduventures.com เชื่อว่าหนังสือดิจิทัลในอุตสาหกรรมการศึกษาจะเป็นแรงดันหลักของธุรกิจภายใน 5 ปี และประเมินว่าปัจจุบันการบริการห้องสมุดออนไลน์มีมูลค่าถึง 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจะเพิ่มขึ้นอีกกว่า 3 เท่าภายใน ปี 2004 เป็นกว่า 850 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ซึ่งตรงข้ามกับที่นักวิจัยจากบริษัทวิจัยจุปีเตอร์มีเดียคาดว่ายอดขายของ อี-บุ๊กในปีนี้มีมูลค่าเพียง 70 ล้านดอลลาร์สหรัฐเท่านั้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคประการหนึ่งในการอ่านหนังสือทางอินเทอร์เน็ตคือผู้อ่านต้องใช้อุปกรณ์ราคาแพง คือต้องมีคอมพิวเตอร์ที่มีจอขนาดใหญ่และเป็นจอแบนเพื่อให้อ่านสบายตา นอกจากนี้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก็ไม่สามารถพกติดตัวไปอ่านที่ไหนได้ทำให้การให้บริการทำงานนี้อาจไม่ได้รับความนิยมมากนัก ซึ่งทางบริษัทผู้ให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ก็พยายามแก้ปัญหาด้วยการให้อ่านหนังสือที่มีอยู่หลายหมื่นหน้าได้ฟรี แต่จะเก็บเงินจากการพิมพ์หรือคัดลอกไปใช้บนโปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์ (ผู้จัดการ 190444)

ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข

1. ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข

1.1 การผลิตและพัฒนาอาหาร

1.1.1 ความเคลื่อนไหวด้านข้าว

- อีสานตื่นกระแสข้าว “ปทุมธานี 1” หวั่น “หอมมะลิ” สูญพันธุ์

นายวิวัฒน์ โจนววรรณ เลขาธิการหอการค้าจังหวัดบุรีรัมย์ เปิดเผยว่า เมื่อเร็วๆ นี้ได้มีเกษตรกรเข้ามาหารือหลังจากโทรศัพท์ไปติดต่อขอซื้อพันธุ์ข้าวหอมดอกมะลิ 105 ที่ศูนย์วิจัยข้าว จ.สกลนคร แต่ได้รับคำตอบว่าหมดแล้ว เหลือเพียงพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์ดีและมีผลผลิตต่อไร่สูง เหมาะที่เกษตรกรอีสานจะปลูกในช่วงนาปี

ทั้งนี้คุณสมบัติของข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 กับพันธุ์ข้าวหอมดอกมะลิ 105 ไม่แตกต่างกันเมื่อนำมาสี ดังนั้น หอการค้าบุรีรัมย์จึงได้นำเรื่องนี้ไปหารือในการประชุมคณะกรรมการร่วมภาคราชการกับเอกชนหรือกรอ.ว่าจะทำอย่างไร หากราชการนำเอาข้าวพันธุ์นี้มาปลูกในภาคอีสานซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวหอมดอกมะลิมากที่สุดในประเทศ เพราะวิตกว่าผลที่จะตามมาคือ ทั้งเรื่องของราคา การปลอมแปลงพันธุ์ และสุดท้าย พันธุ์ข้าวหอมดอกมะลิ 105 ก็จะถูกแทนที่เพราะเกษตรกรหันมาปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1

“เราได้ตกลงกันเป็นมติของ กรอ.แล้วว่าชาวนาบุรีรัมย์จะไม่ปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 และทางหอการค้าบุรีรัมย์จะร่วมกับชมรมโรงสีข้าว จ.บุรีรัมย์ เตรียมการสัมมนาเกี่ยวกับอนาคตข้าวหอมมะลิ 105 ในพื้นที่ภาคอีสาน และจะเชิญชมรมโรงสีข้าวทั่วประเทศมาสัมมนาหารือร่วมกัน เพราะมองแล้วว่าขณะนี้ข้าวที่มีราคาดีที่สุดในตลาด คือ ข้าวพันธุ์หอมดอกมะลิ 105 หากไทยผลิตข้าวพันธุ์อื่นไปปลอมปนและส่งออกขาย หากต่างชาติจับได้ก็หยุดรับซื้อข้าวไทย จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการแน่นอน” นายวิวัฒน์กล่าว

ด้านนายเจริญ ศิริอุดมภาส ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าว จ.สกลนคร เผยว่ากรมวิชาการเกษตรได้ทดลองพันธุ์ข้าวปทุมธานี 1 และส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ภาคกลางปลูกเพราะผลผลิตต่อไร่สูงข้างัยด้านทานโรค ที่สำคัญคือคุณภาพและคุณสมบัติรสชาติของข้าวนั้นไม่แตกต่างกันเลย แต่พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 นั้นมีข้อจำกัดมาก เพราะผลผลิตต่อไร่ต่ำ อ่อนแอต่อโรค มีเพลี้ยกระโดด และใบไหม้สารพัดโรค ข้างัยปลูกได้เฉพาะนาปีด้วย

ขณะที่นายธรรมบุญ บุญไกรสอน นักวิชาการเกษตร สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดเผยว่า ในภาคอีสานยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวปทุมธานี 1 เพราะข้าวหอมมะลิ 105 ของอีสานนั้นดีอยู่แล้วและเป็นที่ต้องการของตลาดมาก หากมีการส่งเสริมให้ภาคอีสานปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 สำนักงานก็ต้องคิดหนัก เพราะคิดแล้วไม่คุ้มเกรงจะกระทบกับข้าวหอมมะลิ ซึ่งปลูกได้ดีและเป็นที่ต้องการของตลาดโลกอยู่แล้ว และในภาคอีสานมีพื้นที่ปลูกข้าวหอมดอกมะลิ 105 ประมาณ 10 กว่าล้านไร่ มากที่สุดในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งปลูกประมาณ 1.3 ล้านไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 1.4 ล้านไร่ ซึ่งคิดเป็น 90% ของพื้นที่ นายธรรมบุญกล่าว (กรุงเทพฯ รุกจี 210444)

- ชี้อายุคนมีตกค้างในข้าวปลอดสารพิษหนุนให้ป่วยหนัก 5-10 ปี ช่วยเจ็จจางดิน

นายธวัชชัย โสติตระกูล ผู้ประสานงานโครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนเกี่ยวกับข้าวปลอดสารพิษ กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำนาเปิดเผยว่าที่ผ่านมา โครงการเคยนำข้าวที่เกษตรกรในโครงการเกษตรทางเลือกปลูกจำนวน 9 ชนิด ไปให้กองทัพเรือมีพิษ กรมวิชาการเกษตรตรวจปริมาณสารพิษตกค้างพบว่า ข้าวปลอดสารพิษทุกชนิดที่ส่งไปตรวจพบมีสารอันตรายประเภทฮอร์โมน คลอโรน เช่น ดีดีทีดีโครินท์ ตกค้างอยู่ อย่างไรก็ตาม สารพวกนี้ยังมีไม่มากพอที่จะก่อให้เกิดโรคได้

ที่กล่าวออกเช่นนี้เพราะเรื่องจริงที่ตรวจพบไม่ใช่เรื่องแปลกเลย สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมที่เคยใช้สารเคมีอย่างหนักมาก่อนในประเทศไทย เพราะสารเคมีพวกนี้จะย่อยสลายยาก จะตกค้างอยู่ในห่วงโซ่อาหารและใช้เวลาก่อนขางานในการย่อยสลาย ไม่ว่าพืชชนิดใดที่อ้างว่าปลอดสารพิษหากถูกปลูกอยู่ในพื้นที่เหล่านี้มาก่อน เมื่อนำไปตรวจก็จะพบสารพิษตกค้างในดิน สำหรับวิธีการกำจัดให้เร็วที่สุดคือ จะต้องหยุดใช้สารเคมีสำหรับพืชทุกชนิด และหันมาใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยพืชสดแทนภายในระยะเวลา 5-10 ปี สารพิษในดินจะค่อยๆ เจ็จจางและหมดไป ปัจจุบันพื้นที่เพาะปลูกในประเทศไทยเต็มไปด้วยสารเคมีตกค้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่เพาะปลูกในภาคกลางที่มีอัตราการใช้สารเคมีเข้มข้นและมากที่สุดในประเทศ ดังนั้น รัฐบาลควรส่งเสริมการปลูกพืชแบบเกษตรอินทรีย์หรือพืชปลอดสารพิษให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเวลานี้กระแสของตลาดโลกกำลังให้การตอบรับ ปีที่ผ่านมาทั่วโลกมีความต้องการสินค้าประเภทนี้เพิ่มขึ้นถึง 40% (มติชน 140444)

1.2 สารพิษและเชื้อโรคในอาหาร

1.2.1 เตือนนักเปิบอาหารยู่นะวัง

นพ.ประเสริฐ ทองเจริญ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ภาควิชาจุลชีว คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล กล่าวว่า มีคนถามกันเยอะว่าในอาหารญี่ปุ่น โดยเฉพาะปลาดิบหรือซูชิที่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่นโดยตรงนั้นมีพยาธิหรือไม่ เพราะขณะนี้คนไทยนิยมกินอาหารญี่ปุ่นกันมาก ขอเรียนว่า ปลาทะเลแม้จะเป็นปลาทะเลน้ำลึกก็มีพยาธิเช่นเดียวกับปลาน้ำจืด

นพ.ประเสริฐกล่าวว่า พยาธิที่อยู่ในปลาทะเลคือ พยาธิอะนิซาคิส (Anisakis) เป็นพยาธิตัวกลม โรคพยาธิอะนิซาคิสมักเกิดจากการบริโภคปลาดิบแบบญี่ปุ่นที่เรียกกันว่า ซูชิ ซึ่งเป็นอาหารที่นิยมบริโภคกันมากในทุกภูมิภาคของโลก เมื่อกินปลาทะเลดิบๆ ที่มีพยาธิเข้าไป พยาธิจะออกมาจากเนื้อปลาโดยน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร ถ้าพยาธิถูกขับจากกระเพาะอาหารเสียก่อนโดยการอาเจียน จะไม่ทำให้เกิดโรค แต่ถ้าไม่พยาธิก็จะซ่อนชีพไปตามทางเดินอาหาร ไปอาศัยอยู่ในลำไส้หรืออยู่นอกลำไส้ภายในช่องท้อง ผู้ป่วยมีอาการปวดท้อง ปวดกระเพาะอาหาร ลำไส้อุดตัน และอาจมีอาการคล้ายๆ ไข้ตั้งอักษบ เมื่อตัดก้อนทุมออกมาตรวจก็พบพยาธิ ขณะนี้เริ่มพบผู้ป่วยในประเทศไทยแล้วประปราย

นพ.ประเสริฐระบุว่า การรักษาโรคนี้ต้องทำโดยการผ่าตัด ฉะนั้น เพื่อป้องกันไว้ก่อนควรจจะรับประทานอาหารสุกๆ ขอให้พึงระลึกเสมอว่า อาหารดิบๆ สุกๆ ทุกชนิดไม่ว่าของประเทศใดก็ตามล้วนแต่มีพยาธิทั้งสิ้น (มติชน 110444)

1.2.2 พบอันตรายข้าวมันไก่ ดันผู้ค้าใส่ใจแก้ปัญหา

นายจิรพันธ์ อรรถจินดา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เปิดเผยว่า วช.ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่น.ส.ปรารภณา เกิดบัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิจัยเรื่อง “อันตรายและจุดควบคุมวิกฤติของข้าวมันไก่อาหารริมบาทวิถี” เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการผลิต โดยศึกษาข้อมูลความเสี่ยงด้านจุลินทรีย์ที่เกิดขึ้น และเสนอแนวทางในการป้องกันและควบคุมอันตราย ณ จุดวิกฤติ

“ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการข้าวมันไก่มีที่พักใกล้แหล่งท่ามาหากิน ส่วนใหญ่ใช้น้ำประปาในการปรุงประกอบ เช่น การล้างภาชนะ การล้างมือและใช้ห้องน้ำสาธารณะที่ปั้มน้ำมัน ส่วนมากจะเริ่มขายข้าวมันไก่ในช่วงเวลาประมาณ 18.00 น. เรื่อยไปจนถึงเวลา 03.00 น. ของวันใหม่ รวมระยะเวลาประมาณ 9 ชั่วโมง มีกระบวนการผลิตที่สำคัญคือ การต้มไก่และการหุงข้าวด้วยน้ำต้มไก่ อย่างไรก็ดีตาม ขั้นตอนการผลิตของผู้ขายพบว่ามีการปรุงอาหารและทิ้งระยะเวลานานเพื่อที่จะรอขาย ไม่มีขั้นตอนการให้ความร้อนซ้ำเพื่อทำลายจุลินทรีย์ ทำให้เกิดโรคทางเดินอาหารได้ เพราะไก่ต้มสุกที่มีระยะเวลาผ่านไปประมาณ 8 ชั่วโมงนั้น สามารถเกิดเชื้อจุลินทรีย์ได้ ตลอดจนภาชนะที่สัมผัสอาหาร มีดเขียง และมือที่ปรุงนั้น ควรจะต้องหมั่นทำความสะอาดเป็นระยะๆ

นายจิรพันธ์กล่าวอีกว่า ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับจุดควบคุมกระบวนการผลิตข้าวมันไก่ 3 จุด คือ 1.ต้องใช้ความร้อนในการต้มไก่โดยใช้ความร้อนอุณหภูมิน้ำเดือดไม่น้อยกว่า 50 นาที 2.ต้องจำกัดระยะเวลาการจำหน่ายไม่เกิน 4 ชั่วโมง หากเกินกว่านั้น ควรจะต้องอุ่นให้ร้อนก่อนที่จะจำหน่าย 3.ในส่วนของผักที่เป็นเครื่องเคียงข้าวมันไก่ หากไม่รับประทานทันที ควรหลีกเลี่ยงการใส่ผักลงในข้าวมันไก่เพราะอาจจะทำให้อาหารเป็นพิษได้ (มติชน 200444, สยามรัฐ 160444)

1.2.3 ผู้บริโภคเสี่ยงตายไม่รู้ตัว FDA แจกความช่วยเหลือผู้ผลิตอาหาร

จากเสียงเรียกร้องให้เรียกคืนผลิตภัณฑ์อาหารที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง สำนักงานอาหารและยาแห่งสหรัฐฯ (เอฟดีเอ) ได้สุ่มทดสอบผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตลูกกวาด ไอศกรีม และขนมอบ 85 ราย ในรัฐวิสคอนซินและมินเนโซตา เพื่อตรวจหาถั่วลิสงและไข่ที่ไม่ได้ระบุไว้ในฉลากผลิตภัณฑ์ พบว่า 1 ใน 4 ของลูกกวาด ไอศกรีมและขนมอบที่มีการปนเปื้อนของถั่วลิสงที่อาจทำให้เกิดอาการแพ้ถึงขั้นเสียชีวิต ส่วนผสมทั้งสองประเภทอาจทำให้เกิดอาการภูมิแพ้ ตั้งแต่ผื่นคันตามผิวหนัง ท้องร่วง ไปจนถึงหายใจติดขัด และช็อกอย่างเฉียบพลันถึงขั้นเสียชีวิต และจากการสุ่มทดสอบอาหาร 45 รายการ พบว่า 10% ของอาหารเหล่านี้มีการปนเปื้อนของโปรตีนจากไข่ทั้งที่ไม่ได้ระบุไว้ในฉลากเช่นกัน

กลุ่มผู้บริโภคแสดงทัศนะว่า การตรวจสอบของเอฟดีเอได้ผลลัพธ์เช่นเดียวกับผลการศึกษาของแหล่งอื่นๆ ถือเป็นสัญญาณเตือนของปัญหาการปนเปื้อนในอาหารที่อาจทำให้ชาวอเมริกัน 7 ล้านคนที่แพ้อาหารบางประเภท ได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต ประมาณว่าปีหนึ่งๆ มีคนอเมริกันที่เสียชีวิตจากการแพ้อาหารถึง 150 ราย อาการแพ้อาหารส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับถั่วลิสง ไข่ ข้าวสาลี นม ถั่วเหลือง สัตว์น้ำจำพวกมีเปลือก และถั่วชนิดอื่น (กรุงเทพธุรกิจ 050444)

1.3 อาหาร จี เอ็ม โอ

1.3.1 กรณี 7 สินค้าอาหารในไทยเปื้อน “จี เอ็ม โอ”

น.ส.อวยพร สุธนัญญากร เจ้าหน้าที่รองระดับด้านพันธุวิศวกรรม กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2543 กรีนพีซได้ออกสำรวจเก็บผลิตภัณฑ์ที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อนวัตถุที่มาจาก การตัดต่อพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ในห้างสรรพสินค้า กรุงเทพมหานคร (กทม.) จำนวน 30 ชนิดโดยได้ส่งไปตรวจสอบที่ห้องปฏิบัติการ บริษัทฮอองก ดิเอ็นเอ ซิปส์ จำกัด ซึ่งใช้มาตรฐานพีซีอาร์

ในการตรวจสอบหาการปนเปื้อนของจีเอ็มโอ พบว่ามีสินค้า 7 ชนิดที่วางขายในประเทศไทยมีการปนเปื้อนจีเอ็มโอ ประกอบด้วย 1.อาหารเด็กเนสท์เล่ ซีรีแล็ค (อาหารเสริมจากธัญพืชสำหรับทารกและเด็กเล็ก) 2.เครื่องดื่มธัญญาหารสำเร็จรูปยี่ห้อ กูดโทม์ 3.คนอร์คัพ ซุป (ซุปข้าวโพดขึ้นกึ่งสำเร็จรูป) 4.ปะหมี่กึ่งสำเร็จรูปรสเปิดพะโล้ ตราวิชชิน คัพ นู๊ดเดิ้ล 5.มันฝรั่งทอดกรอบเลย์ส์เด็กซ์ 6.มันฝรั่งทอดกรอบตราพริงเกิลส์ 7.เต้าหู้อนามัย ตรานางพยาบาล ซึ่งสินค้าทั้งหมดไม่มีการติดฉลากบอกข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้บริโภค

นายจิม ธอมัส เจ้าหน้าที่รณรงค์ด้านพันธุกรรมจากกรีนพีซสากล กล่าวว่า เป็นเรื่องน่าตกใจที่พบผลิตภัณฑ์อาหารในประเทศไทยมีการปนเปื้อนจีเอ็มโอ เพราะอาหารเหล่านี้ไม่มีฉลากบอกเลยว่าเป็นอาหารที่มาจากวัตถุดิบจีเอ็มโอ นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ของสินค้าที่ตรวจพบในเมืองไทยยังมาจากบริษัทขนาดใหญ่ที่ขายผลิตภัณฑ์ทั่วโลกซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทที่เคยสัญญาว่าจะไม่ใช้วัตถุดิบจีเอ็มโอในการผลิตอาหาร เช่น บริษัทเนสท์เล่ เคยประกาศครั้งแรกเมื่อปี 2539 ว่าจะไม่ใช้จีเอ็มโอในผลิตภัณฑ์อาหารเด็ก นอกจากนี้ยังประกาศที่จะสนับสนุนการติดฉลากอาหารจีเอ็มโอ บริษัทยูนิลีเวอร์เจ้าของผลิตภัณฑ์ คนอร์ คัพซุป ที่ออกมาประกาศเช่นกันว่า จะไม่ใช้วัตถุดิบ จีเอ็มโอในการผลิตอาหารและสนับสนุนมาตรการติดฉลากจีเอ็มโอ

บริษัทขนาดใหญ่เหล่านี้ดูแลผู้บริโภคในประเทศไทยเป็นเพียงพลเมืองชั้นสอง เช่นมันฝรั่งทอดกรอบพริงเกิลส์ในตลาดต่างประเทศปลอดภัยจีเอ็มโอ แต่ในประเทศไทยมีการปนเปื้อนจีเอ็มโอ ซึ่งไม่ต่างจากปะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ของบริษัทวิชชิน คัพ นู๊ดเดิ้ล ที่ปลอดภัยจีเอ็มโอในประเทศญี่ปุ่น แต่มีการปนเปื้อนจีเอ็มโอในประเทศไทย

นายจิราภรณ์ คชเสนี ผู้อำนวยการบริหารกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า กรีนพีซขอเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งตัดสินใจในการติดฉลากอาหารจีเอ็มโอ พร้อมทั้งเร่งดำเนินการกำจัดอาหารจีเอ็มโอให้หมดไปจากการผลิตอาหารของไทย นอกจากนี้กรีนพีซขอเรียกร้องให้กลุ่มธุรกิจยุติการนำเข้าวัตถุดิบจีเอ็มโอเข้ามาในประเทศไทย

นายวิฑูรย์ ปัญญากุล กลุ่มกรีนเน็ท ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคในประเทศไทย ได้เรียกร้องให้ คณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุขเร่งผลักดันให้มีการติดฉลากผลิตภัณฑ์ที่มีการปนเปื้อนจีเอ็มโอ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากจีเอ็มโอ เพื่อให้ผู้บริโภคมีสิทธิในการเลือกซื้อ และเลือกบริโภคอาหารได้อย่างถูกต้อง ขณะเดียวกันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเร่งดำเนินการส่งเสริมปลูกข้าวโพดและถั่วเหลืองเกษตรอินทรีย์เพื่อทดแทนการนำเข้า

นายสนธยา คุณปลื้ม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ให้สัมภาษณ์ว่า เนื่องจากผลพิสูจน์ถึงอันตรายของการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนจีเอ็มโอ ยังไม่มีความชัดเจนในทางวิทยาศาสตร์ ทั้งส่วนใหญ่มักยังอยู่ในระดับการวิจัยค้นคว้า ดังนั้น จึงไม่อยากให้ประชาชนตื่นตระหนกจนเกินไป อย่างไรก็ตาม อยากให้ทางศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ (ไบโอเทค) เร่งทำความเข้าใจกับประชาชนให้มากขึ้น

นายสนธยา กล่าวด้วยว่า จะขอให้ทางไบโอเทคส่งผลิตภัณฑ์ทั้ง 7 ชนิด ไปให้ห้องปฏิบัติการลายพิมพ์ ดีเอ็นเอของไบโอเทคร่วมตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งด้วย (มติชน, กรุงเทพธุรกิจ 110444)

- ผู้ผลิตซูเปอร์ฟู้ดกรีนพีซ

นายโทมัส เอส.โคลีย์ ประธานกรรมการและประธานคณะผู้บริหารกลุ่มเนสท์เล่ประเทศไทย ชี้แจงว่า เนสท์เล่ ซีรีแล็ค ไม่มีจีเอ็มโอ เพราะถั่วเหลืองซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์ซีรีแล็ค เป็นถั่วเหลืองที่ปลูกและจัดจำหน่ายโดยคนไทย นอกจากนี้ ถั่วเหลืองที่ใช้ในผลิตภัณฑ์เนสท์เล่ ซีรีแล็ค ได้ผ่านการตรวจวิเคราะห์และยืนยันจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กระทรวงสาธารณสุขว่าไม่มีจีเอ็มโอ เมื่อเดือนสิงหาคม 2543 พร้อมทั้งนี้ยังได้แนบเอกสารรับรองมาด้วย

ด้าน น.ส.ดวงดาว วงศ์สมมาตร นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ 7 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า ที่ผ่านมาเนสท์เล่ไม่เคยส่งอาหารมาตรวจในชื่อของเนสท์เล่ ส่วนผู้ส่งตรวจจะดำเนินการธุรกิจกับเนสท์เล่หรือไม่ ทางกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ไม่ทราบ สำหรับผลการตรวจถั่วเหลืองของห้างหุ้นส่วนจำกัดพืชผลกิมเขี้ยวที่ทางกลุ่มเนสท์เล่ระบุว่า เป็นถั่วเหลืองที่ใช้ในการผลิตนั้น น.ส.ดวงดาว กล่าวว่า ผลการตรวจนั้นรับรองเฉพาะตัวอย่างถั่วเหลืองที่ส่งตรวจจำนวน 3 กิโลกรัม “เรารับรองได้เฉพาะตัวอย่างที่อยู่ในมือเรา 3 กิโลกรัม เราไม่สามารถรับรองวัตถุดิบทั้งล็อตได้ หรือถ้าเราเก็บตัวอย่างเองและรับรองทั้งล็อต เราก็รับรองได้เฉพาะวัตถุดิบล็อตนั้น ไม่สามารถรับรองไปถึงวัตถุดิบล็อตหน้าหรือรับรองไปตลอดได้”

ส่วนเจ้าของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มธัญญาหารสำเร็จรูป “กูดโทม์” กล่าวว่า สินค้าของบริษัทได้มีการจำหน่ายมากกว่า 10 ปีแล้ว ที่ได้รับรองจากอย. และยังเป็นผลิตภัณฑ์คนไทยที่ได้รับเชิญไปแสดงสินค้าที่ประเทศเยอรมนี และล่าสุดได้มีการส่งสินค้าไปตรวจสอบจีเอ็มโอที่ประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากบริษัทมีแผนที่จะส่งสินค้าออกไปขาย และผลการตรวจสอบออกมาก็ไม่พบจีเอ็มโอ อย่างไรก็ตามกลุ่มกรีนพีซได้รับเงินสนับสนุนจากใครที่ใช้ในการตรวจสอบสินค้าว่ามีจีเอ็มโอ เพราะในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์หนึ่งจะใช้เงินมากกว่า 1 หมื่นบาท และทำไม่ถึงไม่น่าสินค้าประเภทเดียวกันกับของบริษัทไปตรวจสอบ “เราเป็นบริษัทคนไทยแท้เพียงรายเดียว แต่คู่แข่งในตลาดมาจากมาเลเซีย, สิงคโปร์

หรือเป็นการร่วมกับต่างชาติกลับไม่มีการนำสินค้าไปตรวจสอบด้วย” ส่วนบริษัทฟริโต-เลย์ (ประเทศไทย) จำกัด ชี้แจงว่า ตามที่มีการถกเถียงกันในเรื่องพันธุวิศวกรรมนั้น บริษัทได้จัดให้มีการคัดสรรวัตถุดิบที่ไม่มีการตัดแต่งพันธุกรรมอย่างระมัดระวังเสมอมาและในการอนุมัติการสั่งซื้อวัตถุดิบทุกครั้งจะต้องมีการรับรองจากบริษัทคู่ค้า ว่าเป็นวัตถุดิบที่ปลอดภัยจากการปนเปื้อนจีเอ็มโอเท่านั้น

ด้านบริษัทยูนิลีเวอร์-เบสท์ฟู้ดส์ ซึ่งเป็นผู้จัดจำหน่ายซูบข้าวโพดกึ่งสำเร็จรูป คอนอร์ คัพ ซูป ได้ส่งถ้อยแถลงว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวผลิตขึ้นด้วยมาตรฐานสูงสุด และเป็นไปตามมาตรฐานของคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุขของไทยทุกประการ พร้อมกันนี้ยังได้แนบเอกสารรับรองจากห้องปฏิบัติการดีเอ็นเอเทคโนโลยี (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ) ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ปราศจากสารตัดแต่งพันธุกรรมหรือจีเอ็มโอโดยสิ้นเชิง

สำหรับผลิตภัณฑ์ปะหมี่กึ่งสำเร็จรูปนิชชินรสเปิดทะเล้นั้น บริษัทสหพัฒนาพิบูล จำกัด ผู้จัดจำหน่าย ได้ชี้แจง ว่าสินค้าของบริษัทได้ผ่านการรับรองจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และ บริษัท พีแอนดีจี ซึ่งเป็นผู้นำเข้าและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์พริงเกิลส์ กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์พริงเกิลส์ที่วางจำหน่ายในตลาดทั่วโลกและในไทยล้วนผลิตจากโรงงานเพียง 2 แห่ง โดยเป็นโรงงานผลิตเดียวกันกับที่ผลิตป้อนตลาดสหรัฐและยุโรป อย่างไรก็ตาม บริษัทยอมรับว่ามีความเป็นไปได้ที่ส่วนผสมบางอย่างจากผู้จัดหาวัตถุดิบ เพื่อป้อนให้กับบริษัทนั้นอาจจะมีพืชทั้งชนิดดั้งเดิม และที่ผ่านการตัดแต่งยีน โดยอาจผสมปนกันหลังการเก็บเกี่ยว และจึงอาจถูกแปรรูปพร้อมกันในช่วงขั้นตอนการผลิต (กรุงเทพฯธุรกิจ 120444)

ที่เป็นปัญหาคือ การติดตามผลผลิตพันธุ์เพื่อให้ผู้บริโภคมีสิทธิรับรู้และเลือกบริโภค ซึ่งอย.ได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการควบคุมสินค้าเทคโนโลยีชีวภาพที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน ซึ่งอย.ได้ยกย่องและมีการแก้ไขขึ้นมาหลายรอบแล้ว แต่ยังไม่สามารถออกประกาศสธ.ได้ทันที เพราะต้องนำไปติดตามและดูสากลคือ สำนักงานกำหนดมาตรฐานอาหารสากล (โคเด็กซ์) มีแนวทางอย่างไรบ้าง ซึ่งโคเด็กซ์จะประชุมต้นเดือนพฤษภาคมนี้ และอย.จะส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมด้วย จากนั้นจะทำประชาพิจารณ์ทั่วประเทศว่าคนไทยเห็นเรื่องนี้อย่างไร และจะยอมรับได้ที่มาตรฐานใด เมื่อสรุปทั้งหมดนี้ได้จึงจะนำมาวางมาร่างเป็นประกาศสธ. ขั้นตอนเหล่านี้จะเสร็จภายในปีนี้ อย.ถือว่าเร็วมากแล้ว (มติชน, กรุงเทพฯธุรกิจ 120444)

- พบถั่วเหลืองจีเอ็มโอปลูกในประเทศ และ “เร่งคุม” ก่อนกระทบส่งออก

ดร.วิชัย เชิดชูวิทยาศาสตร์ คณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพแห่งชาติ กล่าวถึงกรณีที่เกิดกลุ่มกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แถลงข่าวเปิดเผยผลการตรวจสอบผลผลิตพันธุ์อาหาร 7 ชนิด ที่มีส่วนผสมของวัตถุดิบที่ผ่านการตัดแปลงทางพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ว่าประเด็นที่ควรพิจารณาคือ การปนเปื้อนของวัตถุดิบ เนื่องจากผู้ประกอบการหลายรายยืนยันว่า ซื้องั่วเหลืองที่เพาะปลูกในไทย การพบผลิตภัณฑ์อาหารปนเปื้อนจีเอ็มโอเป็นหลักฐานยืนยันว่า มีการปนเปื้อนตั้งแต่การปลูกถั่วเหลืองจีเอ็มโอในประเทศ นอกจากนี้ เมื่อปีที่แล้วมีข่าวว่าสินค้าของไทยโดนตีกลับจากยุโรปเพราะมีถั่วเหลืองจีเอ็มโอ สองอันนี้บ่งชี้ว่ามีการปนเปื้อนที่การปลูกถั่วเหลืองในไทย

นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านพันธุศาสตร์อีกผู้หนึ่ง ระบุด้วยว่า ความเป็นไปได้ว่าวัตถุดิบที่นำเข้าอย่างเช่น ถั่วเหลือง หรือข้าวโพด หลุดรอดไปปลูกยังแปลงเกษตรกรได้เพราะมีรายงานข้อเท็จจริงว่า ถั่วเหลืองที่นำเข้ามาเป็นอาหารสัตว์และใช้เป็นน้ำมันพืชนั้น มีโอกาสปลูกขึ้นได้ถึง 40-70% ซึ่งหากมีการตรวจสอบไปยังแปลงปลูกถั่วเหลืองทั่วประเทศในขณะนี้ อาจพบถั่วเหลืองที่ปนเปื้อนจีเอ็มโอจำนวนมากก็ได้ สิ่งที่รัฐบาลไทยจะต้องทำในขณะนี้คือ ความชัดเจนในเรื่องนโยบายทางด้านจีเอ็มโอ ว่าจะทำให้ประเทศปลอดจีเอ็มโอหรือไม่ หรือจะเลือกที่จะเปิดให้จีเอ็มโอเข้ามายังประเทศ เพราะหากไม่มีมาตรการที่ชัดเจนจะไม่สามารถควบคุมการนำเข้าได้ดีพอ จนสามารถที่จะตรวจสอบว่าพืชจีเอ็มโอไม่ได้หลุดไปปลูกยังแปลงเกษตรกร

- รัฐยัน อาหารจีเอ็มโอปลอดภัย ดิตฉลากปลายปีนี้เร็วสุด

11 เมษายน ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาแนวทางการติดตามอาหารตัดแต่งพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ภายหลังจากการประชุม นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการ อย. แถลงข่าวว่า ตามที่กลุ่มกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พร้อมด้วยองค์กรเอกชนด้านคุ้มครองผู้บริโภคและกลุ่มกรีนเนทได้ตรวจสอบสินค้าในตลาดและว่ามีสินค้า 7 ชนิดที่วางขายในประเทศไทยมีการปนเปื้อนจีเอ็มโอนั้น อย.ถือว่ากลุ่มกรีนพีซได้ทำหน้าที่ในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างดี

นพ.วิชัยกล่าวว่า อาหารจีเอ็มโอแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1.อาหารที่ได้รับการประเมินความปลอดภัยแล้วว่าเป็นอาหารมนุษย์ได้ และ 2.กลุ่มอาหารที่ไม่เหมาะสมจะเป็นอาหารมนุษย์ ซึ่งขณะนี้มียูนิลีเวอร์เพียงชนิดเดียวคือข้าวโพดสตาร์ลิงก์ ที่มีการปนเปื้อนของสารครายโนนซี (Cry 9C) เพราะอาจทำให้เกิดอาการแพ้ได้ อย.พยายามประสานข้อมูลกับกลุ่มกรีนพีซ เพราะสินค้าทั้ง 7 ชนิดอยู่ในกลุ่มที่หนึ่งทั้งสิ้น แต่ อย.อยากทราบว่ามีการปนเปื้อนมากน้อยในสินค้าเหล่านั้นก็เปอร์เซ็นต์ ไม่อยากให้ประชาชนแตกตื่นเรื่องอาหารจีเอ็มโอทั้ง 7 ชนิด เพราะทั้งหมดได้รับการประเมินความปลอดภัยแล้ว สามารถบริโภคได้โดยไม่เป็นอันตราย แต่ประเด็นที่เป็นปัญหาคือ การติดตามผลผลิตพันธุ์เพื่อให้ผู้บริโภคมีสิทธิรับรู้และเลือกบริโภค ซึ่งอย.ได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการควบคุมสินค้าเทคโนโลยีชีวภาพ ที่ปลัด ก.เกษตรฯ เป็น

ประธาน ซึ่งอวย. ได้ยกวางและมีการแก้ไขขึ้นมาหลายรอบแล้ว แต่ยังไม่สามารถออกเป็นประกาศ สธ. ได้ทันที เพราะต้องนำไปติดตามและดูสากลคือสำนักงานกำหนดมาตรฐานอาหารสากล (โคเด็กซ์) ว่ามีแนวทางอย่างไรบ้าง ซึ่งโคเด็กซ์จะประชุมต้นเดือนพฤษภาคมนี้ และอวย. จะส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมด้วย จากนั้นจะทำประชาพิจารณ์ทั่วประเทศว่าคนไทยเห็นเรื่องนี้อย่างไร และจะยอมรับได้ที่มาตรฐานใด เมื่อสรุปทั้งหมดนี้ได้จึงจะนำแนวทางมาร่างเป็นประกาศสธ. ขั้นตอนเหล่านี้จะเสร็จภายในปีนี้ อวย. ถือว่าเร็วมากแล้ว (มติชน, กรุงเทพธุรกิจ 120444)

- ไปโอเทคค้านการยุติทดสอบ จี เอ็มโอ เรื่องติดฉลากต้องให้ทุกฝ่ายยอมรับ

ดร.สุทัศน์ ศรีวัฒน์พงศ์ ผอ.ศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (ศลช.) เปิดเผยว่าในการประชุมคณะกรรมการดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพ เมื่อวันที่ 18 เม.ย. ที่ประชุมได้หยิบยกกรณีทีกรีนพีซ เฝยผลการตรวจสอบสินค้า 7 ชนิดว่ามีการปนเปื้อนของจีเอ็มโอและกรณี กรม. รับทราบข้อเสนอสมาชิกชาคนจนในประเด็นการให้ยุติการทดสอบความปลอดภัยทางชีวภาพของพืชจีเอ็มโอในภาคสนามและการออกกฎหมายจีเอ็มโอ โดยกรรมการบางคนระบุว่าไม่สามารถรับกับข้อเสนอของกลุ่มสมาชิกชาคนจนได้ โดยเฉพาะประเด็นการห้ามทดลองในภาคสนาม เพราะในแง่ของการวิจัยถ้าจะทดลองในเรือนปลูกเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ทราบผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจริง ทั้งที่ผ่านมาการทดลองในภาคสนามนั้น ก็ทำในวงจำกัดและมีการควบคุมดูแลที่ดี ดังนั้น ถ้าห้ามทดลองก็จะได้ข้อสรุปทางการวิจัยและไม่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ อนึ่ง จีเอ็มโอก็ไม่ใช่สารอันตรายร้ายแรงที่จะต้องควบคุมจำกัด

สำหรับกรณีที่นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ รมต. สาธารณสุข ให้สัมภาษณ์ว่า จะให้คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หาข้อสรุปในการติดฉลากสินค้าจีเอ็มโอให้ได้ภายใน 3 เดือน ดร.สุทัศน์ กล่าวว่าคงไม่ใช่เรื่องง่ายนักเพราะรายละเอียดของการระบุว่าจะติดฉลากอย่างไร มีจีเอ็มโอกี่เบอร์เซ็นต์ และอื่นๆ ต้องให้มีความชัดเจน ซึ่งโดยส่วนตัวคิดว่าหากจะติดฉลากประเทศไทยอาจจะใช้การติดที่ระดับ 5% เท่ากับของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นลูกค้าสำคัญของไทย นอกจากนี้ ยังคิดว่าการติดฉลากจะทำให้ผู้บริโภคต้องแบกภาระเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ผลิตจะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการติดฉลากอีกอย่างน้อย 20-30% อย่างไรก็ตาม หากมีการติดฉลากก็ควรจะทำบนพื้นฐานที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ ผู้สื่อข่าวถามว่า ที่ผ่านมามีทาง คสช. และไปโอเทค พยายามปกป้องจีเอ็มโอมากเกินไปหรือไม่ ผอ.ศลช.กล่าวว่า จุดยืนของนักวิชาการต้องเชื่อมั่นในวิชาชีพของตนเอง นักปรับปรุงพันธุ์พืชต้องการเอาชนะธรรมชาติ โดยเฉพาะการหาวิธีการปราบแมลงที่ไม่ต้องพึ่งสารเคมี ซึ่งเหมือนกับแพทย์ที่ต้องการเอาชนะเชื้อโรค และหายารักษาโรคใหม่ๆ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้อยู่บนพื้นฐานของงานวิชาการ ที่นักวิจัยสามารถควบคุมได้ (กรุงเทพธุรกิจ 200444, Bangkok Post 200401)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

2.1 แนวคิดและนโยบายด้านสาธารณสุข

2.1.1 ปลูกสำนึก "ตายอย่างมีศักดิ์ศรี" คนไทย

นพ.อาพล จินดาวัฒนะ ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) กล่าวว่า อยากให้สังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิการตายอย่างสงบมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ เพราะปัจจุบันมีการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีทางการแพทย์มากขึ้น มีการนำความรู้ที่นำมายึดชีวิตของผู้ป่วย คนสูงอายุในบั้นปลายชีวิตให้นานขึ้น ซึ่งต้องกลับมาตั้งคำถามการยึดชีวิตให้นานขึ้นด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่มี (ร่าง)กรอบความคิดระบบสุขภาพแห่งชาติ ได้บรรจุเรื่องการตายอย่างมีศักดิ์ศรีไว้ เพราะ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติต้องครอบคลุมปรัชญาและหลักการของระบบสุขภาพทั้งหมด โดยที่สังคมต้องร่วมคิดและร่วมกำหนดเพื่อที่จะบอกว่าสังคมจะไปทางไหน เช่น ถ้าสังคมไทยได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่าการใช้เทคโนโลยีเพื่อยืดชีวิตคนในวาระสุดท้ายเป็นคุณภาพชีวิตที่คนไทยรับได้ ระบบสุขภาพของไทยในอนาคตก็จะเอนไปทางนั้น ในทางกลับกัน หากสังคมไทยบอกว่าการตายอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิตระยะสุดท้ายโดยไม่ต้องใช้เทคโนโลยี ระบบสุขภาพก็จะต้องทบทวนวิธีการรักษาผู้ป่วย การใช้เทคโนโลยีการแพทย์กับผู้ป่วยโดยไม่ต้องยึดชีวิตผู้ป่วยแบบเอาชนะให้ได้ เมื่อเร็ว ๆ นี้ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แพทยสภา ร่วมกับกองทุนศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ ได้จัดสัมมนาวิชาการเรื่อง "การให้ผู้ป่วยที่สิ้นหวังตายอย่างสงบ" ร่วมสานแนวคิดสู่วิถีปฏิบัติ โดยมีกรรมการจากแพทยสภา แพทย์สาขาต่างๆ นักกฎหมายและทนายความเข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้ เพราะขณะนี้ผู้ป่วยอยู่ในภาวะที่เรียกว่า ฟื้นไม่ได้ตายไม่ลง ผู้ป่วยระยะสุดท้ายจำนวนไม่น้อยอยากให้แพทย์จบชีวิตของตนเพื่อให้พ้นจากโรคร้ายและความทรมาน แต่แพทย์เองไม่กล้าที่จะตัดสินใจเช่นนั้น เพราะเกี่ยวข้องกับประเด็นทางกฎหมาย

นายแสวง บุญเฉลิมวิภาส อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กล่าวว่า ในต่างประเทศมีการพูดถึงเรื่องของการตายอย่างสงบ (Euthanasia) กันมาก สำหรับประเทศไทยถ้าจะให้ชัดเจนจะต้องแยกเป็นกรณีไป Active Euthanasia คือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายด้วยความสงบ เช่น การฉีดยาเพื่อให้ผู้ป่วยจบชีวิตลง Passive Euthanasia คือ การปล่อยให้ผู้ป่วยถึงแก่

ความตายด้วยความสงบ ไม่ใช่เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยยืดชีวิต ทั้งนี้ กรณี Active Euthanasia ที่ประชุมเห็นพ้องค่อนข้างจะตรงกันว่ากระทำไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นการเร่งการตาย เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้เหมือนประเทศเนเธอร์แลนด์

ส่วนกรณี Passive Euthanasia ที่เกิดจากความต้องการของผู้ป่วยเอง โดยที่ผู้ป่วยได้แสดงเจตจำนงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือพินัยกรรมชีวิต ว่าให้มีผลต่อการปฏิบัติของแพทย์ที่มีต่อตนเองขณะยังมีชีวิตอยู่ช่วงวาระสุดท้าย เช่น การสั่งการว่าไม่ต้องการเครื่องมือช่วยยืดชีวิตหากอยู่ในภาวะที่ตัดสินใจเองไม่ได้ เช่น กรณีของท่านพุทธทาส กรณีเช่นนี้มีปัญหาทางปฏิบัติและทางทฤษฎีก็มีข้อโต้แย้งว่า แพทย์ที่ไม่ใช่เครื่องมือช่วยยืดชีวิตให้ผู้ป่วยในระยะแรกก็ดี การที่แพทย์ใส่เครื่องมือไปแล้วโดยไม่แน่ใจว่าผู้ป่วยจะฟื้นคืนสติหรือไม่แล้วต่อมากทราบความประสงค์ของผู้ป่วย และถอดเอาเครื่องออกก็ดี จะเป็นความผิดอาญาหรือไม่อย่างไร และแพทย์มีแนวทางปฏิบัติที่มีเกณฑ์อะไรมาเป็นหลักบ้าง (มติชน 090444)

2.1.2 เครือข่ายคนพิการเสนอปฏิรูปสุขภาพให้ได้เป็นคนใช้สิทธิพิเศษ

24 เม.ย. ได้มีการจัดประชุมระดมสมองโครงการเสริมสร้างเครือข่ายผู้พิการเพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพ ซึ่งเผยว่ากลุ่มคนพิการนับเป็นประชากรที่ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพ ซึ่งที่ผ่านมาระบบการบริการด้านสุขภาพที่ภาครัฐเอื้อประโยชน์ให้นั้นเป็นระบบการบริการแบบสงเคราะห์มากกว่าที่จะให้สิทธิประโยชน์ ประกอบกับข้อจำกัดในการจัดสรรงบฯ เพื่อคนพิการนั้นไม่เพียงพอ

ปัญหาเหล่านี้ ทำให้กลุ่มองค์กรคนพิการจัดเวทีระดมสมองกันเพื่อเสนอสาระการปฏิรูป สุขภาพของคนพิการ โดยมุ่งเน้นให้ทุกคนมีความสามารถในการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีมากกว่าซ่อมสุขภาพ พร้อมกับสิ่งที่คนพิการจะได้รับต่อไป พ.ร.บ.สุขภาพฉบับใหม่จะต้องอยู่ในรูปสิทธิประโยชน์มากกว่าการสงเคราะห์

นพ.ประจักษ์ กล่าวอีกว่าปัจจุบันจำนวนคนพิการมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 1.8 - 8.1 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งจากข้อมูลผู้พิการที่จดทะเบียนมีทั้งสิ้นเกือบ 3 แสนคน และได้มีการรวมตัวของผู้พิการเป็น 3 เครือข่ายใหญ่ๆ คือองค์กรคนพิการทุกประเภท องค์กรผู้ปกครองหรือครอบครัวของเด็กพิการ และองค์กรพัฒนาเอกชนด้านคนพิการ (ผู้จัดการ 250444)

2.1.3 13 มหา'ลัยร่วมสรุปแผนผลิตแพทย์

9-11 เมษายน กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ศึกษาแห่งประเทศไทย ที่ประกอบด้วยคณะแพทยศาสตร์จาก 13 มหาวิทยาลัยรวมตัวกันสรุปร่างข้อเสนอแนะแผนการผลิตแพทย์ในอนาคตเพื่อผลักดันสู่การปฏิบัติ ซึ่งประเด็นที่มีการพูดถึงกันมากที่สุด คือ ต่อไปนี้แพทย์ที่จบใหม่จากทุกสถาบันต้องผ่านการสอบรวมของแพทยสภา เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม และจะได้รับใบอนุญาตซึ่งมีอายุเพียง 1 ปีเท่านั้น ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตครั้งที่ 1 จะต้องผ่านการประเมินโครงการเพิ่มพูนทักษะเป็นเวลา 12 เดือน และจะได้รับการต่อใบอนุญาตภายในเวลา 5 ปี โดยในอนาคตนั้นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะต้องต่ออายุทุก 3-5 ปี ต่างจากเดิม ซึ่งแพทย์ที่จบมหาวิทยาลัยของรัฐจะได้รับใบอนุญาตทันทีและไม่มีวันหมดอายุ

นพ.ชุมศักดิ์ พุทธาภพ รองเลขาธิการแพทยสภา เปิดเผยว่า มิงงานวิจัยออกมาว่าปฏิกริยาการตอบสนองของคนมีความสัมพันธ์กับอายุ เมื่ออายุมากขึ้นความคล่องแคล่วก็น้อยลง การต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของแพทย์ทุก 3 - 5 ปี เป็นการคุ้มครองผู้บริโภคทางหนึ่งว่าแพทย์ผู้นั้นมีความรู้ความสามารถจริง มีคุณภาพที่ดีเป็นหนึ่งในมาตรการการประกันคุณภาพการศึกษาแพทยศาสตร์ ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลกต่างก็ใช้มาตรการนี้

“แพทยสภายุบายที่จะขยายแนวความคิดนี้กับกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ศึกษา ให้อยอมรับและพร้อมปฏิบัติตาม โดยคณะกรรมการแพทยสภาหวังว่าจะทำการแก้ไข พ.ร.บ.ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ที่มีมาตั้งแต่ปี 2525 ให้เรียบร้อยภายในปี 2546 และทำเรื่องนี้ให้สำเร็จ แนวความคิดนี้แพทย์ส่วนใหญ่ได้รับทราบกันแล้ว มีแพทย์อาวุโสบางส่วนที่ค่อนข้างต่อต้าน ขณะนี้แพทยสภาจึงมีความคิดว่า 1) พยายามไม่แตะแพทย์รุ่นเก่าให้แพทย์เหล่านี้ออกนอกระบบไปเอง และ 2) ทดลองทำกับแพทย์รุ่นใหม่เลย เพื่อให้แพทย์รุ่นใหม่เป็นแพทย์ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันแพทยสภาร่วมกับกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ศึกษา ทำโครงการการศึกษา ต่อเนื่องของแพทย์ให้สมบูรณ์ และให้แพทย์เข้าร่วมโครงการนี้อย่างสมัครใจ น่าจะเป็นทางออกที่ดี เพราะแพทย์ในเมืองไม่น่าจะมีปัญหาในการฝึกอบรมความรู้ใหม่ แต่ที่น่าเป็นห่วงคือแพทย์ในชนบทที่เปิดคลินิกเคลื่อนจนล้มที่จะหาความรู้ใส่ตัวเองเพิ่ม จะได้รับผลกระทบจากโครงการนี้”

ด้านนายปรัชญา เวสารัชช ประธานกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า การที่กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ศึกษาแห่งประเทศไทย ทำหลักสูตรแนวใหม่ที่เน้นการบูรณาการ ให้แพทย์รุ่นใหม่มีวิสัยทัศน์รอบคอบ รอบด้าน มีเหตุผลเป็นขั้นตอน และเน้นการเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พูดย่างแต่ทำยาก ผู้สอนจะอย่างไรให้โน้มน้าเรียน มีบรรยากาศการเรียนรู้อ ทำให้คนอยากเรียนมากกว่าบังคับให้เรียนเพื่อจบปริญญาเท่านั้น การประกันคุณภาพการเรียนการสอนต้องมีเกณฑ์

ชีวิตเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะแพทย์ต้องให้ชัดเจนว่าที่ประกันคุณภาพการเรียนการสอนนั้น ผู้ผลิตต้องการอะไร ต้องการให้แพทย์รุ่นใหม่จบออกมามีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างไร

นอกจากนี้เรื่องของความก้าวหน้าในอาชีพ คนเป็นแพทย์คงต้องปรับวิธีคิดใหม่ จากเดิมความก้าวหน้าเน้นเน้นการเป็นผู้บริหารระดับสูงในกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เป็นปลัด สธ. ต้องคิดใหม่และสนใจเน้นที่ความก้าวหน้าทางความสามารถ ใช้วิชาชีพให้เป็นประโยชน์แก่สังคม โดยส่วนตัวคิดว่าคนที่แพทย์จำนวนหนึ่งก้าวหน้าเป็นผู้บริหารระดับสูงเป็นการทำลายทรัพยากรเพราะแพทย์บางคนเป็นผู้บริหารที่ไม่ดี และทำลายการเป็นแพทย์ที่ดีไปด้วย

อย่างไรก็ตาม แพทย์ควรเรียนรู้เพิ่มในศาสตร์การบริหารจัดการการบริการที่ดี ปกติแพทย์ลงตรวจเยี่ยมผู้ป่วยในก่อนแต่เช้า และกว่าจะลงตรวจผู้ป่วยนอกประมาณสิบโมงเช้า กว่าผู้ป่วยคนหนึ่งจะได้รับบริการต้องรอจนเที่ยง ทำอย่างไรให้การบริการเหล่านี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะต่อไปจะถึงยุคที่ร.พ.ต้องออกนอกระบบไปเป็นองค์กรอิสระในกำกับของรัฐแล้ว ส่วนนายเอนก เหล่าธรรมทัศน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่า ที่ผ่านมามาสถาบันการศึกษาเน้นการศึกษาที่เป็นความรู้มาก จะทำอย่างไรให้คณะแพทยศาสตร์เสริมสร้างความเป็นแพทย์ให้นักศึกษามีความรู้ถึงความเป็นแพทย์จริงๆ ร่างข้อเสนอแนะการผลิตแพทย์แนวใหม่ของกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ศึกษาเขียนได้ดีมาก แต่อยากให้เพิ่มเรื่องปรัชญาการสร้างสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพ การศึกษาจะปรับตัวเข้ากับปรัชญานั้นได้อย่างไร อีกประการหนึ่ง เวลาที่การแพทย์ไม่ได้เป็นสูตรตะวันตกอย่างเดียว ยังมีการแพทย์ทางเลือกอยู่อีกไม่น้อย ในอนาคตการแพทย์ทางเลือกเข้ามามากขึ้น แพทย์ไทยจะเตรียมตัวอย่างไร (มติชน 130444)

2.2 ความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง กรณี “30 บาทฯ”

2.2.1 ทำเรื่อง “30 บาทฯ” ให้เป็นมงคล

นพ.ประเวศ วะสี กล่าวว่า “30 บาทฯ” “เป็นวิธีการเมือง” (political gimmick) ที่ออกแบบมาเพื่อให้จับอารมณ์ของผู้คนในสังคม แต่ความตึงจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเชื่อมโยงจากอารมณ์ไปสู่ปัญญา ถ้าอารมณ์ยังเป็นอารมณ์ ก็จะนำไปสู่ความเสียหาย อารมณ์ในที่นี้มี 2 ฝ่าย คือ อารมณ์ของรัฐบาลและอารมณ์ของสังคม อารมณ์ของรัฐบาล คือ ความหวาดกลัวว่าถ้าไม่ทำตามสัญญาโดยเร็วจะถูกประชาชนโกรธเกลียด อารมณ์ของสังคม คือ ความอยากได้โดยรวดเร็วโดยคิดแบบมิติเดียว อารมณ์ทั้งสองฝ่ายประกอบกันจะทำให้คิดและทำแบบแยกส่วน การคิดและการทำแบบแยกส่วนจะนำไปสู่วิกฤติเสมอ

ฉะนั้น “เรื่อง 30 บาทฯ” จะก่อให้เกิดความตึงในสังคมไทยได้ ต้องไม่คิดจะทำแบบแยกส่วน รัฐบาลและสังคมร่วมกันต้องมีสติ นำเรื่องนี้ไปสู่ปัญญาและทำเรื่อง “30 บาทฯ” กลายเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความถูกต้องในการบริหารทั้งหมดนี้ เป็นโอกาสของคนไทยและสังคมไทยแล้วที่จะสร้างระบบบริการสุขภาพทั้งหมดที่ถูกต้อง ในที่นี้ขอเสนอว่า

1. ต้องเป็นระบบบริการที่อยู่บนศีลธรรมพื้นฐาน คือการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะคนยากคนจน

2. ต้องเป็นสุขภาพเชิงรุก นั่นคือ รุกสร้างสุขภาพดี ไม่ใช่ระบบตั้งรับ

3. ต้องเป็นระบบที่เรียนรู้และปรับตัวได้ อีกนัยหนึ่งระบบบริการสุขภาพของเราต้องมีฐานอยู่ในความรู้จริง (Knowledge-based health care system)

4. ต้องเป็นระบบครบถ้วนเพียงพอ เหมาะสมกับระดับประเภทของปัญหา และเชื่อมโยงกัน เช่น

- ระบบบริการฉุกเฉิน
- การดูแลรักษาตัวเอง การดูแลที่บ้าน การดูแลในชุมชน
- สถานบริการทางการแพทย์ทั่วไป
- สถานบริการแพทย์เฉพาะทาง
- สถานบริการการแพทย์จำเพาะกลุ่มปัญหาพิเศษ
- ระบบการแพทย์ทางเลือก เช่น การแพทย์แผนไทย

5. เป็นระบบที่มีการตรวจสอบคุณภาพ

6. เป็นระบบที่มีระบบการเงิน หรือการประกันสุขภาพที่ครอบคลุมประชากรทั้งหมด มีความยุติธรรม มีความเป็นไปได้อันแข็งแกร่งใจให้บุคคลและองค์กรทำสิ่งที่ถูกต้อง

2.2.2 “30 บาทฯ” วันแรกคนไม่ตื่น

วันแรก 30 บาทฯ รักษาทุกโรคใน 6 จังหวัดโหม่งคนไข้บัตรทองบางตา แพทย์ตื่นไม่ตื่นตูม ร.พ.สมุทรสาครยอดสูงสุด 91 ราย ร.พ. เชียงคำต่ำสุดแค่ 4 ราย ทุกแห่งยืนยันบริการด้วยมาตรฐานเท่าเทียม

นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา รองปลัด สธ.กล่าวว่า ในช่วงแรกนี้อาจจะมีความไม่พร้อม 100% ทั้งในเรื่องของข้อมูลข่าวสารการรับรู้ ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้มาใช้บริการ ให้ยึดในเรื่องของความพึงพอใจของผู้มารับบริการเป็นหลัก ให้อะลูมอล่วยในการที่จะไม่ไปยึดถือกรอบของโครงการมากมายนัก

ส่วน นพ.วิระ บลพิบูลย์ ประธานชมรมแพทย์ชนบท เปิดเผยว่าเร็ว ๆ นี้ ได้ยื่นหนังสือเสนอความเห็นต่อนางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เพื่อขอทราบแนวทางแก้ไขงบประมาณโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคที่เพียงพอต่อการบริการทุกระดับ มิใช่ถ่ายเทงบฯ ให้แก่ ร.พ.ขนาดใหญ่แต่เกิดการขาดแคลนในรพ.ขนาดเล็ก และหากรีบเร่งดำเนินการเกินไปภายในวันที่ 1 ต.ค. 2544 นี้ทั้งหมด อาจจะทำให้เกิดปัญหาที่ สธ. ยากจะรับผิดชอบได้ และในระยะแรกควรให้เอกชนเป็นเพียงผู้ให้บริการของระบบบริการเท่านั้น ฯลฯ (มติชน 020444)

2.2.3 นายกฯ ยอมรับ 30 บาทต้องปรับปรุง

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวถึงปัญหาโครงการประกันสุขภาพ 30 บาท ว่า โครงการดังกล่าวถือเป็นการนำร่องเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคมาแก้ไขก่อนที่จะใช้ทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้ยังคงมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขอยู่ แต่ส่วนใหญ่ถือว่าใช้ได้เป็นไปในทิศทางที่ดี ขณะนี้ได้ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ 6 จังหวัดเป็นหลัก "ในเบื้องต้นเราจะทดลองไป ปรับไป ผมมั่นใจว่าจะขยายทั่วประเทศได้ในวันที่ 1 ต.ค.นี้แน่นอน"

ด้านนางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวภายหลังเป็นประธานเปิดการอบรมปฐมนิเทศ แพทย์ทันตแพทย์ และเภสัชกรจบใหม่ว่า จังหวัดนำร่อง 30 บาท รักษาทุกโรค ยกเว้นจังหวัดสมุทรสาครจะได้รับการจัดสรรเพิ่มโควตาบุคลากรเป็นกรณีพิเศษ 69 คน เนื่องจากยังมีความขาดแคลน (ผู้จัดการ 030444)

2.2.4 "30 บาทฯ" ระยะเวลา 2 เริ่มได้ 1 มิ.ย.

นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี รมช.สาธารณสุข กล่าวถึงการดำเนินนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งรัฐบาลได้นำร่องไปแล้ว 6 จังหวัด คือ นครสวรรค์ ปทุมธานี สมุทรสาคร พะเยา ยะลา และ ยโสธร ตั้งแต่วันที่ 1 เม.ย.ที่ผ่านมาว่า ในส่วนของโครงการระยะที่ 2 นั้น รัฐบาลจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มิ.ย.2544 ทั้งนี้ จังหวัดที่จะเข้าร่วมโครงการจะต้องมีความพร้อมของสถานพยาบาลนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขด้วย ในเบื้องต้นจังหวัดที่น่าจะมีความเหมาะสมเข้าร่วมโครงการระยะที่ 2 คือ เชียงใหม่และนครราชสีมา เนื่องจากภายในตัวจังหวัดมีโรงพยาบาลเอกชน โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและที่ จ.เชียงใหม่ จะเปิดโอกาสให้หมอเมือง หรือหมอพื้นบ้านเข้าร่วมโครงการด้วยเป็นแห่งแรก โดยหมอพื้นบ้านที่ร่วมโครงการจะต้องเป็นเจ้าของเครือข่ายที่เปิดให้บริการรักษาพยาบาลขึ้นต้นเหมือนสถานีอนามัย ถ้าจำเป็นจะต้องส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ เครือข่ายหมอเมืองก็ส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลอื่น ๆ ได้ ขณะเดียวกันการกำหนดเกณฑ์การรักษาพยาบาลในเบื้องต้นนั้น คาดว่าคณะทำงานที่มีหน้าที่กำหนดเกณฑ์การรักษา จะสามารถสรุปได้ภายในวันที่ 20 เม.ย. นอกจากนี้ นพ.สุรพงษ์ ยังยืนยันด้วยว่านโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรคนั้น ผู้ป่วยด้านจิตเวชก็สามารถเข้ารับการรักษาได้ โดยให้เข้ารับการรักษาจากแพทย์ในสถานพยาบาลที่ระบุไว้ในบัตรก่อน (ผู้จัดการ, สยามรัฐ 070444)

2.2.5 คมบดีแพทย์ตบเท้าขอพบ "สุดารัตน์" เหตุวันเจ็รับ 30 บ. รักษาทุกโรค

นพ.ปิยะ เนตรวิเชียร คมบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดเผยว่า โรงเรียนแพทย์ทุกแห่งเห็นด้วยในหลักการและพร้อมให้การสนับสนุนเรื่องการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่ประชาชน แต่การจะให้โรงเรียนแพทย์เข้าร่วมโครงการ 30 บาท โดยไม่ให้โรงเรียนแพทย์ล้มต้องคำนึงถึงงบประมาณด้วย คมบดีคณะแพทยศาสตร์ทุกแห่งเห็นพ้องกันว่า ไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวได้ หากได้รับงบประมาณในอัตราเหมาจ่ายรายหัว 1,197 บาทต่อคนต่อปี เพราะงบประมาณที่โรงเรียนแพทย์ได้รับนั้นต้องนำมาจัดสรรเป็นสองส่วนคือ 1.เป็นค่าจัดการด้านการศึกษาและวิจัย 2.นำมาบริการด้านสุขภาพ ซึ่งส่วนนี้ก็มีการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย คมบดีคณะแพทยศาสตร์ทุกสถาบันได้หารือกันแล้วมีข้อเสนอและให้รัฐบาล 4 ประการ คือ 1.รัฐควรให้งบประมาณสนับสนุนการศึกษาเหมือนเดิม และในส่วนบริการสุขภาพโดยเฉพาะตัวเลขที่ 1,197 บาทต่อคนต่อปีนั้น รัฐน่าจะกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ใช้เพื่อการรักษาพยาบาลจริงเท่าใด 2.กรณีการส่งต่อ ควรกำหนดให้โรงเรียนแพทย์เป็นสถานพยาบาลขั้นตติยภูมิ เพื่อรับรักษาโรคร้ายแรง โรคเรื้อรัง ที่ ร.พ.ขั้นปฐมภูมิไม่สามารถรักษาได้ แต่เมื่อโรงเรียนแพทย์รักษาให้หายขาดแล้ว จะเรียกเก็บเงินจากใคร และในอัตราใดควรกำหนดให้ชัดเจน 3.โรงเรียนแพทย์ขอให้ สธ.พิจารณาให้โรงเรียนแพทย์เรียกเก็บเงินได้บนพื้นฐานความจริงที่เกิดขึ้น หาก สธ.จะให้คิดเงินในอัตรารายวันจ้อยตามกลุ่มโรคร่วม (DRG) สธ.จะต้องหาตัวคุณให้คำรักษาพยาบาลนั้นสมเหตุผลด้วย เพราะโรงเรียนแพทย์มีต้นทุนการรักษาพยาบาลมากกว่าร.พ.ทั่วไปหลายเท่า 4.ต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในระบบการขึ้นทะเบียนแบบประกันสังคม ซึ่งปัจจุบันให้ผู้ป่วยเลือกร.พ.ตามความสะดวก แต่เมื่อร.พ.เหล่านั้นตรวจแล้ว รู้ว่าผู้ป่วยป่วยเป็นโรคร้ายแรงก็แนะนำให้มาขึ้นทะเบียนกับโรงเรียนแพทย์ ส่วน ร.พ.เอกชนก็เลือกรับแต่ผู้ประกันที่สุขภาพดีไว้ จึงเสนอว่า น่าจะมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบประชาชน เพื่อกระจายความเสียหายนี้ให้เสมอภาคกัน ข้อ

สรุปทั้งหมดนี้ คณบดีแพทยศาสตร์ทุกคนจะรวมตัวกัน เพื่อขอเข้าพบนางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์ รมต.สาธารณสุข เพื่อแจ้งให้ทราบ (มติชน 140444)

ต่อมา นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมช.สาธารณสุข กล่าวถึงกรณีที่คณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แสดงความเป็นห่วงว่า หากโรงเรียนแพทย์จะเข้าร่วมโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคแล้วจะประสบปัญหาถึงขั้นล้มว่า ได้มีการหารือกับคณบดีคณะแพทยศาสตร์หลายมหาวิทยาลัย และมีข้อสรุปที่ยืนยันได้ว่า การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าต้องไม่ทำให้ความเป็นเลิศทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ของโรงเรียนแพทย์ลดลง ซึ่งรัฐบาลชุดนี้มีนโยบายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมการวิจัยโดยจะไม่มีการตัดทอนงบประมาณแต่อย่างใด (ผู้จัดการ 190444)

2.2.6 ในหลวงและจัดทำนโยบายคลินิก

รายงานข่าวจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 17 เมษายน แจ้งว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ 11 เมษายน ซึ่งทรงรับสั่งแสดงความเป็นห่วงในหลายเรื่อง เช่น เรื่องนโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรค ในหลวงทรงเป็นห่วงพี่น้องประชาชนที่อยู่ห่างไกล ไม่สามารถเดินทางมาโรงพยาบาลได้ เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก ทรงมีพระราชดำริว่า อยากให้มีการตั้งนโยบายลยูนิต หรือ นโยบายคลินิก ที่จะให้บริการรักษาโรคให้ประชาชนในถิ่นทุรกันดารได้ ซึ่ง ก.สาธารณสุขจะไปดำเนินการ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมช. กระทรวงสาธารณสุข ให้สัมภาษณ์ว่า จากแนวพระราชดำรัส ดังกล่าว ที่ประชุมครม.เห็นว่า จะต้องสนองแนวพระราชดำรัสให้เร็วที่สุดภายใต้โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค จะต้องเน้นเรื่องการทำงานของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ที่จะออกไปให้บริการกับประชาชนด้วย

นางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์ รมต. สาธารณสุข กล่าวว่า เรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงนั้น เป็นเรื่องที่ทางกระทรวงสาธารณสุขนำมาหารือกันเมื่อหลายสัปดาห์ที่ผ่านมา และเห็นควรจัดพยาบาลวิชาชีพ 4 ปี ประจำสถานีอนามัยพร้อมผู้ช่วยอาสาสมัคร กำลังดูอยู่ว่ามีงบประมาณทางด้านใดบ้างที่จะให้ตอบแทนอาสาสมัคร ขณะนี้ ได้สั่งการให้สาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศสำรวจพื้นที่ห่างไกลและรายงานกลับมาโดยเร็ว เพื่อเป็นข้อมูลจัดทำนโยบายคลินิก ซึ่งโครงการดังกล่าวจะดำเนินการทั่วประเทศ คาดว่าเดือนมิถุนายนนี้จะเริ่มโครงการนโยบายคลินิกได้ โดยจะใช้เชียงใหม่เป็นต้นแบบเพราะเคยมีการสำรวจพื้นที่แล้ว (มติชน 18,190444,กรุงเทพฯ 190444)

2.2.7 โครงการ 30 บาท เฟส 2 เพิ่ม 15 จังหวัด เริ่ม 1 มิ.ย.

นางสุดารัตน์ เกตุราพันธุ์ รมต. สาธารณสุข (สธ.) ให้สัมภาษณ์ภายหลังประชุมติดตามความคืบหน้าของการขยายโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคร่วมกับคณะบริหาร สธ. ทั้งปลัด สธ.รองปลัด ผู้ตรวจราชการสาธารณสุขนิเทศก์ อธิบดีกรมต่างๆ ว่าในการดำเนินการวางแนวทางขยายโครงการดังกล่าว ซึ่งได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 ดูแลในเรื่องหลักการ สิทธิประโยชน์ พัฒนารูปแบบ ให้ นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีช่วยว่าการเป็นประธาน ขณะนี้จัดทำโครงร่างเสร็จแล้วเหลือเพียงรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น ชุดที่ 2 เป็นชุดปฏิบัติการใน 76 จังหวัด มี นพ.มงคล ณ สงขลา ปลัด สธ.เป็นประธาน สำหรับการขยายโครงการ 30 บาทในระยะที่ 2 ซึ่งจะเริ่มใน 1 มิถุนายน 2544 จากการประชุมได้ข้อสรุปว่า จังหวัดที่จะดำเนินการมี 15 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี สระบุรี สระแก้ว เพชรบุรี นครราชสีมา สุรินทร์ หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี สุโขทัย แพร่ ภูเก็ต เชียงใหม่ นราธิวาส ซึ่งมีความหลากหลายในเรื่องพื้นที่ ความซับซ้อนของสถานพยาบาล เศรษฐกิจ

นายแพทย์สุรพงษ์ เปิดเผยภายหลังตัวแทนองค์กรเอกชน (เอ็นจีโอ) และองค์กรชุมชน เข้าพบว่า สำระสำคัญ 2 เรื่อง คือ 1.องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเงินในโครงการ 30 บาท เป็นผู้ซื้อบริการสุขภาพกับสถานพยาบาล 2. เครือข่ายการแพทย์ทางเลือก ขอเข้าเป็นเครือข่ายระดับปฐมภูมิให้บริการระดับต้น ซึ่งได้ทำความเข้าใจว่า การแพทย์ทางเลือกสามารถเข้าในเครือข่ายระดับต้นของบริการ 30 บาทรักษาทุกโรคอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ต่อไปนี้โครงการสร้างหลักประกันถ้วนหน้า 30 บาททุกโรค ไม่ใช่ความรับผิดชอบของสธ. แล้ว อีก 2 สัปดาห์หน้าจะมีโครงสร้างใหม่ มีคณะกรรมการอำนวยการโดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และสำนักนายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อไป (กรุงเทพฯ 210444)

ด้านนายอัมมาร สยามวาลา นักวิชาการเกียรติคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนารูปแบบการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กล่าวว่า เคยวิจัยร่วมกับคณะนักวิชาการว่าการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้ รัฐต้องใช้จ่ายเงินอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านบาท ขณะที่รัฐบาลชุดนี้ยืนยันว่าสามารถทำได้ด้วยงบฯ 70,000 ล้านบาท ไม่ได้คำนวณว่ารัฐทำได้ ประเทศไทยสามารถสร้างหลักประกันถ้วนหน้าได้แน่ แต่มาตรฐานการบริการประชาชนอยู่ตรงไหน ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่จะยอมรับกันได้อยู่ตรงไหน จากเดิมที่งบฯ รักษาพยาบาลที่รัฐจัดสวัสดิการให้ประชาชนนั้น เม็ดเงินจะลงไปเฉพาะโรงพยาบาลของรัฐเท่านั้น แต่โครงการ 30 บาท ร.พ.เอกชนต่างกระเสือกกระสนเข้ามาในระบบนี้ เพื่อเอาเงินเหมาจ่ายรายหัว ซึ่งจะทำให้ ร.พ.รัฐขาดรายได้ และพึงตระหนักว่า ร.พ.เอกชนไม่มีปัญญารักษาโรคได้ทุกอย่าง โรคยากๆ โรคเรื้อรังบางอย่างก็ต้องส่งต่อไปกับร.พ.ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยอีก เป็นเรื่อง สธ. ต้องจัดระบบบริการให้ดีมีระบบส่งต่อที่เป็นธรรมกับผู้ใช้บริการและผู้รับบริการ นายอัมมารกล่าวอีกว่า ใน

โครงการ 30 บาท รัฐกำหนดให้ลงทะเบียนที่สถานพยาบาลใกล้บ้านก่อน จากนั้นผู้ให้บริการจะพิจารณาส่งต่อเอง หากประชาชนเข้ารักษาข้ามขั้นตอนหรือข้ามเขตต้องจ่ายเงินเอง เหมือนคนให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครในเรือนเบี้ย เห็นด้วยที่รัฐสนับสนุนให้ประชาชนรักษาตัวเองใกล้บ้านก่อน แต่รัฐต้องจัดระบบให้ประชาชนพึงพอใจในบริการด้วย ต้องสร้างระบบการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน ระบบการร้องเรียนและแก้ไขปัญหาด้วย การนำร่องใน 6 จังหวัด ได้แก่ จ.นครสวรรค์ พะเยา ยโสธร ปทุมธานี สมุทรสาคร และยะลา นั้นเป็นการสวมรอยจังหวัดที่ดำเนินการไว้แล้ว ไม่ว่ากันแต่ที่เร่งทำ 15 จังหวัดนำร่องหรือจะขยายทั่วประเทศโดยเร็ว น่าจะรอบคอบมากกว่านี้

นักวิชาการเกียรติคุณกล่าวด้วยว่า น่าจะมีการตั้งสำนักงานเตรียมการที่ไม่สังกัด สธ. คิดเรื่องระบบ การเงินการคลัง ดูเรื่องกฎหมายทำวิจัยให้ชัด ขณะที่ สธ.ค่อยๆ พัฒนาเครือข่ายทุกระดับให้เข้มแข็ง เพราะเป็นภารกิจใหญ่ ด้วยวิธีการนี้จะเป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพที่ยั่งยืนได้ (มติชน 220444)

2.3 ความเคลื่อนไหวด้านโรคและภัย

2.3.1 เดือนไวรัสอีสุกอีใสยังระบาดและฉีดวัคซีนตั้งแต่ 10 ขวบ

นพ.วิโรจน์ เหล่าสุนทรศิริ แพทย์ประจำสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ก.สาธารณสุข (สธ.) เปิดเผยว่า ขณะนี้เชื้อไวรัสอีสุกอีใส (chicken pox) ได้มีการระบาดทั่วประเทศ โดยข้อมูลจากกองระบาดวิทยา สธ.พบว่าอัตราการเป็นโรคอีสุกอีใสในประเทศไทยนั้นไม่ได้ลดลงเลยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะจะมีการแพร่ระบาดมากขึ้นในช่วงหน้าหนาวถึงหน้าร้อน ตั้งแต่ประมาณ เดือนม.ค.ถึงเม.ย. ทั้งนี้ประชาชนทั่วไปที่ไม่เคยเป็นโรคอีสุกอีใส ควรหลีกเลี่ยงการเข้าใกล้ชิดผู้ติดเชื้อ และเพื่อป้องกันการเกิดโรคควรฉีดวัคซีนป้องกันทั้งในเด็กและผู้ใหญ่รวมถึงผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันอ่อนแอ เพราะอีสุกอีใสที่เป็นในเด็กโตหรือผู้ใหญ่จะมีอาการรุนแรงและมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนได้สูง

สำหรับวัคซีนป้องกันอีสุกอีใส นั้น ปัจจุบันมีการพัฒนาไปมาก โดยได้รับการรับรองจากองค์การอนามัยโลก (WHO) แล้วว่าไม่มีผลข้างเคียง และสามารถฉีดได้กับทุกเพศทุกวัยที่มีภูมิคุ้มกันปกติ โดยชมรมติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทยยังแนะนำให้ฉีดได้ตั้งแต่อายุ 10 ปีขึ้นไป ในรายที่ไม่มีประวัติเป็นอีสุกอีใสมาก่อน (ผู้จัดการ 120444)

2.3.2 โรคเปลี่ยนสายพันธุ์ระบาดผล จาก “เอลนีโญ”

นพ.สมทรง รัชชเภา อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อกล่าวในงานสัมมนาวิชาการ “โรคติดเชื้ออุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ” ว่ามีงานหลายชิ้นที่สอดคล้องกันว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ ลานินญา ทำให้โรคติดต่อที่เกิดจากแมลงเป็นพาหะระบาดได้รวดเร็วขึ้น เช่น ไข้กาฬหลังแอ่น โรคเท้าช้าง ใช้เลือดออกกระบาด ซึ่งล้วนมีเย็บเป็นพาหะ โดยปี 2539 - 2542 พบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประมาณ 1.4 แสนคน

นพ. สมทรงกล่าวว่า ขณะนี้ทางกรมฯ ได้เฝ้าระวังโรคที่เกิดใหม่ในช่วง 2 - 3 ปีนี้ ได้แก่ โรคไข้หวัดนก ที่เคยระบาดที่ย่างกุ้ง โรคไข้สมองอักเสบนิปาห์ที่เคยระบาดที่ประเทศมาเลเซีย โรคอีโบลาที่ระบาดล่าสุดประเทศอูกันดา โรคริฟวัลเลย์ ที่กำลังระบาดอยู่ที่ซาอุดีอาระเบีย โรคพยาธิใบไม้เลือด โรคมือเท้าปากด้วยเชื้อเอนเทอโรไวรัส กาฬโรค ซึ่งประเทศไทยกำจัดได้นานถึง 48 ปีแล้ว โรคเหล่านี้ยังไม่เคยเกิดขึ้นและพบผู้ป่วยสักรายในประเทศไทย แต่ด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศทั้งทางบก ทางน้ำ และอากาศกำลังเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด “ช่วงกลางเดือนมีนาคมที่ผ่านมา มีผู้ที่ทยอยกลับจากพิธีหัจญ์จากประเทศซาอุดีอาระเบียแล้ว ทางกรมวางแผนที่จะนำคนเหล่านี้มาตรวจร่างกายให้ได้มากที่สุด เพื่อป้องกันการนำเชื้อมาติดคนไทย” นอกจากนี้โรคติดต่อใหม่ๆ มีโรคติดต่อเก่าๆ แต่เชื้อพันธุ์ใหม่กลับมาระบาดได้ เช่น โรคมาเลเลีย โรคเท้าช้าง ขณะนี้พบเฉพาะในพื้นที่ 5 จังหวัดคือ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี สุราษฎร์ธานี และนราธิวาส แต่การพบเชื้อในแรงงานพม่าอาจทำให้โรคกลับมาระบาดใหม่ได้

ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรคเลปโตสไปโรซิสหรือโรคฉี่หนู โรคคอตีบพิษ และโรคเมลิออยโดซิส ล้วนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาอย่างผิดสังเกต นพ.ประเสริฐ ทองเจริญ ศาสตราจารย์เกียรติคุณภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า นักวิจัยต้องเอาใจใส่ปรากฏการณ์เอลนีโญ ลานินญา อย่างมาก เพราะนอกจากจะทำให้แมลงแพร่พันธุ์เร็ว หนูก็แพร่พันธุ์ได้เร็วเช่นกัน แถมยังตายยากขึ้นด้วย (กรุงเทพธุรกิจ, มติชน 040444)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับท่าอากาศยานนานาชาติ

1. ความเคลื่อนไหวด้านการบริโภค

1.1 การท่องเที่ยว นันทนาการและชีวิตทางวัฒนธรรม

1.1.1 การท่องเที่ยวคึกคัก รัฐเดินนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงรุก

ความเคลื่อนไหวด้านท่องเที่ยวในรอบเดือนเม.ย. 2544 มีความคึกคักเป็นพิเศษ จับตามองอยู่ที่การจัดเวิร์กชอปที่โรงแรมเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 20-21 เม.ย. ของรัฐบาล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อระดมความเห็นในการกำหนดยุทธศาสตร์อันเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในวันที่ 21 เม.ย. 2544 มีประเด็นที่น่าสนใจคือ *ประเด็นแรก* การจะนำไอทีเข้ามาพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางด้านการบริหารงานและการตลาด เช่นจะให้มีการรวบรวมเว็บไซต์ของหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน *ประเด็นที่สอง* เตรียมจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาคอีสาน โดยอาจจะเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย *ประเด็นที่สาม* การทดลองพัฒนาให้ จ.ภูเก็ตและ จ.เชียงใหม่ เป็นเมืองดิวตี้ฟรีสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มรายได้เข้าจังหวัดปีละ 10,000 และ 20,000 ล้านบาทตามลำดับ ซึ่งกำหนดให้เห็นผลเป็นรูปธรรมภายใน 2-3 เดือนต่อจากนี้ โดยที่ จ.เชียงใหม่ นั้น นอกจากให้เป็นเมืองดิวตี้ฟรีแล้ว ยังให้เป็นศูนย์กลางการบินไปยังจีนตอนใต้ และจีนตะวันตกด้วย *ประเด็นที่สี่* การเร่งรัดก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รวมทั้งการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนไปยังศูนย์การประชุมต่างๆ ให้สะดวกรวดเร็วขึ้น ตลอดจนการหาแนวทางให้นักท่องเที่ยวที่รอลุ้นเปลี่ยนเครื่องบินสามารถแวะเที่ยวใน กทม.ได้ ทั้งนี้ พ.ต.ท.ทักษิณ ระบุว่า เชื่อว่าในระยะ 12 เดือนจากนี้ไป จะสามารถทำรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้ 50,000 ล้านบาทแน่นอน

อนึ่ง ในระหว่างการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มีประเด็นรายละเอียดบางเรื่องที่น่าสนใจ เช่นในวาระการพิจารณาเรื่องสินค้าทางการท่องเที่ยว ดร.ปลอดประสพ สุรัสวดี อธิบดีกรมป่าไม้ ได้เสนอให้เปิดอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 500 แห่ง เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยระบุว่า อุทยานเหล่านี้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ถึง 30 ล้านคนต่อปี ทั้งนี้ เสนอให้เอกชนเข้ามาจัดการ โดยที่ทางกรมป่าไม้จะดูแลเรื่องวิชาการและการอนุรักษ์ เพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวทำลายทรัพยากร ปรากฏว่าได้รับความเห็นด้วยทั้งจาก นายพงษ์พล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี และตัวนายกรัฐมนตรีเอง อีกข้อเสนอหนึ่งจาก พล.อ.ยุทธศักดิ์ ศศิประภา รมช.กลาโหม ที่เสนอพื้นที่ทหาร 3 แห่ง ทัพ ซึ่งมีศักยภาพและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมีทั้งหมด 25 แห่ง เช่น หาดทับทิม หาดดงตาล หาดเตยงาม ของกองทัพเรือ หรือ อ่าวมะนาว ของกองทัพอากาศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดต่างๆ เหล่านี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากวงการต่างๆ มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เช่น ความคิดเห็นของนายศุภฤกษ์ สุรางกูร นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA) เกี่ยวกับการทำ จ.เชียงใหม่ให้เป็นเมืองดิวตี้ฟรี ว่าไม่เห็นด้วย เขาเห็นว่าน่าจะพัฒนาจุดเด่นของเชียงใหม่คือให้ขายศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่เชื่อมต่อไปยังจีน สิบสองปันนาจะดีกว่า เขาเห็นว่า การทำให้เชียงใหม่เป็นเมืองดิวตี้ฟรี ก็เท่ากับการทำเชียงใหม่ให้เป็นกรุงเทพฯ แห่งที่ 2 (กรุงเทพฯธุรกิจ 200444, มติชน 220444)

1.1.2 เทศกาลสงกรานต์ปีนี้คึกคัก มีคนเดินทางออกต่างจังหวัดนับล้านคน และเกิดอุบัติเหตุตายนับร้อยและบาดเจ็บหลายหมื่น

ก่อนถึงวันเทศกาลสงกรานต์ที่แท้จริงคือวันที่ 13-15 เม.ย. 2544 ได้มีการสำรวจของสำนักเอบแคปโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ พบว่าในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปีนี้ ซึ่งมีวันหยุดยาวติดต่อกันถึง 4-5 วัน จะมีผู้คนจาก กทม. เดินทางไปต่างจังหวัดรวมแล้วประมาณ 3.2 ล้านคน โดยมีวัตถุประสงค์การเดินทางคือ เยี่ยมญาติและครอบครัว (43.8%) ท่องเที่ยวพักผ่อน (42.3%) รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ที่นับถือ (30.6%) ทำบุญ (29.5%) และไปสังสรรค์กับเพื่อนฝูง (17.1%) (ผู้จัดการ 110444) ซึ่งปรากฏรายงานข่าวในวันที่ 13 เม.ย. ว่าตามสถานีขนส่งรถไฟ หัวลำโพงก็ตี สถานีขนส่งมวลชนสายเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ หมอชิต 2 ก็ตี ตลอดจนบริเวณท่าอากาศยาน คลาคล่าไปด้วย ผู้คนที่ต้องการเดินทาง ทำให้ทางสถานีต้องจัดรถบริการเสริมเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก และได้ทำให้สภาพการจราจรบนถนน โดยเฉพาะถนนสายมิตรภาพหนาแน่นตั้งแต่เที่ยงคืน และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนรถวิ่งได้ช้าลงกว่าปกติประมาณ 2-4 ชั่วโมงจากอัตราความเร็วตามปกติ

อนึ่ง ได้มีรายงานผลสรุปจากการเปิดเผยของ นพ. สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี รมช. สาธารณสุข เมื่อวันที่ 17 เม.ย. 2544 ว่า ตั้งแต่หลังเที่ยงคืนของวันที่ 11 เม.ย. จนถึง 16.00 น. วันที่ 17 เม.ย. ศูนย์เรนทร ก.สาธารณสุขได้รวบรวมสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทั่วประเทศจากโรงพยาบาลในสังกัดทุกระดับจำนวน 811 แห่ง พบว่ามีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทุกประเภทในช่วงฉลองเทศกาลสงกรานต์ทั้งหมด 58,265 ราย เสียชีวิต 709 ราย โดยพบว่าผู้บาดเจ็บ-เสียชีวิต 70% เป็นชาย เฉพาะจากอุบัติเหตุจราจรอย่างเดียวมีรายงานผู้บาดเจ็บทั้งหมด 29,374

ราย เป็นชายจำนวน 21,132 ราย เป็นหญิงจำนวน 8,242 ราย หรือชายบาดเจ็บมากกว่าหญิง 3 เท่าตัว ยอดผู้เสียชีวิตจำนวน 482 ราย คิดเป็น 68% ของสาเหตุการเสียชีวิตทั้งหมด โดยเป็นชาย 403 ราย หญิง 79 ราย เฉลี่ยทุก 1 ชม.จะมีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถประมาณ 245 ราย เสียชีวิต ชม.ละ 4 ศพ โดยอุบัติเหตุจากรถบรรทุกของประเทศไทยจำนวน 48 ศพ (อ.ส.ม.ท. 170444)

นอกจากนั้น พ.ต.ต.ยงยุทธ สารสมบัติ เลขาธิการคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก (คจร.) เปิดเผยว่า มูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจจากอุบัติเหตุจากรถในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2544 สูงถึง 28,134.22 ล้านบาท ขณะที่ก่อนหน้านี้ ได้มีการประเมินตัวเลขคาดการณ์เงินสะพัดในช่วงเทศกาลนี้ไว้เพียง 12,000 ล้านบาท เท่านั้น (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ 180444)

2. ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

2.1 ความเคลื่อนไหวแก้ปัญหายาเสพติด

2.1.1 ปรับใหญ่ กอ.รมน. เพิ่มรองประธานอีก 2 ตำแหน่ง เพิ่มบทบาทเข้าปราบปรามยาเสพติด

จากการเปิดเผยของ พล.อ.ภักกล ปิ่นมณี ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับแผนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ว่า ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย กอ.รมน. จะทำหน้าที่ประสานและสนับสนุนหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดโดยตรง แต่ในยุค พ.ต.ท.ทักษิณ จะเพิ่มการปราบปรามเข้ามาด้วย เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ที่ทำงานโดยตรงนั้น ไม่เพียงพออยู่แล้ว ทางด้าน พ.ต.วีระชัย ศรีปัญญาเดช ผู้ช่วยหัวหน้ากองข่าว กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนแยก 2 และ พตท.43 เปิดเผยว่า เรื่องเกี่ยวกับการปรับแผนใหม่ โดยให้ กอ.รมน. ร่วมทำงานประสานกับ พตท.43 และหน่วยงานอื่นๆ ให้มีความเป็นเอกภาพนั้น ทางหน่วยได้รับนโยบายมาเรียบร้อยแล้ว โดยได้มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแนวทางเบื้องต้นคือ ให้มีการผสมผสานกันของทุกหน่วยในแต่ละพื้นที่

อย่างไรก็ตาม รายงานข่าวอ้างแหล่งข่าวระดับสูงว่า ยังคงมีปัญหาภายในในระดับพื้นที่อยู่บ้าง เช่นพลเรือนไม่ค่อยพอใจหาว่าทหารเข้าครอบครองเสียเกือบทั้งหมด และในเรื่องบทบาทด้านยาเสพติดนั้นเป็นเรื่องที่ควรจะต้องทบทวน เพราะมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ป.ป.ส.) ดูแลอยู่แล้ว จึงต้องหรือกันอีก เพราะอาจก่อให้เกิดความสับสนและซ้ำซ้อนกับหน้าที่ของ ป.ป.ส. (กรุงเทพธุรกิจ 150444)

อนึ่ง มีรายงานข่าวว่า เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 2544 นายภิญโญ ทองชัย ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ป.ป.ส.) ได้เปิดเผยถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่า ดำเนินการไปแล้ว 70-80% โดยในเชิงยุทธศาสตร์ จะเน้นการควบคุมผลิตภัณฑ์ (ยา) ควบคุมผู้ติดยา และการป้องกันผู้บริโภค ไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่วนในเชิงยุทธวิธี มุ่งเน้นการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ (กรุงเทพธุรกิจ 010544)

2.1.2 การใช้มาตรการเด็ดขาดประหารชีวิตนักโทษยาเสพติด กลายเป็นประเด็นวิวาทว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

จากการประกาศทำสงครามยาเสพติดของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ภายหลังจากสัมมนาเรื่องยาเสพติดที่ จ.เชียงใหม่เมื่อเดือน มี.ค. ที่ผ่านมา ต่อมาวันที่ 18 เม.ย. 2544 กรมราชทัณฑ์ ได้มีการประหารนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษและคำพิพากษาศาลฎีกาให้ถึงที่สุดให้ประหารชีวิตรวม 5 ราย เป็นนักโทษคดียาเสพติด 4 ราย และคดีฆ่าผู้อื่นตาย 1 ราย โดยนายศิระ แสงมณี อธิบดีกรมราชทัณฑ์ กล่าวว่า การประหารชีวิตครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ในรอบ 10 ปี ที่มีการประหารพร้อมกัน 5 คน

รายงานข่าวหลังจากนั้นเปิดเผยว่า มีนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนหลายคนแสดงความไม่เห็นด้วย โดยระบุว่า ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดการเผยแพร่การประหารชีวิตนักโทษในลักษณะการตัดไม้ข่มนามผ่านทางสื่อมวลชน ทั้งนี้ นายจรล ดิษฐาพิชัย นักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนคนหนึ่งกล่าวว่า เขาไม่เห็นด้วยกับการที่ให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข่าวขั้นตอนการประหารชีวิต 5 นักโทษ เพราะเขาเห็นว่าสังคมใหม่ไม่ควรจะฆ่าคน ไม่ว่าคนๆ นั้นจะเป็นฆาตกรที่โหดร้ายหรือไม่ก็ตาม เพราะคนเหล่านั้นน่าจะมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ เขาเห็นว่าโทษที่หนักที่สุดควรจะเป็นการจำคุกตลอดชีวิต ส่วนนางสมศรี เบอริเกอร์ นักสิทธิมนุษยชน กล่าวว่า องค์การสิทธิมนุษยชนรู้สึกเป็นห่วงกรณีรัฐบาลมีคำสั่งประหารชีวิตนักโทษ เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยไม่มีการประหารชีวิตมานานแล้ว และว่า หากมองในแง่ของการพัฒนาการเมืองและสังคม แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยถอยหลัง เป็นปฏิปักษ์ต่อการปฏิรูปสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ออกมาแสดงความเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง เพราะคนเหล่านี้ทำร้ายอนาคตของชาติไปมาก โดยประโยชน์ที่เขาได้รับกับโทษที่เขาได้รับควรจะสาสมกัน และยังคงกล่าวด้วยว่า ในเรื่องการประหารชีวิตนักโทษนั้น แม้แต่ในสหรัฐซึ่งเป็นประเทศที่เสรีที่สุดก็ยังมีประหารชีวิตเช่นกัน ทางด้าน ร.ต.อ.ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รมต.มหาดไทย กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วยว่า การประหารนักโทษยาเสพติดถือว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นขั้นตอนที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมมาแล้ว จึงเท่ากับว่าเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่เท่านั้น และตนเองมั่นใจว่า การประหารสัมพันธ์ชาวการประหารชีวิตนักค้ายาเสพติดให้สาธารณชนทราบ จะทำให้เกิดมีความยับยั้งชั่งใจไม่กล้าทำผิดได้ (ผู้จัดการ, กรุงเทพธุรกิจ, พิมพ์ไทย 190444, 200444)

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศ

(โดยการอุดหนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และสำนักพิมพ์สวัสดี เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนาย มารุต บุนนาค และได้เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธาน ฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียวฯ ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี เคยเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ เคยเป็น บรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียวฯ เป็นผู้แปลหนังสือชื่อ Mission Possible ของ เคน บลองชาร์ด
3. **นางสาวซิลวี มาคคาดีนา ฮอลลิงก์** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยทำงานเป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนอานวย ศิลป์ อาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาไทยคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยคณา สวัสดิ์ มหาสารคาม และเคยเป็นนักวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี จำกัด และบริษัท ต้นอ่อน-แกรมมี จำกัด
4. **นางสาวปราณี ขัติยศ** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เคยทำงานเป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์ และประจำกองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานวิทยานิพนธ์ และบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหลาย เล่ม
5. **นางสาวสะไบทิพย์ พันธุ์อุทัย** ตำแหน่งธุรการบัญชี จบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอก โสวัตศึกษาศาสตร์ โสวัตสารมวลชน เคยทำงานร่วมกับฝ่ายรวบรวมข้อมูลงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มสื่อศิลป์ ถ่ายภาพงานรับปริญญา ต่างๆ รวบรวมข้อมูลลูกค้า บริษัทเอ-ทีมแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด เคยประจำกองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์อนาคต บริษัท สำนักพิมพ์สวัสดี จำกัด เคยเป็นนักข่าว Rewriter ตัดต่อ ผลิตรายการ บริษัทไทยสกายเทเลวิชั่น จำกัด
6. **นางสาวเขาวนันทน์ เขมวสุรัตน์** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาโสตทัศนศึกษาจากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เคยทำงานประจำกองบรรณาธิการ บรรณาธิการและที่ปรึกษาบรรณาธิการนิตยสารมีชื่อหลายฉบับ เคยเป็น อาจารย์ประจำภาควิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอยู่ประมาณ 12 ปี ก่อนที่จะผันตัวเองออกมา เป็นอาจารย์พิเศษ และทำงานเป็นนักเขียนนักแปลอิสระในปัจจุบัน
7. **นางสาวแสงเสรี อภาภิรม** ผู้ช่วยวิจัย จบปริญญาตรีสาขา Finance : Investment & Banking; California State University, Fullerton, U.S.A ประสบการณ์ทำงาน 1 ปีประจำแผนก FX Operation, Global Risk Mgmt. Div., และ 1 ปี ตำแหน่ง Trader, Global Market Div., ธนาคาร Chase Manhattan, กรุงเทพฯ
8. **Mr. Samuel Srethapakdi, Translator, BA., Economic, Brown University, U.S.A**